

รายงานการพิจารณาศึกษา
เรื่อง **การปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้ง
สำนักบริหารการมัธยมศึกษา**

(ส.บ.ม.)

ของ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)

ของ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

นายตวง อันทะไชย
ประธานคณะกรรมการ

นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่หนึ่ง

พลเอก ประสาท สุขเกษตร
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สอง

นายทรงเดช เสมอคำ
รองประธานคณะกรรมการ
คนที่สาม

นายอน กาจกระโทก
เลขานุการคณะกรรมการ

นายเฉลา พวงมาลัย
โฆษกคณะกรรมการ

นายพีระศักดิ์ พอจิต
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

พลเอก ู้ด เบื้องบน
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล
ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายเฉลิมชัย เทืองคอน
กรรมการ

พลเอก สลีน ทองภักดี
กรรมการ

นางสุนี จิงวิโรจน์
กรรมการ

รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกีจวร
กรรมการ

นายรณวิทย์ ปรียฉัตรตระกูล
กรรมการ

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว ๐๐๑๙.๑๙ / (ร ๓๒)

วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิเคราะห์หาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ ของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และ อำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

๑. นายตวง อันทะไชย	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก ประสาท สุขเกษตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายทรงเดช เสมอคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายอน กาจกระโทก	เลขานุการคณะกรรมการ
๖. นายเฉลา พวงมาลัย	โฆษกคณะกรรมการ
๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. พลเอก อู๊ด เบื้องบน	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๑๐. พลเอก สลีน ทองภักดี	กรรมการ
๑๑. นางสุนี จึงวิโรจน์	กรรมการ
๑๒. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน	กรรมการ
๑๓. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	กรรมการ
๑๔. นายรณวรินทร์ ปรียฉัตรตระกูล	กรรมการ

บัดนี้...

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาดังกล่าวต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

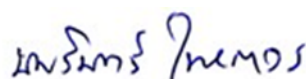
สำเนาถูกต้อง

(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง

สำเนาถูกต้อง

(นายนพรินทร์ ไทยถาวร)

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : edu.senateth@gmail.com

ปรียานุช พิมพ์

อำพรณนี/เจตจำนงค์ ทาน

รายงานการพิจารณาศึกษา

เรื่อง

การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทำกิจการ พิจารณาขอเสนอข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษา ในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทย บนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง คือ คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามคำสั่งที่ ๑๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วย

๑. นายสันติ รุ่งสมัย	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๓. นายพร รุจนเวช	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๔. นายหงษ์ดี ศรีเสน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปธารากุล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๐. นายสุรินทร์ สำลี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๒. นายธีร์ ภาวักนันท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภา	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๕. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๖. นายเฉลา พวงมาลัย	ประธานคณะทำงาน
๑๗. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๑๘. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๑๙. นางสาวขวัญชีวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๒๐. นายกฤษฎา คำอาจ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๒๑. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะทำงาน
๒๒. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะทำงาน
๒๓. นายนิวัตร วงศ์วิสัย	คณะทำงาน
๒๔. นายบรรลือชัย ผิวสานต์	คณะทำงาน
๒๕. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะทำงาน
๒๖. นายวีระ มุขพันธ์	คณะทำงาน
๒๗. นายสมพงษ์ เตชรัตน์วรกุล	คณะทำงาน
๒๘. นายคม พิริยวุฒิกโรดม	คณะทำงาน
๒๙. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะทำงาน
๓๐. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะทำงาน
๓๑. นายประวัติ สุทธิประภา	คณะทำงาน
๓๒. นายสมพร สัจจวาระ	คณะทำงาน
๓๓. นางสาวปัญญาภรณ์ พุทธพรพิสุทธ์	คณะทำงาน
๓๔. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะทำงาน
๓๕. นางสาวนวลแข บุนนาค	คณะทำงาน
๓๖. นางสาวอังคณา จบศรี	คณะทำงาน
๓๗. นายชฎณ กั้นชัย	คณะทำงาน

๓๘. นางชนิสรา ดวงบุบผา	คณะทำงาน
๓๙. นางปราณี รัตนธรรม	คณะทำงาน
๔๐. นายธิตวิวัฒน์ พิไลงค์	คณะทำงาน
๔๑. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะทำงาน
๔๒. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะทำงาน
๔๓. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะทำงาน
๔๔. นายนนทวัต คำประดิษฐ์	คณะทำงาน
๔๕. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๔๖. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๗. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๘. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๙. นางสาวปริญานุช วัจนะคุปต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะทำงานนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

๒.๑ การประชุม

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาศึกษาในประเด็นการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ร่วมกับคณะอนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จำนวน ๖ ครั้ง ดังนี้

- การประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๖๖ วันจันทร์ที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑๓/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๖
- การประชุมครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๖ วันอังคารที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖

ได้มีการเชิญผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑ ครั้ง คือ การประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๖๖ วันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เพื่อระดมข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับหน่วยงานที่ควรเป็นเจ้าภาพหลักในการกำกับดูแลงานด้านการมัธยมศึกษาเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การมัธยมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๒ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕
- ๓) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๔) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖

นโยบายที่เกี่ยวข้อง

- ๑) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๒) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้
- ๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
- ๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙
- ๕) นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖

- ๖) แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๗) ประเด็นเงื่อนไขความจำเป็นด้านการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน

หลักการและแนวคิดด้านการศึกษา

- ๑) เป้าหมายการจัดการศึกษา
๒) สาระสำคัญของสี่เสาหลักของการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน

๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)” โดยได้มอบหมายให้คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ สถานการณ์ และสภาพปัญหาปัจจุบัน

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

คณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)” ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณาศึกษา รวมทั้งข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป

(นายอนันต์ กาจกระโทก)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารรายงานฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาข้อมูล อำนาจหน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต ๓) เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เป็นสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งการวิเคราะห์ข้อจำกัดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นที่ควรแก้ไขในการจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (เป็นการภายใน) จะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การดำเนินโครงการยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นหน่วยงานในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สำนักบริหารการมัธยมศึกษา ซึ่งจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. การจัดการมัธยมศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. มีฐานะเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ คุณภาพมากขึ้นและเป็นการแก้ไขปัญหาทุกด้านให้หมดไป
๓. มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาท ในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการการพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม

๔. มีหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละพื้นที่

๕. เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวและสอดคล้องกับภารกิจของการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทั้งนี้ จากผลการศึกษามีข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. เสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการบูรณาการรวมสำนักในโครงสร้างซึ่งมีภารกิจหน้าที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน แต่ยังคงมีภารกิจครอบคลุมในสำนักที่ควรรวมเข้าด้วยกัน จากนั้น ให้มีการปรับปรุงหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน ได้แก่ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (สмп.) เป็นหน่วยงานในโครงสร้าง โดยให้มีชื่อใหม่ว่า “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สทม.)” เพื่อเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการดังที่กล่าวมานี้เป็นการปรับปรุงหน่วยงานที่ไม่เป็นการเพิ่มหน่วยงานในส่วนราชการ

๒. เร่งรัดดำเนินการยกระดับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นสำนักภายในโครงสร้างโดยเร่งด่วน เพื่อการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๓. เร่งรัดการพิจารณาขอขยาย โครงสร้าง ภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่านหรือรอดำเนินการตามขั้นตอน โดยควรมีการปรับระบบบริหารจัดการภายในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายรองรับภารกิจใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น

๔. เร่งรัดการพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายใน สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการจัดวางระบบสำนักงาน กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งระบบตลอดแนวจากส่วนกลาง ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่วนของสถานศึกษาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในภารกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน

คำนำ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นแทน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งหมดให้มีเอกภาพในการบริหารงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ผลของการดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์หลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวัฒนธรรมองค์กร มีเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีปรัชญาและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน ส่งผลให้มีปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา

ดังนั้น คณะกรรมาธิการจึงได้ดำเนินการจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาข้อมูล อำนาจหน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของประเทศในปัจจุบัน ๒) เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต และ ๓) เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดทำข้อเสนอจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เป็นสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เสนอต่อวุฒิสภา

คณะกรรมาธิการ ได้จัดทำรายงานและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เป็นสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนา และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ให้เกิดการพัฒนาตรงตามเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

(นายเฉลา พวงมาลัย)

ประธานคณะอนุกรรมาธิการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในคณะกรรมาธิการการศึกษา วุฒิสภา

ในฐานะประธานคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	(๑) - (๒)
คำนำ	
สารบัญ	(ก) - (ข)
สารบัญภาพ	(ค) - (ง)
สารบัญตาราง	(จ)
บทที่ ๑ บทนำ	๑ - ๑๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๑๑
๑.๓ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๑
บทที่ ๒ กฎหมาย นโยบาย หลักการ แนวคิดด้านการศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๓ - ๕๖
๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐	๑๓
๒.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕	๑๔
๒.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๑๗
๒.๔ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖	๑๙
๒.๕ ประเด็นเงื่อนไขความจำเป็นด้านการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน	๒๐
๒.๖ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	๒๒
๒.๗ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้	๒๓
๒.๘ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๒๓
๒.๙ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙	๒๖
๒.๑๐ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖	๒๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
๒.๑๑ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	๓๒
๒.๑๒ หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา	๓๕
๒.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๙
๒.๑๔ แนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน	๔๗
บทที่ ๓ สถานการณ์ และสภาพปัญหาปัจจุบัน	๕๗ - ๘๔
๓.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน	๕๗
๓.๒ สภาพปัญหาปัจจุบัน	๖๙
บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะ	๘๕ - ๑๐๙
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา	๘๕
๔.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	๘๗
บรรณานุกรม	๑๑๑ - ๑๑๒
ภาคผนวก	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
๑ อันดับความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มอาเซียน ปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๙	๓
๒ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาในกลุ่มอาเซียน ปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๙	๓
๓ อันดับการศึกษาของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง	๔
๔ อันดับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และการลงทุนด้านการศึกษา ของประเทศไทย	๔
๕ ผลการประเมิน PISA ๒๐๑๘ ในระดับนานาชาติ	๖
๖ แนวโน้มผลการประเมินด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนไทย	๖
๗ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากระบบ กระบวนการโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๓ และช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๖	๙
๘ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จันทบุรี ตราด	๖๔
๙ การบริหารจัดการแบบอิงมาตรฐาน (SPDCA) สู่ความเป็นเลิศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ	๖๕
๑๐ SPM.LPI Model สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน	๖๖
๑๑ โมเดล ๖ วาระ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล	๖๗
๑๒ จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Education Hub	๗๖
๑๓ ประมาณการจำนวนนักเรียนตามระดับการศึกษาปี ๒๕๕๕ และ ๒๕๘๓	๘๖
๑๔ กรอบแนวคิดการปฏิรูปโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑	๘๘
๑๕ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เพิ่มหน่วยงาน	๘๙
๑๖ Timeline การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๙๐

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
๑๗ เร่งรัดการปรับระบบขอข่าย โครงสร้าง ภารกิจ เพื่อพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา	๙๐
๑๘ ทิศทางการมัธยมศึกษาหลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนา	๙๑
๑๙ สำนักบริหารการมัธยมศึกษาเชื่อมโยงจากส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา	๙๒
๒๐ การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	๙๓
๒๑ ความเชื่อมโยงการพัฒนาและการยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษา	๙๔
๒๒ การมัธยมศึกษาไทยในช่วงเปลี่ยนผ่าน	๙๕
๒๓ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ	๙๖
๒๔ การมัธยมศึกษาสู่โลกอนาคต	๙๖

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑	๕๒
๒	๗๐
๓	๗๕
๔	๗๘
๕	๘๑
๖	๘๑-๘๒
๗	๘๒
๘	๘๔
๙	๑๐๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีประเด็นความท้าทายการพัฒนาในหลายมิติ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ ที่โครงสร้างเศรษฐกิจยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมอย่างเต็มที่ ผลผลิตภาพการผลิตของภาคบริการและภาคเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ คุณภาพและสมรรถนะของแรงงานที่ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ มิติทางสังคมที่การยกระดับรายได้ของประชาชน การแก้ปัญหาด้านความยากจนและความเหลื่อมล้ำ การพัฒนาคุณภาพการให้บริการและการขยายโอกาสในการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะยังคงมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาต่อไปได้ มิติสิ่งแวดล้อมที่การฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และมิติของการบริหารจัดการภาครัฐที่ยังขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการในการแก้ปัญหาของประชาชนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุกมิติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาประเทศ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยุบรวมสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ แล้วจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นแทน โดยมีเจตนารมณ์เพื่อรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งหมดให้มีเอกภาพในการบริหารงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ ผลของการดำเนินการดังกล่าว ไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรหลักของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นองค์กรที่เป็นองค์กรขนาดใหญ่ รับผิดชอบการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งแต่ละระดับมีวัฒนธรรมองค์กร มีเป้าหมายของการจัดการศึกษามีปรัชญาและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันส่งผลให้มีปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกๆระดับ ทั้งนี้ เนื่องมาจากขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ดังนี้

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า การส่งเสริม การสนับสนุน การจัดสรรทรัพยากร การกำกับติดตามประเมินผล ไม่เป็นธรรมและไม่ทั่วถึง เนื่องจากเป็นองค์กรที่มีขนาดใหญ่ส่งผลให้คุณภาพงานวิชาการมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่นต้องหยุดชะงักและตกต่ำ และผลการสอบระดับชาติ เช่น O – NET, NT นักเรียนตกเกือบทั้งประเทศ นักเรียนคิดวิเคราะห์ สื่อสารสองภาษาไม่ได้ ขาดจิตสาธารณะ นักเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

อ่าน เขียน ไม่ผ่านเกณฑ์ นักเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ผลการสอบ PISA ไม่ผ่าน ๗ กลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผ่านเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้พลศึกษาและสุขศึกษาเท่านั้น นอกจากนี้ สถานศึกษายังพบปัญหา ตัวอย่างเช่น

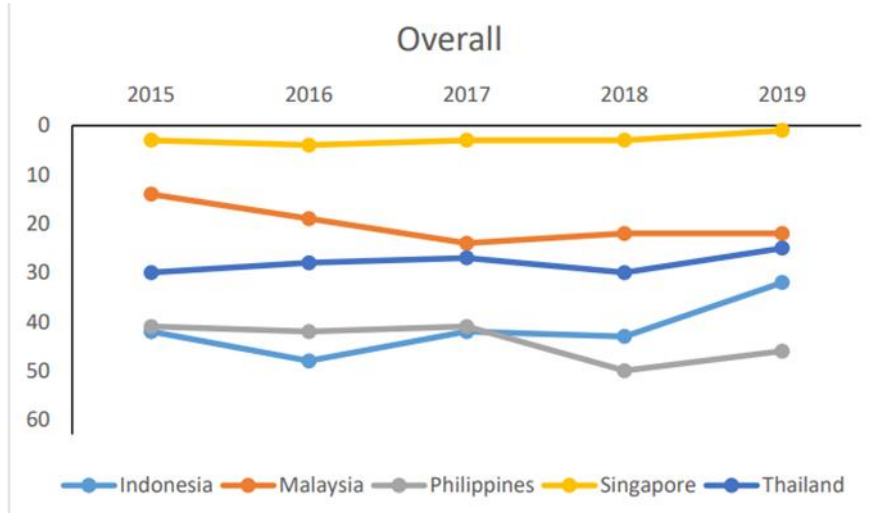
ปัญหาด้านนโยบายและแผน การดำเนินการจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ไม่ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งไม่ได้เกิดจากความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน ที่สอดคล้องกับการยกระดับคุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูภัณฑ์ที่สำคัญและจำเป็นในการสร้างคุณภาพและความเท่าเทียม รวมทั้งไม่มีหน่วยงานจากส่วนกลาง วิเคราะห์และนำข้อมูลมาใช้ประกอบการวิเคราะห์จัดสรรงบประมาณ

ปัญหาด้านวิชาการ คุณภาพงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาที่เคยโดดเด่นต้องหยุดชะงัก และตกต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O – NET) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ ไม่ผ่านตามเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ยังอยู่ในภาวะวิกฤต เนื่องจากนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยแห่งการเรียนรู้ และอ่อนไหวทางอารมณ์ ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้ศึกษาต่อ ขาดการพัฒนาทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพที่ต้องส่งต่อสู่เส้นทางศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ความจำเป็นในการเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียน ภาวะ Learning Loss : ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด – ๑๙

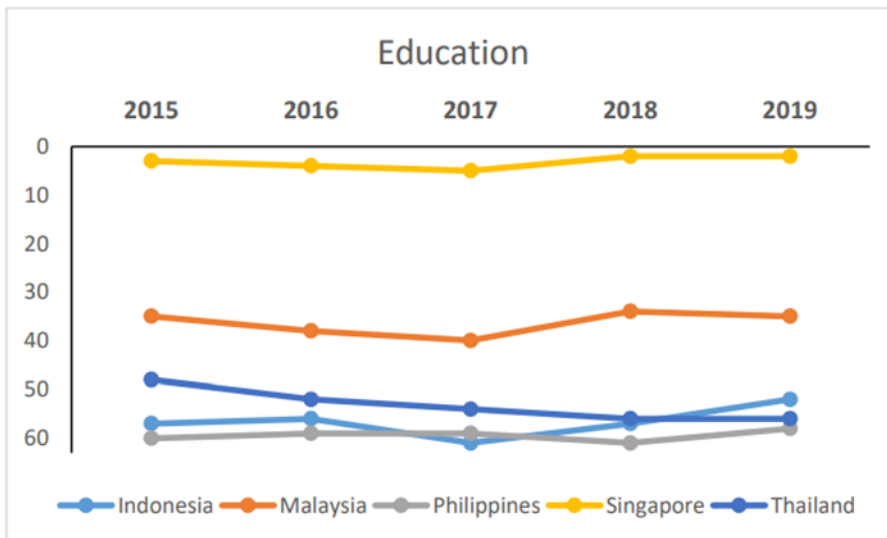
ปัญหาด้านการบริหารบุคคล การจัดสรรอัตรากำลัง ขาดหน่วยงานกลางในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำการวิเคราะห์การจัดทำเกณฑ์การขาดอัตรากำลังซึ่งไม่สัมพันธ์กับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาจังหวัด (สมป.จังหวัด) มีคณะทำงาน แต่ขาดการสนับสนุน ส่งเสริมทำให้เกิดความอ่อนแอในการพัฒนา เกิดความระส่ำระสายในการพัฒนาคุณภาพ ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่การเงิน พัสดุ โสตทัศน์ศึกษา ทะเบียน วัสดุ อณามัยโรงเรียน จึงต้องมอบหมายให้ครูผู้สอนไปปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครูลดลง และปัจจุบันพบว่า มีข้าราชการครูลาออก เนื่องจากระบบงานที่เกินหน้าที่และความจำเป็น

ปัญหาด้านการแข่งขันการจัดอันดับมัธยมศึกษา พบว่า ผลการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดย IMD (International Institute for Management Development) ประจำปี ๒๐๒๒ ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาเป็นอันดับที่ ๕๓ จาก ๖๓ ประเทศเศรษฐกิจทั่วโลก เปรียบเทียบกับอาเซียน อันดับด้านการศึกษาของประเทศไทย ยังจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอีกมาก ซึ่งในปีล่าสุดนั้น ประเทศอินโดนีเซีย ได้แซงหน้าประเทศไทยไปแล้ว ดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๑ อันดับความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มอาเซียน ปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๙

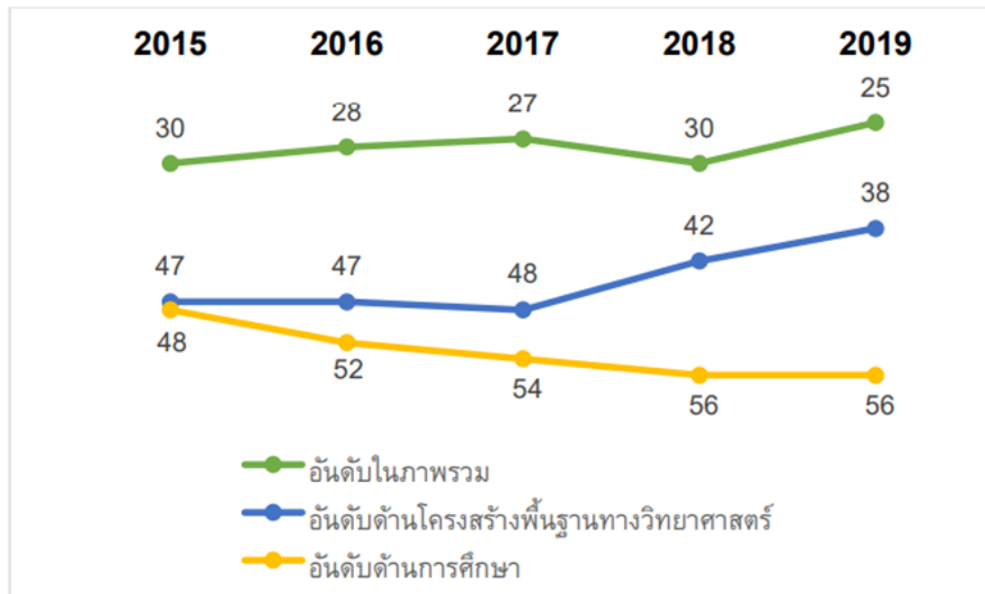

ภาพที่ ๒ อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษากลุ่มอาเซียน ปี ๒๐๑๕ - ๒๐๑๙

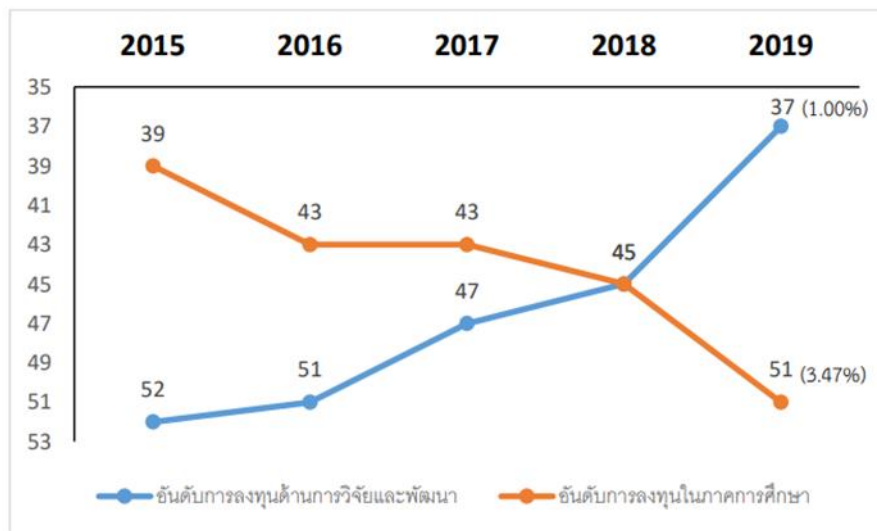
ในระยะ ๕ ปีที่ผ่านมา อันดับด้านการศึกษาระดับโลกของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากขาดการเชื่อมโยงด้านการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม จึงทำให้การพัฒนาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาพที่ ๓ อันดับการศึกษาของประเทศไทยที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

อีกหนึ่งปัจจัยสำคัญก็คือ งบประมาณในภาคการศึกษาภายในระยะเวลา ๕ ปีนั้นลดลง จาก ๓.๘๒% GDP เป็น ๓.๔๗% GDP ส่งผลให้อันดับลดลงถึง ๑๒ อันดับ ซึ่งการลงทุนในภาคการศึกษาของประเทศไทยนั้นยังคงต่ำกว่าค่าเฉลี่ยโลก (การศึกษา: ค่าเฉลี่ย ๔.๖% GDP)

ภาพที่ ๔ อันดับการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา และการลงทุนด้านการศึกษาของประเทศไทย

(ที่มา : บทวิเคราะห์ อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ และด้านการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๒ จากรายงาน IMD World Competitiveness Yearbook 2019 โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

เมื่อวิเคราะห์ในด้านความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ในปี ๒๕๖๔ IMD มีอันดับด้านการศึกษาอยู่ในอันดับ ๕๖ มีอันดับลดลง ๑ อันดับเมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๓ ประเทศไทยมีสมรรถนะด้านการศึกษาลดลง จากอันดับที่ ๕๑ ในปี ๒๕๕๔ เป็น อันดับ ๕๖ ในปี ๒๕๖๔ รวมทั้งในส่วนของอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ประเทศไทยมีอันดับลดลง จากอันดับ ๕๗ (ร้อยละ ๗๗.๓) ในปี ๒๕๖๓ มาเป็นอันดับ ๖๑ (ร้อยละ ๗๒.๗) ในปี ๒๕๖๔ ซึ่งต่ำกว่าทุกประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิกที่มีอัตราการเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาร้อยละ ๙๐ ขึ้นไป

ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ในด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา พบว่า ร้อยละของนักเรียนที่มีผลการทดสอบคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน ประเทศไทยมีแนวโน้มของคะแนนลดลงและมีอันดับต่ำมาตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา โดยมีคะแนนต่ำกว่าเกือบทุกประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก รวมถึงอัตราการไม่รู้หนังสือของประชากรอายุ ๑๕ ปี ร้อยละ ๖.๒ (อันดับ ๕๗) ซึ่งมีแนวโน้มของอันดับที่ลดลงตลอด ๑๐ ปีที่ผ่านมา และมีอันดับเกือบสุดท้ายของการประเมินเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป สมรรถนะการศึกษาของไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนัก ทั้งด้านคุณภาพการศึกษาที่ยังคงมี**คุณภาพการศึกษต่ำ** และ**มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูง** ประกอบกับสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนของไทยยังมีศักยภาพที่ไม่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร คุณภาพการจัดการศึกษาของไทยยังไม่ดีมากนัก ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยควรสร้างระบบการศึกษาที่จำเป็นต้องมีการพัฒนาพื้นฐานหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะสูง เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของกลไกและรูปแบบที่ใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะและระดับทักษะให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ ๒๑

นอกจากนี้ จากการรายงานผลการประเมิน PISA ซึ่งเป็นการรายงานผลการประเมินเป็นคะแนนเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ ๕๐๐ ในการประเมินรอบแรก (PISA 2000) และคะแนนเฉลี่ยได้เปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในการประเมินรอบต่อ ๆ มา ตามผลการประเมินของประเทศสมาชิก OECD ซึ่งใน PISA 2018 ประเทศสมาชิก OECD มีคะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านเท่ากับ ๔๘๗ คะแนน ด้านคณิตศาสตร์เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน และด้านวิทยาศาสตร์เท่ากับ ๔๘๙ คะแนน

ภาพที่ ๕ ผลการประเมิน PISA 2018 ในระดับนานาชาติ

ผลการประเมิน PISA 2018 ของไทย

นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยทั้งสามด้าน (การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมิน PISA 2015 กับ PISA 2018 พบว่า ด้านการอ่านมีคะแนนลดลงประมาณ 16 คะแนน ส่วนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเพิ่มขึ้นประมาณ ๓ คะแนน และ ๔ คะแนน ตามลำดับ ซึ่งในการทดสอบทางสถิติถือว่าด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อเทียบกับรอบการประเมินที่ผ่านมา ซึ่งยังมีคะแนนไม่ดีมากนัก

ภาพที่ ๖ แนวโน้มผลการประเมินด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนไทย

เมื่อวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคะแนนตั้งแต่การประเมินรอบแรกจนถึงปัจจุบัน พบว่า ผลการประเมินด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของไทยไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งยังมีผลคะแนนไม่ดีมากนัก และผลการประเมินด้านการอ่านมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

ข้อสังเกตสำคัญจากการประเมิน PISA ที่ผ่านมา พบว่า ผลการวิเคราะห์ตามกลุ่มโรงเรียน ยังคงมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD แนวโน้มคะแนนการอ่านของไทยยังลดลงอย่างต่อเนื่อง ระบบการศึกษาไทยจึงต้องยกระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนอย่างเร่งด่วน (ที่มา <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-48/>)

ดังนั้น ปัญหาการจัดการศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ตามหลักจิตวิทยาการศึกษา ในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ เนื่องจาก ประชญาการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กช่วงอายุ ๓ - ๑๒ ปี แต่ประชญาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการต่อยอดทางวิชาการ การส่งเสริมอัจฉริยภาพและความสามารถพิเศษ ให้กับนักเรียนช่วงอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ระดับอุดมศึกษา ที่ต้องใช้ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่เชี่ยวชาญ มาบริหารจัดการโดยเฉพาะ

ในที่สุดเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ประชุมสภาการศึกษา เห็นพ้องให้มีการแก้ปัญหาการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพ โดยเห็นควรให้แยกการบริหารจัดการมัธยมศึกษาและประถมศึกษา และวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑ สภาการศึกษามีมติเห็นชอบให้แยกการบริหารจัดการระหว่างการประถมศึกษาและการมัธยมศึกษา โดยให้มีการจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขึ้น

สมาคมผู้บริหารเขตพื้นที่มัธยมศึกษาประเทศไทย สมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย และองค์กรครูมัธยมศึกษา รวม ๑๘ องค์กร ข้อเสนอโครงสร้างการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการ โดยขอเพิ่มองค์กรหลักในการบริหารจัดการมัธยมศึกษาเป็นสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สทม.) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในรัฐบาลสมัยนั้น เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตการศึกษา พัฒนาคุณภาพการศึกษาของเยาวชนของชาติให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันบนเวทีระดับโลกของนักเรียน กระจายอำนาจ สร้างความอิสระในการบริหารงานมัธยมศึกษา ตามกรอบแนวคิดและแผนภูมิโครงสร้างสำนักงานบริหารการมัธยมศึกษา (สทม.)

จวบจนการปฏิรูปการศึกษาเข้าสู่ปีที่ ๑๑ จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญขึ้น ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เนื่องจากทุกภาคส่วนยอมรับแล้วว่า การจัดการศึกษาเข้าสู่ภาวะวิกฤต จึงนำกฎหมายการศึกษาฉบับที่ ๑๑ เข้าสู่ที่ประชุมวุฒิสภา วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ มติที่ประชุมผ่านกฎหมายการศึกษาวาระสองและวาระสามด้วยมติเอกฉันท์ จึงมีการประกาศจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขึ้นจำนวน ๔๒ เขตทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และกำหนดเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๔ : ๔ - ๙) และในจำนวนนี้มีเขตพื้นที่การศึกษาตั้งใหม่ จำนวน ๒๐ เขต

แต่การจัดตั้งเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ภายใต้การบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังไม่ใช่คำตอบสุดท้ายของการแก้วิกฤตการศึกษาของประเทศ เป็นเพียงการเยียวยาในเบื้องต้นเท่านั้น ระบบการศึกษายังเป็นเช่นเดิม ยังคงเกิดปัญหาในการบริหารจัดการอีกมากมาย ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ และบุคลากร รวมถึงนโยบายและการบริหารจัดการ อาทิ เช่น โครงสร้างการบริหารงานและอัตรากำลังคนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขนาดใหญ่่มากที่สุดในกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้การบริหารงานการศึกษาล่าช้า ไม่ทันเหตุการณ์ เกิดปัญหาสะสม ด้านอัตรากำลังการแบ่งโครงสร้างองค์กร งบประมาณ และคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้เป็นมาตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่กระจายอำนาจบริหารและการสร้างความรับผิดชอบ รวมถึงความเสมอภาค โดยเฉพาะด้านการมีอิสระของโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการสร้างคนให้กับประเทศที่ต้องเร่งพัฒนาในภาวะวิกฤติ

ในการบริหารจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจและโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคล แต่ตามสภาพความเป็นจริงพบว่า โรงเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งขาดความพร้อมในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลและรองรับการกระจายอำนาจ ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไปจนถึงใหญ่พิเศษ ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาจะมีความพร้อมในการบริหารจัดการโรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลและรองรับการกระจายอำนาจได้เต็มรูปแบบ สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาจึงมีรูปแบบการบริหารจัดการที่ใช้การมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แต่ในการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังคงใช้ยุทธศาสตร์ในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ตลอดจนโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอย่างเดียวกัน

รศ.วิทย์กร เชียงกุล ได้เสนอยุทธศาสตร์สำคัญที่จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ได้ผลไว้ข้อหนึ่งว่า “ต้องผ่าตัดโครงสร้างการบริหารกระจายอำนาจทรัพยากรความรับผิดชอบไปสู่องค์กรชุมชนและสถานศึกษา ซึ่งควรมีการบริหารจัดการแบบเครือข่าย ช่วยพัฒนาให้ผู้อำนวยการและครูอาจารย์ในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบสูงขึ้น ทำสถานศึกษาทุกแห่งให้มีคุณภาพสูงใกล้เคียงกันทั่วประเทศ”

ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตรัสไว้ว่า “ถ้าเรากลัดกระดุมเม็ดแรกผิด เม็ดต่อไปก็ผิดหมด” ดังนั้น การนำการศึกษาที่ต่างระดับกัน มีปรัชญาและหลักการต่างกัน มาบริหารจัดการร่วมกัน ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกัน ย่อมเหมือนการกลัดกระดุมเม็ดตั้งแต่ต้น ต่อกันไปก็ผิดหมด เราไม่ควรรอจนถึงกระดุมเม็ดสุดท้าย ไม่ควรปล่อยให้คุณภาพการศึกษาตกต่ำลงกว่านี้

ถึงเวลาของประเทศชาติที่จะเปลี่ยนวิกฤตทางการศึกษา เป็นโอกาสแก้ปัญหาคคุณภาพ การศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ ภายใต้การนำของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ที่จะผ่าตัดโครงสร้าง กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยการจัดระบบการศึกษาเป็นสามระดับตามหลักสากลที่นานาอารยประเทศ ได้ถือปฏิบัติ ด้วยการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับหน่วยงานการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ให้เป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ ๗ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจาก ระบบ กระบวนการโครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี ๒๕๔๖-๒๕๕๓ และช่วงปี ๒๕๕๓-๒๕๖๖

(ที่มา : การวิเคราะห์ โดย ดร.กอบกิจ ส่งศิริ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
คุณหญิงกัลยา โสภณพานิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔)

จากกรอบผลกระทบเมื่อยุบรวมกรมสามัญศึกษา กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ เข้าด้วยกัน อธิบายความ ได้ดังนี้

๑. วางคนผิด คนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางได้รับการวางตัวไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับ
ความเชี่ยวชาญ ทำให้ผู้รับบริการคือ สถานศึกษาและผู้เรียนมีผลกระทบในเชิงวิกฤติตามไปด้วย

๒. ภารกิจไม่ชัด ขอบข่าย โครงสร้าง ภารกิจ บทบาทหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปส่งผล
กระทบต่อการยกระดับในทุกด้านของสถานศึกษาและผู้เรียน

๓. ตัดขาดเครือข่ายคุณภาพ ทำให้เครือข่ายคุณภาพของกรมที่ถูกยุบ ต้องมีการสร้าง
เครือข่ายการทำงานร่วมกันใหม่ มีทั้งต่อเนื่องและถูกตัดขาด ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการเขตพื้นที่
การศึกษา คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อยู่ เป็นต้น

๔. การกระจายอำนาจขาดระบบตรวจสอบถ่วงดุล การพิจารณาทั้งงบประมาณ
บุคลากรการเคลื่อนย้ายอัตรากำลัง เป็นเรื่องที่ต้องถูกปรับลดทอนโดยหน่วยงานที่ไม่ได้รับผิดชอบการจัด
การศึกษาในระดับนั้น ๆ โดยตรง

๕. คุณภาพตกต่ำทั้งผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทำให้หน่วยงาน
ที่จำเป็นและสำคัญในการออกแบบให้สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาตามระดับช่วงวัยขาดหายไป
ส่งผลต่อวิกฤตศรัทธาของนักเรียนวัยรุ่นรุ่นต่อหลายสิ่งที่จะต้องเร่งรัดแก้ไข

๖. ระส่ำระสายทั่วสารทิศ ส่วนราชการที่เกิดขึ้นใหม่ ขาดการออกแบบให้เอื้อต่อ
คุณภาพการศึกษาเกิดหน่วยงานที่ไม่เชื่อมโยงโดยตรงถึงสถานศึกษา

๗. วิกฤตการศึกษาพหุชาติลุ่มจม ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในภาพรวมให้ตกต่ำลง

จากบริบทดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ จึงมีความจำเป็นต้องปรับบทบาทภารกิจ
และโครงสร้างการบริหารราชการ เพื่อให้การปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเหมาะสมกับสภาพของงานที่มีความจำเป็นในปัจจุบันและสามารถ
ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และนโยบายที่รัฐบาลกำหนด ดังนั้น ต้องมี
การทบทวนการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและกำหนดภารกิจและขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ
การบริหารและจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้มีความให้ชัดเจนให้สามารถบริหารจัดการ และ
พัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีลักษณะและวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนแนวทางการพัฒนา
บุคคลที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากการปฏิบัติราชการบริหารและจัดการศึกษาในระดับการศึกษาอื่น
ได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒
สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับ
การพัฒนาสู่ระดับอุดมศึกษาหรือพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพขั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒.๑ เพื่อศึกษาข้อมูล อำนาจหน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒.๒ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๒.๓ เพื่อสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดทำข้อเสนอจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เสนอต่อวุฒิสภา ต่อไป

๓. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.)

บทที่ ๒

กฎหมาย นโยบาย หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๕๔ รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามวาระหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติและการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วยการศึกษาทั้งปวง ต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาตามวาระสอง หรือให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามวาระสาม รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาตามความถนัดของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษี รวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระและกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้

จ. ด้านการศึกษา

(๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษาตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่า

(๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

มาตรา ๒๕๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๖๐ และมาตรา ๒๖๑ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี ให้ดำเนินการตรากฎหมายตามวรรคหนึ่ง และประกาศใช้บังคับภายในหนึ่งร้อยสี่วันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ในระหว่างที่กฎหมายตามวรรคหนึ่งยังไม่มีผลใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการปฏิรูปโดยอาศัยหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่แล้วไปพลางก่อน

มาตรา ๒๖๑ ในการปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

๒.๒ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้ “การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายความว่า การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา”

หมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา ๖ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข

มาตรา ๗ ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การ กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจน อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความ ริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วย ตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๘ การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- ๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- ๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- ๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

มาตรา ๙ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- ๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- ๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา
- ๔) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
- ๕) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา
- ๖) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด ๒ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา ๑๐ การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

หมวด ๓ ระบบการศึกษา

มาตรา ๑๕ (๑) การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา ที่แน่นอน

หมวด ๔ แนวการจัดการศึกษา

มาตรา ๒๒ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา ๓๐ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

หมวด ๕ การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ ๑ การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรา ๓๑ กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬาเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาและราชการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอแนะนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และ สังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรา ๓๗ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา ให้รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนด เขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับ มัธยมศึกษา การกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของ สถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓)

มาตรา ๓๙ ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

หมวด ๖ มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

มาตรา ๔๗ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวง

มาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

๒.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

- ๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- ๒) ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา
- ๓) ระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็น

นิติบุคคล

หมวด ๒ การจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา

มาตรา ๓๓ การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และความเหมาะสมด้านอื่นด้วย เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษาใดจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาการกำหนดให้สถานศึกษาแห่งนั้นอยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาใด ให้ยึดระดับการศึกษาของสถานศึกษานั้นเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาหรือมีเหตุผลความจำเป็นอย่างอื่นตามสภาพการจัดการศึกษาบางประเภท คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอาจประกาศกำหนดให้ขยายการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษาหนึ่งไปในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นได้

มาตรา ๓๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

- (๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- (๒) สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๑) ให้จัดทำเป็นประกาศกระทรวง และให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในประกาศกระทรวง ทั้งนี้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การแบ่งส่วนราชการภายในตาม (๒) และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

การแบ่งส่วนราชการตามวรรคสองและวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๓๔ (๒) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล

เมื่อมีการยุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง

นอกจากนั้น ยังให้จัดระเบียบบริหารราชการของเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น อย่างไรก็ตามยังมีประกาศกระทรวงบางส่วนที่ต้องนำมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาจัดระเบียบราชการเขตพื้นที่การศึกษา เช่น กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ (ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๖) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๖ วรรคสอง และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การศึกษาในระบบที่เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แบ่งออกเป็นสามระดับ ดังนี้

๑) การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยปกติจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีอายุ สามปีถึงหกปี เพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตและการเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ และการอยู่ร่วมในสังคม

๒) การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน โดยปกติใช้เวลาเรียนหกปี

๓) การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็นสองระดับ ดังนี้

(ก) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียน ได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ต่อจากระดับประถมศึกษา เพื่อให้รู้ความต้องการ ความสนใจและความถนัดของตนเองทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนความสามารถในการ ประกอบการทำงานและอาชีพตามควรแก่วัย โดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

(ข) การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ศึกษาตามความถนัดและความสนใจเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพ รวมทั้งการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็นโดยปกติใช้เวลาเรียนสามปี

ข้อ ๒ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามข้อ ๑ ๓) (ข) แบ่งเป็นสองประเภทดังนี้

- ประเภทสามัญศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจ ศักยภาพ และความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อระดับ อุดมศึกษา

- ประเภทอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการ ประกอบอาชีพให้เป็นการดำเนินงานที่มีฝีมือ หรือศึกษาต่อในระดับอาชีพขั้นสูงต่อไป

เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่าการจัดระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ มีองค์ประกอบต้องคำนึงถึง ดังนี้ ระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน สถานศึกษา จำนวนประชากร และวัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย

ดังนั้น เมื่อมีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษาครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จำนวน ๑๗๕ เขต จึงใช้องค์ประกอบดังกล่าวในการพิจารณาดำเนินการเพื่อประกาศแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา และครั้งหลัง ต่อมาได้มีการพิจารณาองค์ประกอบอื่นเพิ่มเติม เช่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความเสี่ยงภัยและ มีการบริหารจัดการรูปแบบเฉพาะพื้นที่ ก็ได้มีการประกาศเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติมในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ดังกล่าว รวมทั้ง ในกรณีพื้นที่ที่มีความยุ่งยากในการคมนาคมก็ได้ใช้ ความลำบากในการเดินทางมาเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาประกาศเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม ภายหลัง

เมื่อสังเคราะห์องค์ประกอบในการพิจารณาแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาจนถึงปัจจุบัน จะมี องค์ประกอบในการพิจารณาดังนี้

- ๑) ระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- ๒) จำนวนสถานศึกษา
- ๓) จำนวนประชากร
- ๔) วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย
- ๕) พื้นที่เสี่ยงภัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๖) พื้นที่ที่มีความยุ่งยากในการคมนาคม

๒.๔ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. ๒๕๔๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และ มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและ การส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) จัดทำข้อเสนอนโยบายแผนพัฒนาการศึกษา มาตรฐานการจัดการศึกษา และ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง และดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากร การจัดตั้ง จัดสรรทรัพยากร และบริหารงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๓) พัฒนาระบบการบริหาร และส่งเสริมประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอน รวมทั้งส่งเสริมการนิเทศการบริหารและการจัดการศึกษา

(๔) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของเขตพื้นที่การศึกษา

(๕) พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ และ ประสาน ส่งเสริมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ของเขตพื้นที่การศึกษา

(๖) ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๗) ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๕ ประเด็นเงื่อนไขความจำเป็นด้านการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในช่วง ๒๔ ปีที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต่างร่วมมือกันผลักดันเป้าหมายด้านการศึกษา แต่ยังไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ จากรายงานการศึกษาดังกล่าว ปัญหาด้านโครงสร้าง ด้านกระบวนการจัดการศึกษา ด้านการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ด้านสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ด้านหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ด้านกระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมตลอดถึงการกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ โดยเหตุที่คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องปรับแก้โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ออกเป็นกฎกระทรวงและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งส่วนราชการดังกล่าว (มาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ การขับเคลื่อนเพื่อตอบโจทย์คุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. ขับเคลื่อนสถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (มาตรา ๓๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๒. เชื่อมโยงพันธกิจกระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบายแผนพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๔ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๓. ขับเคลื่อนการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่น (มาตรา ๓๗ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๔. เตรียมความพร้อมให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (มาตรา ๓๙ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๕. ขับเคลื่อนให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าว ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษารายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุง แก้ไข (มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๑ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๖. สร้างความเข้มแข็งเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด (มาตรา ๕๗ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๗. ขับเคลื่อนกลไกจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษาในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุด ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศโดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา (๑) จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนการศึกษาภาคบังคับและการศึกษาขั้นพื้นฐาน (มาตรา ๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๘. ขับเคลื่อนการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในโอกาสแรกทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มาตรา ๖๖ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ)

๒.๖ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ มีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่อง แม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย

เป้าหมาย : คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

ตัวชี้วัด : ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต : ช่วงวัยเรียน / วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

ประเด็นปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ : การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับขึ้นอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ

การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ : ปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่อย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท : จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทัวถึงและใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการปฏิรูปกระบวนการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑

การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต : เน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนากลไกต่าง ๆ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมทั้งนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม : เน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์ความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน

การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ : เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ ในการให้บริการทางการศึกษา วิชาการ

๒.๗ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒) การพัฒนาการเรียนรู้

มีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น มีทักษะที่จำเป็นของโลกศตวรรษที่ ๒๑ สามารถแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถของพหุปัญญาดีขึ้น รวมทั้งการเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องควบคู่กับการส่งเสริมการพัฒนาคนไทยตามพหุปัญญาให้เต็มตามศักยภาพ รวมถึงการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

แผนย่อย การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ และพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ รวมถึงเปลี่ยนโฉมบทบาท “ครู” ให้เป็นครูยุคใหม่ ปรับระบบการผลิตและพัฒนาครูตั้งแต่การดึงดูด คัดสรรผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครู ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่อง ปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ มากกว่าการวัดระดับความรู้ รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ การเรียนการสอน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ พัฒนาระบบเครือข่ายเทคโนโลยีดิจิทัลและดิจิทัลแพลตฟอร์ม เพื่อการศึกษาในทุกระดับทุกประเภทการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ พัฒนาโปรแกรมประยุกต์หรือสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่มีคุณภาพที่นักเรียน นักศึกษาและประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ โดยส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ

๒.๘ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต

สถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมา : การพัฒนากำลังคนของไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นสังคมสูงวัย ส่งผลให้ประเทศจะขาดกำลังคนในเชิงปริมาณ ประกอบกับผลิตภาพแรงงานที่ลดลงในช่วงโควิด - ๑๙ เพิ่มปัญหาด้านกำลังคนเชิงคุณภาพจนอาจเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเติบโตของนวัตกรรมแหล่งความรู้ ระดับโลกออนไลน์ที่มีต้นทุนและราคาต่ำ วงจรชีวิตของความรู้สั้นลง โดยเฉพาะด้านดิจิทัลและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงเร็ว และแนวโน้มความต้องการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคล รวมถึงภาคเอกชนที่เริ่มให้ความสำคัญกับการสรรหาและการจ้างงานตามสมรรถนะในการทำงานมากกว่าคุณวุฒิทางการศึกษา อีกทั้งสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตและพฤติกรรมของคน และสะท้อนถึงบทบาทของเครือข่ายภาคประชาสังคมที่มีความเข้มแข็งในการร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แต่ยังขาดการสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพจากภาครัฐ จึงต้องเร่งขยายผลและต่อยอดประเด็นการพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีภาวะผู้นำสูง สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและเพิ่มขีดความสามารถของประเทศได้

การพัฒนาทุนมนุษย์ทุกช่วงวัยที่ผ่านมาได้มีความพยายามปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทุกระดับทั้งการยกระดับมาตรฐานการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี และการพัฒนาวัตกรรมการเรียน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมที่เป็นแบบอย่างด้านการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระควบคู่กับมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น รวมถึงการส่งเสริมภาคีการพัฒนาเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดการอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษาในหลายรูปแบบ อาทิ การจัดการศึกษาทวิภาคี สหกิจศึกษา รวมถึงความพยายามในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยค้นหาเด็กและผู้เรียนที่ด้อยโอกาสและจัดสรรเงินอุดหนุนผ่านกลไกของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ตลอดจนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมถึงรัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เอื้อให้การจัดการศึกษาที่มีความคล่องตัวและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น อาทิ พระราชบัญญัติปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๒ พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๒ ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ ๑ คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒ พัฒนาผู้อยู่ในช่วงวัยการศึกษาระดับพื้นฐานให้มีความตระหนักรู้ในตนเอง มีทักษะดิจิทัลและมีสมรรถนะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การดำรงชีวิตและการทำงาน โดย

๑) การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แนวใหม่และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดการตนเอง มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถรวมพลังทำงานเป็นทีม มีการคิดขั้นสูงด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติโดยนำร่องกับสถานศึกษาที่มีความพร้อม และมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่สนับสนุนความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ

๒) การยกระดับการอาชีวศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอาชีพผู้ประกอบการ และสถาบันอุดมศึกษาสายปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามความต้องการของตลาดแรงงาน มีงานทำและมีรายได้ตามสมรรถนะ และเป็นผู้ประกอบการใหม่ได้

๓) การยกระดับการผลิตและพัฒนาครูทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยวางแผนจำนวนความต้องการครูในแต่ละสาขา พัฒนาหลักสูตรการผลิตครูที่มีการเตรียมความพร้อมด้านวิชาการ และด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พัฒนาระบบการคัดกรองที่สะท้อนสมรรถนะวิชาชีพครู ปรับบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” เป็น “โค้ช” ที่อำนวยความสะดวกโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งสู่การยกระดับครูสู่วิชาชีพชั้นสูง

๔) การปรับปรุงระบบวัดและประเมินผู้เรียนให้มีความหลากหลายตามสภาพจริง ตลอดจนมีการประเมินการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ที่เชื่อมโยงสู่การทำงานในอนาคต

๕) การพัฒนาระบบสนับสนุนการเรียนรู้โดย ๑) การแก้ไขภาวะการณ์ถดถอยของความรู้ในวัยเรียน โดยสถานศึกษาพัฒนาแนวปฏิบัติและระบบสนับสนุนที่เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานและการเรียนรู้ที่บ้านในสถานการณ์ฉุกเฉิน ๒) การพัฒนาระบบแนะแนวให้มีประสิทธิภาพ โดยพัฒนาครูและผู้ประกอบอาชีพแนะแนวให้สามารถร่วมวางแผนเส้นทางการเรียนรู้อาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจ ความถนัด ๓) พัฒนาสถานศึกษาและสร้างสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างปลอดภัยทั้งในสังคมจริง และสังคมเสมือน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เรียน ถึงแนวทางการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขบนหลักของการเคารพความหลากหลาย ทั้งทางความคิด มุมมองของคนระหว่างรุ่น และอัตลักษณ์ส่วนบุคคลเพื่อการวางอนาคตในการพัฒนาประเทศร่วมกัน การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีวิตในโรงเรียน ให้หลีกเลี่ยงยาเสพติด การพนันและมีแนวปฏิบัติในการคุ้มครองสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยเฉพาะจากการถูกรังแกโดยวิธีรุนแรง ทั้งทางกาย ทางวาจา และการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ ๔) การปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ และอยู่บนหลักความเสมอภาคและเป็นธรรม รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและดิจิทัลให้มีความครอบคลุมในทุกพื้นที่ ๕) การกระจายอำนาจ ไปสู่สถานศึกษาและเพิ่มบทบาทของภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ที่เอื้อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหารด้านการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร รวมทั้งขับเคลื่อนการสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาตามบริบทของโรงเรียนและพื้นที่ ตลอดจนส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาสังคมในการจัดการเรียนรู้และการร่วมลงทุนเพื่อการศึกษา ๖) การส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษโดยพัฒนาระบบเสาะหาและกลไกการบริหารจัดการและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษตามแนวคิดพหุปัญญาอย่างเป็นระบบ อาทิ การสนับสนุน

ทุนการศึกษาต่อ ฝึกประสบการณ์ทำงานวิจัยในองค์กรชั้นนำ ตลอดจนส่งเสริมการทำงานที่ใช้ความสามารถพิเศษอย่างเต็มศักยภาพ ๗) ผู้มีความต้องการพิเศษได้รับโอกาสและเข้าถึงการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยสถานศึกษาจัดการศึกษาที่หลากหลายและเหมาะสมเฉพาะกลุ่มให้เป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนเพื่อยุติการออกกลางคันและพัฒนาโลกทัศน์บนสุนทรียภาพ รวมถึงการปรับกฎระเบียบให้เอื้อต่อภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ในการดูแลกลุ่มผู้มีความต้องการพิเศษ อาทิ การวางแนวทางให้เอกชนสามารถจัดตั้งสถานฝึกอบรม หรือมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาผู้ต้องคำพิพากษา

๖) การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมไทยให้สอดคล้อง เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นพื้นฐานของสังคมไทยและเป็น “ซอล์ฟพาวเวอร์” ในการสื่อสารภาพลักษณ์ของประเทศไทยและนำเสนอความเป็นไทยสู่สากล

๒.๙ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายดังนี้

๑. ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย และทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๒. คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ

๓. สถานศึกษาทุกระดับการศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน

๔. แหล่งเรียนรู้ สื่อตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้มีคุณภาพและมาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

๕. ระบบและกลไกการวัด การติดตาม และประเมินผลมีประสิทธิภาพ

๖. ระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้มาตรฐานระดับสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ

๗. ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญ

โดยได้กำหนดแนวทางการพัฒนา คือ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ สื่อ ตำราเรียน และสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สร้างเสริมและปรับเปลี่ยนค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และพัฒนาระบบและกลไกการติดตาม การวัดและประเมินผลผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีแผนงานและโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น

ภารกิจการดำเนินงานของสำนักบริหารการมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมาย คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เนื่องจากมีการมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ในประเด็นยุทธศาสตร์ช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น ให้มีการพัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเน้นผู้เรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาให้มีความรู้และระบบคิดแบบสหวิทยาการ มีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหาร จัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด รวมถึงส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษาและใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้มีความสอดคล้องกับ บริบทแต่ละพื้นที่ พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพสถานศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญสู่ระดับนานาชาติ รวมถึงสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง ในศตวรรษที่ ๒๑

๒.๑๐ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖

๒.๑๐.๑ หลักการตามนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อย ในประเด็น ๑๒ การพัฒนาการเรียนรู้ และแผนย่อยที่ ๓ ในประเด็น ๑๑ การพัฒนาศักยภาพคน ตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕) ฉบับปรับปรุงและ นโยบายรัฐบาล ทั้งในส่วนของนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของ คนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ และพหุปัญญา ของมนุษย์ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) โดยเฉพาะ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังว่า ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้าง ความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพ ในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ไว้ดังนี้

๑) สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานบูรณาการร่วมกันและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

๒) สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กร ประชาชน และประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพ การศึกษา

๓) ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ประกาศและแถลงนโยบายไว้แล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษา ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ

๒.๑๐.๒ นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑) การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

- เร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่และภัยอื่น ๆ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการ ด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น รวมทั้งดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามประเมินผลการดำเนินการและแสวงหาสถานศึกษาที่ดำเนินการได้ดีเยี่ยม (Best Practice) เพื่อปรับปรุง พัฒนา และขยายผลต่อไป

- เร่งปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการ อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้และสร้างภูมิคุ้มกันควบคู่กับการใช้สื่อสังคม ออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งหาแนวทางวิธีการปกป้องคุ้มครองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

- เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

- เร่งพัฒนาบทบาทและภารกิจของหน่วยงานด้านความปลอดภัยที่มีอยู่ในทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้ดำเนินการอย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

๒) การยกระดับคุณภาพการศึกษา

- ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษานำหลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติ อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ให้กับผู้เรียน

- จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ค้นพบประสบการณ์ ความสนใจ ความถนัดในอาชีพ ของตนเองด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) ทั้งในห้องเรียน สถานประกอบการ รวมทั้ง การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มและห้องดิจิทัลให้คำปรึกษาแนะนำ

- พัฒนาและบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผล
ฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
สร้างตรรกะความคิดแบบเป็นเหตุเป็นผลให้นักเรียนไทยสามารถแข่งขันได้กับนานาชาติ

- พัฒนาทักษะดิจิทัลและภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding) สำหรับผู้เรียน
ทุกช่วงวัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมดิจิทัลในโลกยุคใหม่

- พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง
และศีลธรรมให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์
ของท้องถิ่น และการเสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง

- จัดการเรียนรู้ตามความสนใจรายบุคคลของผู้เรียนผ่านดิจิทัลแพลตฟอร์ม
ที่หลากหลายและแพลตฟอร์มการเรียนรู้อัจฉริยะที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้
สื่อการสอนคุณภาพสูง รวมทั้งมีการประเมินและพัฒนาผู้เรียน

- ส่งเสริมการให้ความรู้และทักษะด้านการเงินและการออม (Financial
Literacy) ให้กับผู้เรียน โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง
กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารออมสิน สหกรณ์ฯลฯ ผ่านกระบวนการ
เรียนรู้ โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ และการเผยแพร่สื่อแอนิเมชันรอบรู้เรื่องเงิน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิด
การลงทุนเชิงพาณิชย์เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงขึ้น

- ปรับโฉมวิทยาศาสตร์และศูนย์การเรียนรู้ให้มีรูปลักษณะที่ทันสมัย
สวยงามร่มรื่น จูงใจให้เข้าไปใช้บริการ โดยมีมุมค้นหาคำความรู้ด้วยเทคโนโลยีทันสมัย มุมจัดกิจกรรม
เชิงสร้างสรรค์คิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหรือกลุ่มผู้เรียนและการร่วมกิจกรรมกับครอบครัวหรือจัดเป็นฐาน
การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนและประชาชนสามารถมาลงทะเบียนเข้าร่วมกิจกรรม และได้รับเอกสาร
รับรองการเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้องหรือสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit
Bank) ได้ รวมทั้งมีบริเวณพักผ่อนที่มีบริการลักษณะบ้านสวนกาแฟเพื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

- ส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาให้มีการนำผลการทดสอบทางการศึกษา
แห่งชาติไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

- พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพสถานศึกษาที่เน้นสมรรถนะและ
ผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน

๓) การสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา
ทุกช่วงวัย

- พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็น
ฐานข้อมูลในการส่งต่อไปยังสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น โดยเฉพาะระดับการศึกษาภาคบังคับ
เพื่อป้องกันเด็กตกหล่นและเด็กออกกลางคัน

- ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไปทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อรับการพัฒนารอบด้าน มีคุณภาพตามศักยภาพ ตามวัยและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการร่วมงานกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- พัฒนาข้อมูลและทางเลือกที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ และกลุ่มเปราะบาง รวมทั้งกลุ่ม NEETs ในการเข้าถึงการศึกษา การเรียนรู้ และการฝึกอาชีพอย่างเท่าเทียม

- พัฒนาระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยครอบครัว (Home School) และการเรียนรู้ที่บ้านเป็นหลัก (Home - based Learning)

๔) การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

- พัฒนาหลักสูตรอาชีวศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แบบโมดูล (Modular System) มีการบูรณาการวิชาสามัญและวิชาชีพในชุดวิชาเดียวกัน เชื่อมโยงการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในระบบ นอกกระบบ และระบบทวิภาคี รวมทั้งการจัดการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง (Block Course) เพื่อสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาอย่างเข้มข้นเพื่อการมีงานทำ

- ขับเคลื่อนการผลิตและพัฒนากำลังคนตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติและยกระดับสมรรถนะกำลังคนตามกรอบคุณวุฒิอ้างอิงอาเซียน และมาตรฐานสากล รวมทั้งขับเคลื่อนความเป็นเลิศทางการอาชีวศึกษา (Excellent Center) โดยความร่วมมือกับภาคเอกชนและสถานประกอบการในการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

- พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ โดยการ Re - skill Up - skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งสร้างช่องทางอาชีพในรูปแบบหลากหลายให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งผู้สูงอายุ โดยมีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ส่งเสริมการพัฒนาแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V - NET) ตามสมรรถนะที่จำเป็นในการเข้าสู่อาชีพ และการนำผลการทดสอบไปใช้คัดเลือกเข้าทำงานศึกษาต่อ ขอรับประกาศนียบัตรมาตรฐาน สมรรถนะการใช้ดิจิทัล (Digital Literacy) การขอรับวุฒิบัตรสมรรถนะภาษาอังกฤษ (English Competency)

- จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาจัดตั้งธุรกิจ (ศูนย์ Start Up) ภายใต้อาชีวศึกษาเพื่อส่งเสริมอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการด้านอาชีพ ทั้งผู้เรียนอาชีวศึกษาและประชาชนทั่วไป โดยเชื่อมโยงกับกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) และสถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนที่สอดคล้องกับการประกอบอาชีพในวิถีชีวิตรูปแบบใหม่

- เพิ่มบทบาทการอาชีวศึกษาในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ และกำลังแรงงานในภาคเกษตร โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) และกลุ่มยุวเกษตรกรอัจฉริยะ (Young Smart Farmer) ที่สามารถรองรับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ได้

- ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิตและพัฒนากำลังคนทุกช่วงวัยเพื่อการมีงานทำ โดยบูรณาการความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ เอกชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันสังคมอื่น

- พัฒนาหลักสูตรอาชีพสำหรับกลุ่มเป้าหมายผู้อยู่นอกระบบโรงเรียน และประชาชนที่สอดคล้องมาตรฐานอาชีพ เพื่อการเข้าสู่การรับรองสมรรถนะและได้รับวุฒิวิชาชีพ ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนรู้และประมวลประสบการณ์เทียบโอนเข้าสู่การสะสมหน่วยการเรียนรู้ (Credit Bank) ได้

๕) การส่งเสริมสนับสนุนวิชาชีพครู บุคลากรทางการศึกษาและบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะ แนวใหม่ (Performance Appraisal : PA) โดยใช้ระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาระบบ Digital Performance Appraisal : DPA

- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการ พัฒนาสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี ดิจิทัลตามกรอบระดับสมรรถนะดิจิทัล (Digital Competency) สำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา

- พัฒนาครูให้มีความพร้อมด้านวิชาการและทักษะการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ รวมทั้งให้เป็นผู้วางแผนเส้นทางการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิตของผู้เรียนได้ตามความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

- พัฒนาขีดความสามารถของข้าราชการพลเรือนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต

- เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ทั้งระบบ ควบคู่กับการให้ความรู้ด้านการวางแผนและสร้างวินัยด้านการเงินและการออม

๖) การพัฒนาระบบราชการและการบริการภาครัฐยุคดิจิทัล

- ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ ๔.๐ ด้วยนวัตกรรม และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) การเชื่อมโยงและแบ่งปันข้อมูล (Sharing Data) การส่งเสริมความร่วมมือ บูรณาการกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก

- ปรับปรุงประสิทธิภาพของเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศให้สามารถใช้งานเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับระบบราชการ ๔.๐ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ทุกอุปกรณ์และทุกช่องทาง

- ปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาโดยยึดหลักความจำเป็นและใช้พื้นที่เป็นฐานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

- นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในตำแหน่งและสายงานอื่น ๆ

- ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามกลไกการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

๗) การขับเคลื่อนกฎหมายการศึกษาและแผนการศึกษาแห่งชาติเร่งรัดการดำเนินการจัดทำกฎหมายลำดับรองและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อรองรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติควบคู่กับการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง

๒.๑๑ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นผู้เรียนรู้ ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ”

พันธกิจ

๑. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นต่ออนาคตในศตวรรษที่ ๒๑

๒. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ

๓. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัย และสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔. เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

๕. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

เป้าประสงค์

๑. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิ และหน้าที่ อย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
๒. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาค มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑
๓. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัย จากภัยคุกคาม ๙ รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM ๒.๕ การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ สามารถ ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ มีสุขภาพที่ดี
๕. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณ ความเป็นครู
๖. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๗. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมี ประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ ๑ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม ๙ รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM ๒.๕ การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์
๒. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยและสามารถ ปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ
๓. สถานศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

๔. สถานศึกษา ได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน
เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค จนจบการศึกษาภาคบังคับ

๒. ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา อย่างเสมอภาคจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ

๔. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

๕. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ ๓ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการสมวัย

๒. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิ และหน้าที่ อย่างมีความรับผิดชอบ

๓. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑

๔. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู

๕. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖. สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัด และประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning)

กลยุทธ์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์

๑. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการ และการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน

๓. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณ ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

๔. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

๕. สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

๒.๑๒. หลักการ แนวคิดด้านการศึกษา

๒.๑๒.๑ เป้าหมายการจัดการศึกษา

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในทุกมิติทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยี อันเป็นผลมาจากการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และการปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองโลก มีผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้นทำให้ประเทศต่าง ๆ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนและดำเนินนโยบาย ให้เท่าทันกระแสความเปลี่ยนแปลง เพื่อให้ประเทศของตนสามารถยืนหยัดอยู่ในสังคมโลกอย่างมี ศักดิ์ศรี คุณภาพของประชากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่ความสำเร็จ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้การวางแผนและวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของคนบนฐานข้อมูลและสื่อนี้มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืนและสมดุล การประเมิน “ความสามารถในการ แข่งขัน” โดยสถาบันระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development: IMD) ได้วิเคราะห์และจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขัน ของประเทศทั่วโลก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๘)

การศึกษาถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะต้องมีการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน คือการพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคมและอารมณ์ องค์การยูเนสโกได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับคริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ โดยเสนอ จตุสดมภ์การศึกษา (Four Pillars of Education) ประกอบด้วยเสาหลักการศึกษา ๔ ประการ ได้แก่

๑) **Learning to know** หมายถึง การเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่าง อันจะเป็นประโยชน์ต่อไป ได้แก่ การแสวงหาให้ได้มาซึ่งความรู้ที่ต้องการ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่และรวมทั้งการสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่

การเรียนรู้ หมายถึง การเรียนเพื่อเตรียมเครื่องมือสำหรับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต เช่น คนไทยต้องเรียนภาษาไทยให้อ่านออกเขียนได้เพื่อจะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป หรือ การเรียนด้านภาษาสากล การเรียนคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการค้นคว้าหาความรู้ เป็นต้น เสาหลักการศึกษาประการแรกนี้ ยังรวมถึงการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจผู้เรียนให้มีความพร้อมเพื่อการศึกษาต่อ ได้แก่ การเรียนการสอนที่เกิดความสนุก อยากเรียน รักที่จะเรียนรู้มีความสุขในการเรียน และการแสวงหาความรู้ และการมีสุขภาพจิตที่ดี

๒) **Learning to do** หมายถึง การเรียนเพื่อการปฏิบัติหรือลงมือทำ ซึ่งอาจนำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้ศึกษามารวมทั้งการปฏิบัติเพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคม

การเรียนรู้เพื่อทำได้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหวังการเรียนเพื่อให้ทำได้ก็คือการเรียนเพื่อใช้ความรู้ในการทำงาน การประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นผลของการเรียนที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ ต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถหลากหลาย สามารถทำงานได้หลายอย่างโดยอาศัยเครื่องจักรลดกำลังร่างกาย และอาศัยคอมพิวเตอร์ลดกำลังสมองในการคิด รวมทั้งความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมให้เข้มแข็ง นั่นก็คือทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (People Skills) ของผู้เรียนและความสามารถในการบริหารจัดการ มีคุณธรรมภายในจิตใจ เช่น ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา เป็นต้น

๓) **Learning to live together** หมายถึง การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขทั้งการดำเนินชีวิตในการเรียน ครอบครัว สังคม และการทำงาน

การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นการใช้ความรู้ความสามารถเพื่อสังคมส่วนรวมในประการที่สามนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพด้วยการสร้างสรรค์ประโยชน์ให้แก่สังคมนั่นก็คือการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันฉันท์ญาติมิตร และใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสลายความรุนแรงและความขัดแย้งในสังคม ด้วยการหันหน้าเจรจาและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันมีความรู้ความเข้าใจในมิติที่แตกต่างกันในด้านชาติพันธุ์ ศาสนา และความเป็นอยู่

๔) **Learning to be** หมายถึง การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักตัวเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความถนัด ความสนใจ ของตนเอง สามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม เลือกลงหนทางการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ วางแผนการเรียนต่อการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพตนเองได้

การพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาไปแล้วเขาจะต้องเป็นอะไรที่มากกว่าเครื่องจักรในโรงงาน มากกว่าความเป็นแรงงานราคาถูก และมากกว่า

ความเป็นทรัพยากรมนุษย์หรือสัตว์เศรษฐกิจ นั่นก็คือการศึกษาต้องไม่กดดันให้ต่ำลง มีค่าเพียงทรัพยากรหรือเครื่องจักรชิ้นหนึ่ง แต่ต้องพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เต็มตามศักยภาพในทุกมิติ

๒.๑๒.๒ สารสำคัญของสี่เสาหลักของการศึกษา

เสาหลักการศึกษาสองประการแรกเป็นการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเก่งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ได้ด้วยกระบวนการหรือวิธีการของตนเอง และรู้จักตัวเองเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกัน เสาหลักของการจัดการศึกษาสองประการหลังก็พัฒนาให้ผู้เรียน มีความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับวิถีการดำรงชีวิต ความเชื่อ และแนวคิดที่แตกต่างกันของมวลมนุษยชาติ มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว สามารถทำงาน และดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างรู้เท่าทัน มีความสุข สงบ สันติ และเพียงพอ เป็นพลโลกหรือพลเมืองโลกที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่แต่ละประเทศจะต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัวให้มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างรู้เท่าทัน สงบ สันติ มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี เหมาะสม เพียงพอ การจัดการหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความเป็นพลวัตก้าวทันกับสิ่งต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง การจัดการศึกษาสำหรับคนยุคใหม่จึงควรคำนึงถึงบริบทที่สำคัญในโลกการให้การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนะ (perspectives) จากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิม (tradition paradigm) ไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigm) ที่ให้โลกของผู้เรียนและโลกความเป็นจริงเป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับจากครูผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว ไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาทักษะในการคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ แก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเอง และความตระหนักในสภาพแวดล้อม และเหนืออื่นใด คือ ความสามารถใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๒)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๒) ได้กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะของคนไทยที่จะต้องพัฒนาในช่วงของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) ไว้ดังนี้

๑. คนไทยและการศึกษาไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล
๒. คนไทยมีความสามารถทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี
๓. คนไทยมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี
๔. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีคุณภาพระดับสากลและเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ

๕. คนไทยใฝ่รู้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รักการอ่านและแสวงหาความรู้
อย่างต่อเนื่อง

๖. คนไทยใฝ่ดี มีคุณธรรมพื้นฐาน มีจิตสำนึกและค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนรวม มีจิตสาธารณะ มีวัฒนธรรมประชาธิปไตย ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕
มีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมือง

๗. คนไทยคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ มีทักษะในการคิดและปฏิบัติมีความสามารถ
ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสื่อสาร

๘. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๗๕ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์
สังเคราะห์ มีวิจารณ์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์

๙. ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีสมรรถนะเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ และมีงานทำ
ภายใน ๑ ปี รวมทั้งประกอบอาชีพอิสระเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามการดำรงชีวิตในโลกแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งทักษะสำคัญที่เด็กและเยาวชน
ควรมี คือ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม หรือ ๓R, ๘C ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing)
คณิตศาสตร์ (Arithmetic) ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical
Thinking & Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)
ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-Cultural Understanding) ทักษะ
ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork & Leadership)
ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information & Media
Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing & ICT
Literacy) ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้ (Career & Learning Skills) การมีคุณธรรม มีเมตตา
กรุณา มีระเบียบวินัย (Compassion) (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๗)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (๒๕๕๗) ได้กำหนดค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ
ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่าเป็นอุดมการณ์ของชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อมเมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี

๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา

๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา คือ การพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั้งความรู้ ทักษะ และได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานที่รับผิดชอบนักเรียนตามระดับการศึกษาอย่างเป็นระบบ

๒.๑๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ รายงานผลโครงการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา เสนอต่อสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดย พบว่า “ปัญหาด้านโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการแบ่งหน่วยงานภายในเป็นห้าหน่วยงานหลัก จนทำให้เกิดปัญหาด้านการประสานงาน อีกทั้งภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนประถมศึกษา รวมทั้งบทบาทอำนาจหน้าที่ของกรมวิชาการเดิมที่ถูกลดทอนลงไป ทั้งที่เป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยจึงเสนอให้ภายในกระทรวงศึกษาธิการมีหน่วยงานกลาง เพื่อทำการประสานงานระหว่างห้องค์กรหลัก และความขัดแย้งระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา กับโรงเรียนประถมศึกษาก็เช่นกัน ได้เสนอให้มีสำนักมัธยมศึกษา กับสำนักประถมศึกษาภายในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการบริหารที่คล่องตัวมากขึ้น ส่วนกรณีของกรมวิชาการเดิมได้เสนอให้ตั้งเป็นองค์กรมมหาชน เพื่อให้กรมวิชาการมีบทบาทอำนาจหน้าที่เต็มทีในการพัฒนาการเรียนการสอนอันนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาอย่างแท้จริง”

นอกจากนี้ รายงานวิจัยดังกล่าวยังพบว่า เดิมสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และกรมวิชาการ ต่างก็เป็นหน่วยงานขนาดใหญ่ที่มีระบบการบริหารงานล่าช้าไม่คล่องตัว แต่เมื่อนำทั้งสามหน่วยงานขนาดใหญ่มารวมกัน จึงมีผลทำให้การบริหารบุคคล การบริหารงบประมาณ การประสานงานแผนและนโยบาย ตลอดจนการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ มีความล่าช้าและไม่คล่องตัวมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานทั้งสาม มีวัฒนธรรมในการบริหารงานที่แตกต่างกัน การรวมตัวกันจึงไม่เป็นผลดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบทบาทภาระหน้าที่ในการดูแล ทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา แต่ไม่มีการแบ่งหน่วยงานภายในเพื่อกำกับดูแล แยกออกจากกัน ด้วยสภาพการจัดการเรียนการสอนของทั้งสองระดับการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน อย่างเห็นได้ชัด จึงได้มีข้อเสนอที่ค่อนข้างจะสอดคล้องกันว่า ควรจะได้มีการปรับปรุงให้มีสำนักประถมศึกษา และสำนักมัธยมศึกษาแยกออกจากกัน ภายใต้โครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ความจำเป็นอีกประการหนึ่งที่เหมาะสมควรจัดให้มีหน่วยงานกำกับดูแลการมัธยมศึกษา เป็นการเฉพาะซึ่งอ้างในรายงานฉบับข้างต้นเช่นเดียวกันก็คือ ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรให้แก่โรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งรายงานวิจัยพบว่า “เนื่องจากงบประมาณด้านการศึกษาได้รับการจัดสรรไม่พอเพียง ส่งผลให้เกิดการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่มีความเหลื่อมล้ำ โรงเรียนมัธยมเดิมสังกัดกรมสามัญศึกษา มีประมาณ ๒,๐๐๐ โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิมมีประมาณ ๓๐,๐๐๐ โรงเรียน เมื่อมาอยู่รวมกันรับงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่เขตพื้นที่ที่มีการพิจารณาจัดสรรด้วยความเห็นอกเห็นใจ เนื่องจากปรากฏว่ามีโรงเรียนประถมจำนวนมากที่ยังขาดแคลน โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงได้รับการจัดสรร งบประมาณเฉพาะส่วนที่จำเป็นอย่างยิ่ง คุณภาพการศึกษาก็ย่อมลดลงเพราะได้รับการจัดสรรทรัพยากร ไม่เพียงพอไม่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและคุณลักษณะเฉพาะของการจัดการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา

ในระยะเวลาที่ผ่านมา หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ระดับสำนัก/หน่วยในส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และสถานศึกษา ได้พยายามเร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานแก่ประชากร และเป็นรากฐานสำคัญที่จะพัฒนาศักยภาพ ของประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้นทัดเทียมนานาชาติ แต่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่จบมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ (ช่วงชั้นที่ ๓) และมัธยมศึกษาปีที่ ๖ (ช่วงชั้นที่ ๔) โดยเฉพาะกลุ่มสาระสำคัญ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ หรือแม้แต่ภาษาไทยไม่สามารถพัฒนาให้มีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาได้ จากการรวบรวมข้อมูลและการศึกษาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปรากฏว่า มีสาเหตุสำคัญ ๒ ประการ คือ การจัดโครงสร้างของส่วนราชการที่เป็นอยู่ไม่สอดคล้อง กับสภาพของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างแท้จริง และการบริหารจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับการมัศึกษามีสภาพของภาระงานเป็นช่วงที่ยาวเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งธรรมชาติและลักษณะ ของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีความแตกต่างไปจากการจัดการศึกษาในระดับอื่น เป็นการ เริ่มต้นและปลูกฝังความรู้เฉพาะด้านที่จะสร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความชำนาญในการออกไปประกอบ อาชีพ หรือศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง เพื่อให้พัฒนาเองได้อย่างเต็ม ตามศักยภาพต่อไปได้ในอนาคต

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่อง การนำเสนอกลยุทธ์ทางเลือกการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ด้านผู้บริหารมีการบริหารจัดการสถานศึกษา โดย ๑) มีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่แนวคิดและแนวปฏิบัติของสถานศึกษา ๒) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยเน้นการศึกษาเพื่ออาชีพ ๓) ใช้บริบทวิถีชุมชนท้องถิ่นในการจัดการเรียนรู้ ๔) สร้างและใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ๕) สร้างวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานร่วมกัน ๖) ประสานความร่วมมือกับองค์กรภายนอกด้านครูมีการจัดการเรียนรู้ โดย ๑) ใช้โครงการ/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ๒) เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ๓) บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในแผนการจัดการเรียนรู้ ๔) ใช้ประสบการณ์/ทักษะในการถ่ายทอดความรู้ ด้านความสำเร็จที่ปรากฏขึ้นกับนักเรียน คือ ๑) มีพื้นฐานทักษะชีวิตและทักษะอาชีพในท้องถิ่น/ชุมชน ๒) ตระหนักในคุณค่าวิถีชีวิตท้องถิ่นของตนเอง ๓) ช่วยเหลือครอบครัวเพราะมีรายได้ระหว่างเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความเข้าใจ รู้คุณค่า ปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านลักษณะการบริหารจัดการสถานศึกษาฯ ให้มีความสำคัญกับ ๑) การกำหนดวิสัยทัศน์และนโยบาย ๒) การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ๓) การพัฒนาและการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ๔) การใช้ค่าย/กิจกรรม/โครงการพัฒนาผู้เรียน ๕) การเชื่อมโยงบริบทวิถีชุมชนท้องถิ่น ๖) การใช้แหล่งเรียนรู้และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ๗) การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ๘) การส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ๙) การสร้างความร่วมมือในการทำงาน ๑๐) การปลูกฝัง/เน้นการใช้ชีวิตในสังคมของนักเรียนด้านกลยุทธ์ทางเลือกที่กำหนดขึ้น มี ๔ รูปแบบ คือ ๑) กลยุทธ์การพัฒนาความสามารถทางวิชาการ ๒) กลยุทธ์การประยุกต์ใช้การเกษตรและ/หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ๓) กลยุทธ์การประยุกต์ใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน และ ๔) กลยุทธ์เน้นการฝึกปฏิบัติงาน/การฝึกงาน ด้านผลการประเมินกลยุทธ์ทางเลือก พบว่า แต่ละกลยุทธ์ทางเลือกฯ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยอยู่บนเงื่อนไขบางประการ ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการเลือกใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียนที่จะน่านักเรียนไปสู่การมีทักษะการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การมีทักษะอาชีพ สู่การมีทักษะชีวิตตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ศุภวิษย์ กิจสนาโยธิน (๒๕๕๙) วิจัยเรื่อง พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่า การจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๖ กระทรวงศึกษาธิการ มีส่วนราชการภายในประกอบด้วย กรม ๑๔ กรม กรมที่มีหน้าที่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษา การจัดโครงสร้างและระบบบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๖ - ปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการมีส่วนราชการภายใน ๖ สำนัก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน่วยงานภายใต้การกำกับ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน แรงผลักดันที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๓๖ - ๒๕๔๖ เกิดจากนักวิชาการศึกษาผู้บริหารระดับสูง

ในกระทรวงศึกษาธิการประกอบกับอิทธิพลของฝ่ายการเมืองที่มีแนวคิดในการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม ในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนแรงผลักดันที่ส่งผลให้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไก การบริหารการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน เกิดจากครุมัธยมศึกษาและผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา รู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการบริหารจัดการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรร งบประมาณและการบริหารงานบุคคล แบบแผนความเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างและกลไกในการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การประกาศจัดตั้งสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด รูปแบบการขยายตัวเป็นการ ขยายตัวตามแนวตั้ง การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารูปแบบการขยายตัวเป็นการขยายตัว ในรูปแบบส่วนราชการที่ได้รับการจัดตั้งใหม่ในรูปแบบการรวมตัวโดยการรวมกองหรือกรมตั้งแต่ ๒ กอง หรือ ๒ กรมขึ้นไป การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รูปแบบการขยายตัวเป็นรูปแบบที่ซ้ำซ้อนหน้าที่กับหน่วยงานอื่นในระนาบเดียวกัน รูปแบบ การขยายตัวผ่านช่องทางระบบราชการ อิทธิพลการเติบโตที่เกิดจากธรรมชาติของหน่วยราชการเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม และกำหนดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คณะทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลฯ ได้ดำเนินการใน ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ ความเหมาะสมของจำนวนเขตพื้นที่การศึกษาและรูปแบบการบริหารจัดการ โดยยึดเขตพื้นที่การศึกษาเป็นฐาน โดยในระยะนี้ได้เสนอประเด็นคำถามขึ้นมาว่า หากจะทำการจัดตั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพิ่มขึ้นมาอีก ๑๑ เขต ตามหลักเกณฑ์พื้นที่พิเศษสำหรับ เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ควรได้รับการพิจารณาส่งเสริม สนับสนุนเป็นพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย เขตพื้นที่เพื่อความมั่นคง เขตพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศพิเศษ เขตพื้นที่การศึกษาที่มีพื้นที่บริการ ครอบคลุมพื้นที่ในหลายจังหวัด และเขตพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะเกิดความเหมาะสมต่อการ บริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหรือไม่ สำหรับการดำเนินการใน ระยะที่ ๒ คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูลฯ พบว่าหากต้องการที่จะยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพ จะต้องจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยยึดตามเขตจังหวัด เนื่องจากบริบทของแต่ละจังหวัดนั้นต่างกัน โดยดูข้อมูลสนับสนุนได้จากผลการดำเนินงานในระยะที่ ๓ นอกจากนี้การยึดตามเขตจังหวัดนั้นยังสอดคล้องกับรูปแบบการบริหารราชการ การขอรับการสนับสนุน จากหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นจะสามารถดำเนินการได้เป็นอย่างดี และจากการสำรวจข้อมูลความพร้อม ในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในทุกจังหวัดที่มีได้เป็นที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา โดยใช้แบบประเมินความพร้อมในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา พบว่า ทุกจังหวัดมีความพร้อมในการที่จะจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

คณะทำงานวิเคราะห์ข้อมูลฯ จึงเสนอให้จัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยยึดตามเขตจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร ให้มี ๒ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเขตปกครองพิเศษ ประชากรมีจำนวนมาก มีโรงเรียนมัธยมสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน ๑๑๙ โรงเรียน จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ๒,๒๒๒,๑๗๙ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๖) นอกจากนี้ ยังมีรูปแบบการบริหารงบประมาณ และบริบทที่แตกต่างจากจังหวัดอื่น

จากแนวคิดการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยใช้ฐานจังหวัด ยกเว้น กรุงเทพมหานคร จะทำให้เกิดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๗๘ เขต สอดคล้องกับงานวิจัย เรื่อง ความเหมาะสมและรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๔ ที่เห็นว่า เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาควรใช้เขตจังหวัดเป็นฐาน และสอดคล้องกับการบริหารงานการมัธยมศึกษา ในอดีตตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๕๙ - ๒๕๔๖ ที่การบริหารงานการมัธยมศึกษา แบ่งเป็น กรมสามัญศึกษา สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด ๗๖ แห่ง สถานศึกษา ๒,๓๔๒ แห่ง นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังเขตพื้นที่ และสถานศึกษา โดยตรงและการบริหารราชการส่วนจังหวัดแบบบูรณาการ ตลอดจนการประสานงานส่งเสริม สนับสนุน จากองค์กรท้องถิ่นภายในจังหวัด

นอกจากนี้ การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ยังได้วิเคราะห์ถึงปัญหา และแนวทางการแก้ปัญหา ในการจัดตั้ง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ได้แก่

๑. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านกายภาพ (ความพร้อมของอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์)

- ใช้อาคารสามัญศึกษาจังหวัดเดิม ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

- การระดมความช่วยเหลือจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัด

- ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น

๒. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร

- บุคลากรจากเขตพื้นที่เดิมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่ที่จะตั้งใหม่ สมควรใจที่จะมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแห่งใหม่

- บุคลากร ๓๘ ค(๒) ที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลับมาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน

- ครู คศ.๑ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มาปฏิบัติงานที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งจะไม่ส่งผลกระทบต่อวิทยฐานะ

- อัตราร้าง ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา

๓. แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

- ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดิมที่เคยสังกัด
- ได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๖๖) รวบรวมรายงานผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใหม่ ๒๐ เขต โดยมีผลการติดตามดังนี้

๑. สภาพการบริหารจัดการ

ด้านวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแต่ละแห่งได้ให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพตอบสนองผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย บนพื้นฐานพหุทางวัฒนธรรมของชนเผ่า บริหารจัดการตามบริบทความเหมาะสมของพื้นที่ ในกระบวนการนิเทศติดตามการศึกษาจากศึกษานิเทศก์ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง และมีพื้นที่ในเขตบริการที่ไม่ห่างไกล รวมถึงบางพื้นที่มีความปลอดภัยในการเดินทาง

ด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของแต่ละเขตพื้นที่สามารถดำเนินการตามระเบียบการบริหารงบประมาณ การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นที่ปรึกษาการดำเนินงานในแต่ละกลุ่มงาน

ด้านบุคคล ในการบริหารอัตรากำลังภาพรวมของแต่ละสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถบริหารจัดการบุคลากรที่มีจำกัดให้พอเพียงกับภาระงานที่มีการได้รับการสนับสนุนข้าราชการครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาปฏิบัติหน้าที่ช่วยบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่ และบุคลากรในแต่ละเขตพื้นที่เป็นผู้ที่มีความรู้ มีสมรรถนะ และศักยภาพสูง

ด้านบริหารทั่วไป ในแต่ละเขตพื้นที่ได้มีการบริหารจัดการด้วยรูปแบบตามบริบทของตนเอง มีการใช้การบริหารจัดการในรูปของคณะกรรมการดำเนินงาน มีใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการติดต่อประสานงาน ๑๐๐% ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษายังได้รับการสนับสนุนอาคารสำนักงานจากสถานศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐ มีการระดมความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดเพื่อสนับสนุนด้านงบประมาณ ได้รับการสนับสนุนรถหรือพาหนะในการเดินทางเพื่อนิเทศ กำกับติดตามสถานศึกษาในสังกัดอย่างทั่วถึง และสม่ำเสมอ

๒. กระบวนการดำเนินการ

ด้านวิชาการ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ มีการดำเนินการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการอย่างมีระบบและขั้นตอน ตามนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ในการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ ควบคู่กับทักษะวิชาชีพ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

ด้านงบประมาณ กระบวนการบริหารจัดการด้านงบประมาณในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ดำเนินการเบิกจ่ายกับหน่วยเบิกเดิม สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่บางส่วนที่ยังไม่ได้เป็นหน่วยเบิก ในการบริหารจัดการด้านงบประมาณของในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่เป็นหน่วยเบิก สามารถดำเนินการเป็นไปตามแผนงานโครงการที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการประสานสถานศึกษา ในสังกัดที่มีงบประมาณ หรือครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ ระดมกำลังสนับสนุนการดำเนินงานของเขตพื้นที่ สร้างภาคีเครือข่ายและความร่วมมือจากเครือข่าย หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนด้านงบประมาณ รวมทั้งการร่วมดำเนินงานต่าง ๆ

ด้านบุคคล การดำเนินการบริหารงานด้านบุคคลในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีการวางแผนดำเนินงานโดยแต่ละกลุ่มงานมีรูปแบบการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จในครั้งเดียว (one stop service) สร้างเครือข่ายเพื่อการประสานงานช่วยเหลือในด้านระเบียบ กฎหมายและ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานเชิงบูรณาการทำงานร่วมกันในแต่ละกลุ่มงานในสังกัด กระจาย อำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาด้านบุคคล ตลอดจนมีการสื่อสารทำงานระบบเครือข่ายในช่องทาง ที่หลากหลาย อีกทั้งมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดิมที่ใกล้เคียงเป็นที่ปรึกษา เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ

ด้านบริหารทั่วไป กระบวนการบริหารงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาด้านการบริหารทั่วไป ใช้หลักการกระจายอำนาจและมอบหมายงาน การมีส่วนร่วมในการ กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) ให้สอดคล้องกับนโยบาย ใช้เครือข่ายการบริหารงาน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานตามภารกิจ มีการประสานความร่วมมือในการจัด การศึกษาร่วมกับบุคคล องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นอย่างเหมาะสมกับสภาพและบริบท

๓. ผลการดำเนินการบริหารจัดการ

ด้านวิชาการ แต่ละเขตพื้นที่ใช้การบริหารจัดการด้านวิชาการโดยใช้แนวคิด “พื้นที่เป็นฐาน” ใช้จุดเด่นของแต่ละพื้นที่ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีการพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการ มีการส่งเสริมครูให้สร้างและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา มาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถสนองตอบความต้องการของผู้เรียน การปรับปรุงรูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีรูปแบบกระบวนการนิเทศ

ด้านงบประมาณ สำนักงานเขตพื้นที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวางแผนงาน/โครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพปัญหา และบริหารการใช้งบประมาณเป็นไปตามนโยบาย และจุดเน้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามสถานการณ์ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี การดำเนินงานสามารถดำเนินการ ให้สำเร็จลุล่วงได้ การเบิกจ่าย ตามแผนงานโครงการมีการจัดทำทะเบียนควบคุมงบประมาณสำหรับ ควบคุมการเบิกจ่าย มีการตรวจสอบยอดการจัดทำบัญชีและการบริหารพัสดุ มีการสรุปผลการบริหาร งบประมาณ และมีการตรวจสอบโดยหน่วยตรวจสอบภายในโดยดำเนินการเบิกจ่ายกับหน่วยเบิกเดิม

ด้านบุคคล มีการบริหารทรัพยากรบุคคลตามกรอบอัตรากำลัง มีกระบวนการวางแผนอัตรากำลังที่สอดคล้องกับความต้องการ อัตราตำแหน่งว่างที่เกษียณเมื่อสิ้นปีงบประมาณ บรรจุและแต่งตั้งบุคลากรสอดคล้องกับเป้าหมายแผนอัตรากำลัง มีบุคลากรช่วยราชการและมีการจัดจ้างบุคลากร รวมทั้งมีการขอความอนุเคราะห์สนับสนุนบุคลากรจากสถานศึกษาในสังกัดมาช่วยปฏิบัติงาน เน้นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมร่วมกับเครือข่ายโรงเรียน สหวิทยาเขต บุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะหลักในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับอย่างมีคุณภาพ ตามสถานการณ์ สามารถส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะงานด้านบุคคลให้ข้าราชการครูในสังกัดได้รับการให้มีและเลื่อนวิทยฐานะที่สูงขึ้นจำนวนมาก นอกจากนี้ ในการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จในครั้งเดียว (One stop service) และการให้บริการข้อมูลออนไลน์ ทำให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับความสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยจากการไม่ต้องเดินทางมาติดต่องานเขตพื้นที่ด้วยตนเอง

ด้านบริหารทั่วไป แต่ละเขตพื้นที่มีการพัฒนาเครือข่ายระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งการขับเคลื่อนภาระงาน พัฒนาระบบฐานข้อมูล BIG DATA และระบบการบริหารจัดการเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนได้รับการดูแลความปลอดภัย ๑๐๐% มีเครือข่ายการพัฒนาและสร้างความร่วมมือ ร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด ได้รับการสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ยานพาหนะจากสถานศึกษาในสังกัด และหน่วยงานภายในท้องถิ่นเป็นอย่างดี รวมทั้งมีการหมุนเวียนสถานที่จัดการประชุมประจำเดือนตามเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัด มีอาคารสถานที่ที่สามารถรองรับบุคลากรได้เพิ่มขึ้น เอื้อต่อการปฏิบัติงานและผู้มารับบริการสภาพภูมิทัศน์โดยรอบสำนักงานเขตพื้นที่สะอาด ร่มรื่น และปลอดภัย

๔. ปัญหาและอุปสรรค

ด้านวิชาการ การกำกับนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้จากศึกษานิเทศก์ที่มีไม่ครบตามจำนวนกรอบอัตรากำลัง ศึกษานิเทศก์มีประสบการณ์น้อย และพื้นที่ตั้งของสถานศึกษาในสังกัดมีภูมิประเทศแตกต่างกัน ทำให้การออกนิเทศโรงเรียนเป็นไปค่อนข้างลำบาก

ด้านงบประมาณ บุคลากรด้านงบประมาณมีจำนวนไม่เพียงพอและไม่มี ความเชี่ยวชาญ/ประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ และปริมาณงานที่มาก ใช้เวลานานในการเดินทางไป หน่วยเบิกเติม งบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้เขตพื้นที่ ในโครงการต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และได้รับจัดสรรไม่ครบถ้วน

ด้านบุคคล บุคลากรมีไม่เพียงพอต่อภาระงาน และบางกลุ่มงาน บุคลากรไม่ได้ทำงานตรงตามตำแหน่งและภาระงานของตนเอง ปริมาณคนและปริมาณงานไม่สมดุลกัน

ด้านบริหารทั่วไป สำนักงานเขตพื้นที่ยังไม่มีอาคารสำนักงาน อุปกรณ์ทำงาน ไม่มียานพาหนะสำหรับใช้อำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง ห้องน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้งานของเจ้าหน้าที่ และผู้มาติดต่องาน ห้องทำงานของเจ้าหน้าที่คับแคบ

๕. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ด้านวิชาการ ควรมีการจัดอบรมศึกษานิเทศก์ มีการส่งเสริมให้ใช้เครือข่ายทางการศึกษาของเขตพื้นที่ให้การช่วยขับเคลื่อนด้านวิชาการ และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีสมรรถนะตามสายงาน

ด้านงบประมาณ ควรดำเนินการตั้งหน่วยเบิกจ่ายในแต่ละสำนักงานเขต พร้อมจัดสรรงบประมาณด้านครุภัณฑ์และวัสดุสำนักงาน ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีออนไลน์ Google form ในการสนับสนุนการควบคุมงบประมาณ ตลอดจนให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตามสายงาน

ด้านบุคคล ขอรับการจัดสรรบุคลากรให้ครบตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขและคุณสมบัติที่ ก.ค.ศ. กำหนดไว้ ตรงความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ให้เพียงพอตามตำแหน่งโครงสร้างการบริหารงาน พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ และทักษะการปฏิบัติหน้าที่ ยึดแนวทางการปฏิบัติในการทำงานเป็นทีม มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินงานต่าง ๆ จัดให้มีการอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตามสายงาน และการศึกษาดูงานเขตพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการด้านบุคคลที่ดีเลิศ

ด้านบริหารทั่วไป ขอรับการจัดสรรงบประมาณซ่อมแซมอาคาร ประสานขอรับการสนับสนุนครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ปฏิบัติงานจากสถานศึกษาในสังกัด หรือหน่วยงานอื่น ๆ ขอรับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ รวมถึงรถ/พาหนะ และจัดทำแผนขยายสำนักงานเขตพื้นที่เพื่อให้สะดวกต่อการปฏิบัติงานและให้เพียงพอต่อการรองรับผู้มาติดต่อราชการ

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ปัญหาในการบริหารจัดการศึกษามัธยมศึกษา คือ การจัดโครงสร้างไม่สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารจัดการระดับมัธยมศึกษาแตกต่างจากระดับการศึกษาอื่นที่จำเป็นต้องได้รับความรู้อย่างเป็นระบบ ความรู้เฉพาะด้าน เพื่อวางรากฐานสำคัญในการไปประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปที่เหมาะสมตามศักยภาพของตนเอง ซึ่งการจัดโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการที่ใช้อยู่นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีจำนวน ๖ องค์กรหลัก ซึ่งผ่านมาแล้ว ๒๐ ปี ต้องได้รับการปรับปรุงโครงสร้างให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน รวมทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องปรับปรุงโครงสร้างให้ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันเช่นเดียวกัน เพื่อลดภาระงานที่ซ้ำซ้อนและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความชัดเจน คือ การจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษาเป็นสำนักในโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษามัธยมศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ได้อย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างแท้จริง

๒.๑๔ แนวคิดด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และพัฒนาการของผู้เรียน

สมชาย รัตนทองคำ (๒๕๕๐) การจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะต้องเข้าใจพื้นฐานด้านการพัฒนาการของผู้เรียน และจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัยที่สอนเป็นอย่างดี พัฒนาการ

ของผู้เรียนและจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัยต่างกันจะมีความแตกต่างกัน Havighurst นักจิตวิทยา ได้แบ่งพัฒนาการของผู้เรียนไว้เป็น ๖ ช่วงอายุ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสรุปได้ ดังนี้

๑. วัยเด็กตอนกลาง อายุประมาณ ๖ - ๑๒ ปี

วัยนี้เป็นวัยของเด็กระดับชั้นประถมศึกษา เป็นช่วงที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจภายใต้การดูแลของผู้ปกครอง ด้านพัฒนาการและการจัดการเรียนการสอนของเด็กวัยนี้พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑.๑ ทักษะด้านร่างกายที่จำเป็น

เด็กวัยนี้เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับการฝึกทักษะด้านร่างกายที่จำเป็นต่อการเล่นและทำกิจกรรม ส่วนทางด้านจิตใจต้องการความยอมรับจากเพื่อน

แนวทางการจัดการศึกษา ควรเน้นพัฒนาทักษะด้านร่างกาย และส่งเสริมการเรียนรู้ในกลุ่มโดยเฉพาะควรจัดให้อยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถเท่าเทียมกันเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกผิดหวังในความสามารถของตนเอง

๑.๒ การสร้างเจตคติที่ดี

การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเจริญเติบโตของตนเอง ได้แก่ การพัฒนานิสัยในการรักษาตนเอง เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย ส่วนทางด้านจิตวิทยาพบว่า ส่วนใหญ่ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่และเพื่อน

แนวทางการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้เด็กสามารถพัฒนาตนเองให้สมบูรณ์ตามศักยภาพอย่างเหมาะสม จะทำให้เกิดความมั่นใจในตนเองและมีบุคลิกภาพที่ดี ดังนั้น จึงมีการสอนเกี่ยวกับสุขนิสัยอย่างสม่ำเสมอ และควรใช้กิจกรรมการกีฬาเข้าช่วย

๑.๓ การเรียนรู้เป็นกลุ่ม

การเรียนรู้ในการรวมกลุ่มวัยเดียวกัน ได้แก่ เรียนรู้ในฐานะผู้ให้และผู้รับการคบเพื่อน ทำให้สามารถพัฒนาบุคลิกภาพด้านสังคม ด้านจิตวิทยาพบว่า เด็กวัยนี้จะเริ่มก้าวออกจากครอบครัวสู่สังคมของเพื่อน จะเรียนรู้และมีความพึงพอใจในสังคมเพื่อนฝูงมากขึ้น จะเรียนรู้ในการปฏิบัติตนกับคนแปลกหน้า

แนวทางการจัดการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาตนเองในเรื่องการรวมกลุ่มพบปะเพื่อน ครูสามารถใช้กระบวนการทางสังคมเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาและพัฒนาการเรียนรู้อย่างได้ผล

๑.๔ การเรียนรู้ด้านบทบาทตามเพศ

การเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่เหมาะสมสำหรับเพศชายและหญิง ได้แก่ การรู้จักวางตัว ด้านจิตวิทยา เด็กได้รับรู้เกี่ยวกับการกระทำตนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างเพศเมื่ออยู่ในครอบครัวและสังคม

แนวทางการจัดการศึกษา ควรจัดให้เด็กได้มีโอกาสเผชิญกับสถานการณ์ เพื่อให้แสดงบทบาทตามเพศอย่างเหมาะสมตามธรรมชาติ เพื่อสนับสนุนหรือแก้ไขจุดบกพร่อง บางประการที่พบในตัวเด็ก

๑.๕ การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็น

การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ ได้แก่ การเรียนรู้ในการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณที่สอดคล้องกับสภาพของสังคม ด้านร่างกาย พบว่า อาจมีเด็กบางคนที่การพัฒนายังไม่สมบูรณ์ เช่น ระบบประสาทและกล้ามเนื้อ และแขนยังไม่มี ความสัมพันธ์กัน

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนต้องพิจารณาเด็กที่มีการพัฒนาไม่เท่าเทียม กัน ควรจัดให้กลุ่มที่มีความพร้อมใกล้เคียงกันอยู่ในห้องเดียวกัน

๑.๖ การพัฒนาความคิดรวบยอดที่จำเป็น

ความคิดรวบยอด หมายถึงความคิดที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชัดเจน ความคิด รวบยอดที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตประจำวันที่ต้องพัฒนา ได้แก่ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับประกอบ อาชีพ ความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสภาพการณ์ต่างๆ ในสังคม เป็นต้น ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้พบว่า เด็กที่มีความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนได้นั้น มักจะมีความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มาก่อนแล้ว ได้แก่ ความชม ความหวาน ความโกรธ ความรัก เป็นต้น การสร้างความคิด รวบยอดที่ยากและซับซ้อน มักจะเริ่มต่อยอดจากความคิดรวบยอดต่างๆ ที่เด็กได้เรียนรู้แล้ว

แนวทางการจัดการศึกษา ควรมุ่งสร้างความคิดรวบยอดให้เด็กพบหรือเผชิญ กับสถานการณ์ที่เป็นรูปธรรมให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดหรือสร้างความคิดรวบยอดจากสภาพที่เป็นจริง หลังจากนั้นค่อยๆ สร้างความคิดรวบยอดในสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ซับซ้อนในภายหลัง เช่น เวลา โอกาส อำนาจ เป็นต้น

๑.๗ การพัฒนาด้านคุณธรรม

การพัฒนาความรู้สึกผิดชอบ ศีลธรรมและคุณธรรมในสังคม เริ่มเข้าใจว่า “ดี” แตกต่างจาก “เลว/ชั่ว” อย่างไร การพัฒนาศีลธรรมของเด็กจะเริ่มจากการควบคุม อบรม ดูแล สั่งสอนของบิดามารดา ต่อจากนั้นจะไปสู่การรับรู้กฎเกณฑ์ของสังคมต่อไป กระบวนการดังกล่าวจะทำให้เด็กเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมได้ในที่สุด

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนควรมีบทบาทในการให้การศึกษ า อบรม และพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดี และให้รู้กฎเกณฑ์ของการอยู่ร่วมกันในสังคมภายนอกอย่างสงบสุข โดยการสอนศีลธรรม จรรยา มารยาทในห้องเรียน การให้รางวัลกับผู้ที่ทำความดี ทำโทษกับผู้ที่ทำผิด กฎเกณฑ์ ครูทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มกับเพื่อน เป็นต้น

๑.๘ การเป็นตัวของตัวเอง

เด็กจะเริ่มมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ มากขึ้น และเริ่มมีความเชื่อมั่นในตนเอง สร้างความเป็นอิสระจากความคิดของผู้อื่นมากขึ้น กลุ่มเพื่อนของเด็กมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้เด็กได้พัฒนาความเป็นอิสระได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนและเพื่อนมีส่วนสำคัญในการช่วยพัฒนาความคิดและความเป็นอิสระของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวจากการพัฒนาความเป็นอิสระของตนเองก็ขึ้นกับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นสำคัญ ถ้าหากครูใช้วิธีการทำงานร่วมกับเด็กและให้เด็กพยายามทำงานด้วยตนเอง ก็จะเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาความเป็นอิสระได้มาก โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนให้มีความยืดหยุ่น ให้เด็กมีโอกาสศึกษาด้วยตนเอง มีโอกาสวิพากษ์วิจารณ์ผลงานต่างๆ ของตนเอง เป็นต้น

๑.๙ การพัฒนาเจตคติที่ดีต่อสังคม

การพัฒนาเจตคติที่ดีต่อกลุ่มคนและสถาบันในสังคม การเรียนรู้เกี่ยวกับเจตคติหรือความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อการกระทำต่างๆ ส่วนใหญ่เกิดจาก ๑) การเลียนแบบบุคคลที่เด็กยอมรับ ๒) ประสบการณ์ที่ทำให้เด็กดีใจหรือเสียใจจากเหตุการณ์นั้นหลายๆ ครั้ง ๓) ประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่ทำให้เด็กดีใจหรือเสียใจ ช่วงปลายของเด็กวัยนี้ได้เรียนรู้เจตคติต่างๆ ที่มีต่อสังคมมากขึ้น และมักจะไม่เปลี่ยนเจตคติโดยง่าย นอกจากว่าจะประสบปัญหา/เหตุการณ์ต่างๆ หรือไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมเมื่อเป็นผู้ใหญ่ จึงทำให้ยอมเปลี่ยนแปลงเจตคติและความเชื่อของตนที่เคยมีอยู่

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนควรทำหน้าที่อบรมสั่งสอน และสร้างเจตคติที่ดีในสังคมประชาธิปไตย เช่น เจตคติที่ดีต่อศาสนา ต่อความคิดเห็นของบุคคลอื่น ต่อสิทธิมนุษยชน ต่อวิถีประชาธิปไตย และต่อความร่วมมือระหว่างชาติ เป็นต้น

๒. วัยรุ่น อายุประมาณ ๑๒ - ๑๘ ปี

วัยนี้เป็นวัยของเด็กระดับชั้นมัธยมศึกษา จะมีการพัฒนาทั้งด้านกายและอารมณ์ มีความแตกต่างระหว่างเพศเห็นได้ชัดเจน สิ่งที่เด็กได้เรียนรู้มากที่สุดในช่วงวัยรุ่นนี้คือทางด้านอารมณ์และสังคม ไม่ใช่ทางสติปัญญา เป็นวัยที่จะเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีความสนใจแบบเดียวกัน ความสนใจในวิชาชีพ การพัฒนาของเด็กวัยรุ่นสรุปได้ดังนี้

๒.๑ ความสัมพันธ์กับเพื่อน

การบรรลุความสัมพันธ์กับเพื่อนรุ่นเดียวกันทั้งสองเพศ ได้แก่ การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำตัวเป็นผู้ใหญ่ การรวมกลุ่ม ทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ และการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำกลุ่มโดยปราศจากการใช้อิทธิพลบังคับ สิ่งที่มีอิทธิพลมากของวัยรุ่น คือการยอมรับของกลุ่ม

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนควรเป็นสถานที่เด็กได้ใช้เป็นสนามสำหรับจัดกิจกรรมทางสังคมต่างๆ เช่น การจัดชมรม สโมสร สถานักเรียน กีฬา ดนตรี ศิลปะ เป็นต้น

๒.๒ การบรรลุปหบาททางสังคมของตนเอง

การบรรลุปหบาททางสังคมของผู้ชายและผู้หญิง ได้แก่ การยอมรับและเรียนรู้ บทบาทที่ผู้ชายหรือผู้หญิงพึงกระทำ ในทางจิตวิทยา สังคมของเรายังไม่มีเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชาย และผู้หญิง โดยส่วนใหญ่ผู้ชายไม่มีปัญหาในการพัฒนาเกี่ยวกับบทบาทชาย แต่สำหรับเพศหญิงอาจมี การรื้ออยู่บ้างเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงในฐานะเป็นภรรยาหรือเป็นแม่ของเด็ก

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนควรมีบทบาทช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นที่เป็น ผู้หญิงมีความเข้าใจในบทบาทของผู้หญิง โดยการเปิดโอกาสให้มีการอภิปรายปัญหาต่างๆ หรือจัดให้เกิด การเรียนรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา หรือวรรณคดีต่างๆ เพื่อให้เข้าใจในบทบาทของผู้หญิงได้ดีขึ้น

๒.๓ การยอมรับสภาพทางร่างกาย

การยอมรับสภาพทางร่างกายและใช้ร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางการจัดการศึกษา ๑) ควรใช้ทักษะทางกายและพัฒนาการทางกาย เป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มเด็กในวิชาพลศึกษา ๒) ใช้วิชาสุขศึกษาหรือชีววิทยาในการสอนเรื่องการ เปลี่ยนแปลงของร่างกายและเพศซึ่งแตกต่างกัน ๓) พยายามเอื้อต่อข้อซักถามของนักเรียน ในเรื่องเพศ และการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย

๒.๔ การบรรลุความเป็นอิสระจากผู้ปกครอง

การบรรลุความเป็นอิสระทางด้านจิตใจจากบิดามารดาและผู้ใหญ่ ในทาง จิตวิทยาหากผู้ปกครองหรือบิดามารดาไม่เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของวัยรุ่น อาจทำให้การดำเนินชีวิต ผิดพลาดได้ง่าย

แนวทางการจัดการศึกษา ๑) ให้เด็กได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเด็กกับบิดามารดาจากรวรรณกรรมต่างๆ ๒) ให้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มี ผลกระทบต่อศีลธรรมในสังคม ๓) ช่วยเหลือผู้ปกครองได้เข้าใจสภาพปัญหาต่างๆ ที่แท้จริง

๒.๕ การเตรียมตัวเพื่อดำรงชีวิตครอบครัว

การพัฒนาเจตคติที่ดีต่อชีวิตครอบครัว ซึ่งเจตคติเหล่านี้มักมาจากประสบการณ์ ที่ได้รับจากชีวิตภายในครอบครัวของเด็กเอง

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนช่วยเด็กในด้านการพัฒนาการเรื่องชีวิต แต่งงานและการมีครอบครัวโดย ๑) จัดสอนวิชาการจัดการบ้านการเรียน ๒) ให้ประสบการณ์ชนิดต่างๆ กับนักเรียน ๓) เชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้ข้อมูลที่ถูกต้องในการเตรียมตัวชีวิตการแต่งงาน ๔) จัดสอนวิชา ที่เกี่ยวกับชีวิตการแต่งงานและชีวิตครอบครัว

๒.๖ การเตรียมตัวทางด้านเศรษฐกิจ

การวางแผนในการประกอบอาชีพและการสร้างความรู้สึกว่ามีความสามารถ ในการครองชีวิตได้ และการเตรียมตัวเรื่องอาชีพ

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนช่วยเหลือการเตรียมการอาชีพโดยการแนะแนว ให้เด็กได้เลือกประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน นอกจากนี้ ควรจัดการเรียน การสอนในวิชาพื้นฐานของอาชีพเพื่อเป็นการสร้างเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ให้เด็กอีกด้วย

๒.๗ การแสวงหาค่านิยมและคุณธรรม

การแสวงหาค่านิยมและคุณธรรมเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เด็กมีลักษณะ เฉพาะของตนเอง ในด้านจิตวิทยาพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่มีความสนใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านปรัชญา การเมือง ศาสนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้วัยรุ่นเหล่านี้มีความเข้าใจเกี่ยวกับระบบค่านิยม และคุณธรรม ในสังคมได้เป็นอย่างดี

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนช่วยให้เด็กนักเรียนได้มีความรู้และความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบค่านิยมและการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในสังคม โดยบูรณาการในรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๘ ความรับผิดชอบต่อสังคม

การเข้าไปมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อชุมชน ศาสนา และประเทศชาติ ในทางจิตวิทยาถือว่า การรับผิดชอบต่อสังคมนั้นได้มีการพัฒนามาตั้งแต่เด็กเล็ก โดยจะมีความตระหนัก ในความรับผิดชอบต่อบ้านตนเอง จากนั้นขยายขอบเขตต่อในชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคม จนถึง ประเทศชาติ

แนวทางการจัดการศึกษา โรงเรียนมีส่วนร่วมช่วยสร้างความรู้สึกรับผิดชอบ ต่อสังคมได้ โดย ๑) เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตนเอง ๒) ให้เด็ก ได้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วรรณคดี ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและประเทศชาติ ๓) ให้ร่วมในพิธีต่างๆ ที่ฝึกอบรมให้มีความจงรักภักดีต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นต้น

ตารางที่ ๑ เปรียบเทียบพัฒนาการการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

พัฒนาการด้าน	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
ร่างกาย	๑) การเจริญเติบโตทางร่างกายของเด็ก วัยประถมศึกษา จะช้ากว่าเด็กวัยอนุบาล ๒) เด็กหญิงที่มีความเจริญเติบโต ทางร่างกายเร็วกว่าเพื่อนวัยเดียวกัน มักจะมีปัญหาทางการปรับตัว ๓) พัฒนาการของกล้ามเนื้อกระดูก และประสาทจะเพิ่มขึ้น ๔) การประสานระหว่างมือและตา	พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยนี้ขึ้นไป อย่างรวดเร็ว จนทำให้เด็กวัยรุ่นเอง ตระหนักในการเปลี่ยนแปลง และมีความ วิตกกังวล เช่น ๑) วัยรุ่นจะเริ่มต้นมีการเจริญเติบโต ทางด้านร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลง ทางความสูง และน้ำหนักอย่างรวดเร็วมาก (growth spurt)

พัฒนาการด้าน	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
	<p>ของเด็กวัยนี้จะดีขึ้น เด็กสามารถที่จะอ่านเขียน และวาดรูปได้ดีขึ้น กิจกรรมในโรงเรียนควรจะสนับสนุนให้เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการวาดรูปและศิลปะ</p>	<p>๒) อัตราการเจริญเติบโตของส่วนต่างๆ ของร่างกาย อาจเกิดขึ้นไม่พร้อมกันหรือเวลาเดียวกัน</p>
<p>อารมณ์</p>	<p>เด็กระดับประถมศึกษานี้มีพัฒนาการและพฤติกรรมด้าน อารมณ์ในลักษณะต่างๆ ครูควรให้เด็กได้เรียนรู้การรู้จักควบคุมอารมณ์ของตน มีกิจกรรมทำอย่างต่อเองและสม่ำเสมอ รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง</p>	<p>เด็กระดับมัธยมศึกษามีพัฒนาการด้านอารมณ์ในลักษณะ ต่างๆ เด็กช่วงวัยก่อนเข้าวัยรุ่นและวัยรุ่น ค่อนข้างอ่อนไหวง่าย มักจะควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ค่อยได้เพราะร่างกายเกิดความเปลี่ยนแปลงจาก เด็กสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และเกิดมีฮอร์โมนเพศทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่างและความคิดความรู้สึกต้องการมีอิสรภาพจึงไม่ชอบการถูกบังคับ</p>
<p>เชาว์ปัญญา/ ด้านสติปัญญา</p>	<p>เด็กในวัยนี้มีความสามารถคิดเหตุผลเชิงตรรกะได้ สามารถที่จะรับรู้สิ่งแวดล้อมได้ตามความเป็นจริง มีพัฒนาการทางด้านภาษาและการใช้สัญลักษณ์เจริญก้าวหน้ามาก เด็กจะเริ่มเข้าใจ กฎเกณฑ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผล และเข้าใจความหมายของบทเรียนทั้งทางคณิตศาสตร์ ภาษาและการอ่าน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสามารถอธิบายได้ เด็กวัยนี้มักจะสนใจคำโคลงหรือกลอนที่ สอดคล้องกัน หรือปัญหาต่างๆ ที่จะต้องแก้ด้วยความคิด เหตุผล ถ้าแก้ได้ก็จะมี ความภูมิใจ</p>	<p>เด็กระดับมัธยมศึกษาเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญา ขั้นการคิดแบบเหตุผลเชิงนามธรรม เด็กจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหรือสรุปเหตุผลอย่างเป็นระบบ ได้แก่</p> <p>๑) สามารถคิดหาเหตุผลเชิงสมมติ การคิดเหตุผลโดยวิธีนี้เป็นการสรุป เหตุผลจากกฎหลักการทั่วไปสู่เหตุการณ์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลที่สมมติขึ้น</p> <p>๒) สามารถคิดหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นวิธีการสรุปกฎเกณฑ์จากข้อเท็จจริงเฉพาะไปสู่กฎทั่วไป</p>

พัฒนาการด้าน	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
<p>สังคม</p>	<p>เด็กระดับประถมศึกษานี้จะมีการคบหาสมาคมกันระหว่าง เพื่อนๆ และรู้สึกพึงพอใจในการได้อยู่ร่วมกันกับเพื่อน ในสังคมยุคใหม่เช่นในเวลานี้ เพื่อนจะมีความสำคัญต่อเด็กมากขึ้น ความสามารถของเด็กจะพัฒนาขึ้น ทั้งทางวิชาการและการทำกิจกรรมกับกลุ่ม ความสำเร็จในกิจกรรมดังกล่าวจะส่งผลให้เด็กรู้สึกว่าเขามีความสามารถและจะทุ่มเทกำลังกายและใจในกิจกรรมทั้งหลายด้วยความมานะพยายาม แต่ถ้าทำกิจกรรมทั้งหลายไม่ได้หรือทำแล้วไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ หรือครูก็จะเกิดความรู้สึกด้อย ครูควรส่งเสริมให้เด็กได้ ทำกิจกรรมหรือการทำงานต่างๆ ร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม บางครั้งก็ให้ทำงานอย่างอิสระเพื่อฝึกการพึ่งตนเอง และมีความรับผิดชอบในการทำงาน นอกจากนี้ ครูควรให้การเสริมแรงโดยทั่วถึงกันตามความเหมาะสมเพื่อให้รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง</p>	<p>เด็กระดับมัศึกษานี้จะมีลักษณะทางจิตสังคมในขั้นความมีเอกลักษณ์ ความสับสนในบทบาทตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของอีริคสัน คือ จะพัฒนาการภาวะเอกลักษณ์แห่งตนในด้านอาชีพ บทบาททางเพศ การเมือง ศาสนา หรือไม่ก็เกิดความรู้สึกสับสนในบทบาทและภาวะความเป็นคน ผู้ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสังคมคือกลุ่มเพื่อน และแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อพัฒนาการและพฤติกรรมด้านสังคมดังรายละเอียดต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) เด็กมักจะทำตามข้อตกลงในกลุ่มเพื่อนๆ มากกว่าปฏิบัติตามพ่อแม่ ๒) เด็กจะขาดความมั่นใจทำอะไรคล้ายๆ กันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อต้องการการยอมรับ ๓) เด็กจะสนใจในเพศตรงกันข้าม ๔) เด็กหญิงมีการพัฒนามิติด้านสังคมเร็วกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน
<p>จริยธรรม</p>	<p>เด็กวัยประถมศึกษาจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะปฏิบัติตามแม่แบบ ซึ่งอาจเป็นผู้ใหญ่ที่เด็กนิยมชมชอบ หรือกลุ่มเพื่อน เด็กจะมีพัฒนาการเรียงตามลำดับจาก ขั้นต่ำสุดไปสูงสุดตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก จากการศีลระยะยาวเขา</p>	<p>เด็กระดับมัธยมศึกษาจะมีพฤติกรรมและพัฒนาการด้านจริยธรรมในระดับตามกฎเกณฑ์สังคม</p> <p>- เด็กระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะมีพัฒนาการทาง จริยธรรมในขั้นความคาดหวังทางสังคม ความสัมพันธ์ และการคล้อยตาม ซึ่งเด็กจะดำเนินชีวิตและ</p>

พัฒนาการด้าน	ระดับประถมศึกษา	ระดับมัธยมศึกษา
	<p>พบว่าพัฒนาการ ทางจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับพัฒนาการทางปัญญาตามทฤษฎีของเพียเจต์ เพราะ การที่เด็กจะวินิจฉัยจริยธรรมว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี สิ่งใดควรหรือไม่ควรนั้นต้องอาศัยการใช้เหตุผลเชิง ตรรกวิทยาและความคิดเชิงนามธรรม นอกจากแม่แบบแล้ว สิ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจริยธรรมมีอีกหลายประการ เช่น ค่านิยมทางจริยธรรมของตัวเขา ของกลุ่ม เพื่อน ของพ่อแม่และครู ตลอดจนสถานะต่าง ๆ ในสถานการณ์แวดล้อม พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น ค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคม ควรได้รับการปลูกฝัง โดยทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย เพื่อฝึกพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ตามธรรมชาติของเด็กช่วงวัยนี้มีพฤติกรรมที่แสดงถึงความอุตสาหะพยายามทำงานด้วยความตั้งใจและชอบปฏิบัติตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด จึงเป็นเรื่องที่ไม่ยากและลำบากเกินไปสำหรับครูที่จะส่งเสริมเด็กในช่วงวัยนี้ให้พัฒนาการและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม</p>	<p>บทบาทตามความคาดหวังของผู้ใกล้ชิดตนเอง หรือตามที่คุณคนทั่วไปคาดหวังเป็นบทบาทของปัจเจกบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - เด็กระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีพัฒนาการทาง จริยธรรมในขั้นระบบสังคมและมโนธรรม คือการปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับหรือตกลงไว้กับผู้อื่น เพื่อพụng รักษาสถาบันโดยส่วนรวมให้ดำเนินไปได้ คิดว่ากฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามเว้นแต่กรณีที่มีการปฏิบัติงานนั้นมีความขัดแย้งมากกับหน้าที่ทางสังคมอื่นๆ ที่ได้กำหนดไว้ตายตัวแล้ว เพื่อหลีกเลี่ยงการแตกแยกของระบบ นอกจากนี้เด็กยังคิดว่าสิ่งที่ถูกต้องอีกประการหนึ่งคือ การได้ทำประโยชน์แก่สังคม กลุ่มคน หรือสถาบัน เพื่อปฏิบัติตามพันธะที่ตนเองเป็นผู้กำหนดด้วยจิตสำนึกแห่งมโนธรรม

พระศรีญาณวงศ์ ปณฺทิตเสวี และคณะ (๒๕๖๔) จิตวิทยาการศึกษา หมายถึง วิชาที่เกี่ยวกับปัญหาทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ตลอดจนจิตวิทยาธรรมชาติและกระบวนการศึกษาเรียนรู้เพื่อนำหลักเกณฑ์ทางจิตวิทยาที่ได้รับจากการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนในสภาพของการจัดการเรียนการสอน โดยมีเนื้อหา และระเบียบวิธีการส่วนของเนื้อหาจะเกี่ยวข้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้และพัฒนาการ สภาวะของเด็ก และสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และประมวลนำเนื้อหาหาหาวิธีการจัดรูปแบบที่ทำให้ครูและผู้เกี่ยวข้อง กับเด็กสามารถนำไปใช้ได้

จิตวิทยาการศึกษามีประโยชน์สำหรับบุคคลทุกวัยไม่เฉพาะครูผู้สอน เช่น ผู้บริหาร การศึกษา นักแนะแนว ศึกษานิเทศก์ หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งบิดา มารดา ผู้ปกครอง ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

๑. ช่วยให้ครูเข้าใจธรรมชาติ ความเจริญเติบโตของเด็กและสามารถนำความรู้ที่ได้ มาจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติ ความต้องการ ความสนใจของเด็ก แต่ละวัย

๒. ช่วยให้ครูสามารถเตรียมบทเรียน วิธีสอน จัดกิจกรรม ตลอดจนใช้วิธีการวัด และประเมินผลการศึกษาได้สอดคล้องกับวัย ซึ่งเป็นการช่วยให้จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

๓. ช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างสนุกสนานด้วยบรรยากาศของความเข้าใจ การให้ความร่วมมือ และให้การยอมรับซึ่งกันและกัน

๔. ช่วยสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครองและเด็ก ทำให้ปกครองเด็กง่ายขึ้น และสามารถทำงานกับเด็กได้อย่างราบรื่น

๕. ช่วยให้ครูป้องกันและหาทางแก้ไข ตลอดจนพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กได้อย่างเหมาะสม

๖. ช่วยให้ผู้บริหารการศึกษาวางแนวทางการศึกษา จัดหลักสูตร อุปกรณ์การสอนและการบริหารงานได้เหมาะสม

๗. ช่วยให้ผู้เรียนเข้ากับสังคมได้ดี ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี

บทที่ ๓

สถานการณ์ และสภาพปัญหาปัจจุบัน

๓.๑ สถานการณ์ปัจจุบัน

ตามประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเรื่อง แบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายมีภารกิจหลักในการส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายดูแลสนับสนุนโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

๑) ส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและจัดการศึกษา การมัธยมศึกษาตอนปลาย

๒) วิจัยและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

๓) ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการพัฒนาประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาตอนปลาย และประสานความร่วมมือกับองค์กร หน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ

๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

รวมทั้งให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย มีภารกิจหลักในการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยคำแนะนำของสภาการศึกษาเมื่อคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต และเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของสภาการศึกษา เมื่อคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑ วันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต จึงทำให้ในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ ได้เกิดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขึ้นใหม่ จำนวน ๒๐ เขต

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ทำหน้าที่จัดทำเอกสารชี้แจงเหตุผล ความจำเป็นตลอดทั้งได้ลงพื้นที่กำกับติดตาม ประเมินผลการทำงาน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาที่ตั้งขึ้นใหม่ จำนวน ๒๐ เขต และเขตที่จัดตั้งเดิม ๔๒ เขต เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล สารสนเทศ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอันจะนำไปสู่การวางแผน พัฒนาคุณภาพในการช่วยส่งเสริม สนับสนุน การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการยกระดับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา เป็นสำนัก ในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมต่อไป

ผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษา โดย สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการติดตามสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการสำรวจข้อมูลภาพรวมของการยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยมีประเด็นสำคัญ สรุปเป็นภาพรวม ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา พบว่า

ที่ตั้ง สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ จำนวน ๒๐ เขต ตั้งอยู่ในพื้นที่ ราชพัสดุ จำนวน ๗ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ของโรงเรียน จำนวน ๑๒ แห่ง และตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัด จำนวน ๑ แห่ง

สภาพการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต มีผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/ การดำเนินงานของกลุ่มงานภายในสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และ พ.ศ. ๒๕๖๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อจำแนกตามกลุ่มงาน พบว่า ๑) กลุ่มอำนวยการ ผลการประเมิน การปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๒) กลุ่มนโยบายและแผน ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/ การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดีมาก ๓) กลุ่มส่งเสริม การศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการ บริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๔) กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/ การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๕) กลุ่มบริหารงานบุคคล ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับ การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๖) กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการประเมิน การปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๗) กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ผลการประเมินการปฏิบัติงาน

ตนเองในการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดีมาก ๘) กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองมีผลการประเมิน การปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/ การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี ๙) หน่วยตรวจสอบภายใน ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/ การดำเนินงานของกลุ่มงานมีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดี และ ๑๐) กลุ่มกฎหมาย และคดีความ ผลการประเมินการปฏิบัติงานตนเองในการบริหารจัดการ/การดำเนินงานของกลุ่มงาน มีค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ดีมาก

ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O – NET)

ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ วิชาภาษาไทย มีร้อยละของค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๓ เขต วิชาคณิตศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย ระดับประเทศ จำนวน ๑๔ เขต วิชาวิทยาศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๔ เขต และวิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๔ เขต **ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖** วิชาภาษาไทย มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๘ เขต วิชาคณิตศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๗ เขต วิชาวิทยาศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๗ เขต วิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละ ของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๔ เขต และวิชาสังคมศึกษา มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่า ค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๗ เขต

ปีการศึกษา ๒๕๖๔ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ วิชาภาษาไทย มีร้อยละของค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๕ เขต วิชาคณิตศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ย ระดับประเทศ จำนวน ๑๒ เขต วิชาวิทยาศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๒ เขต และวิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๒ เขต **ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖** วิชาภาษาไทย มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๓ เขต วิชาคณิตศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๐ เขต วิชาวิทยาศาสตร์ มีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๒ เขต วิชาภาษาอังกฤษ มีร้อยละ ของค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๐ เขต และวิชาสังคมศึกษา มีร้อยละของค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ จำนวน ๑๒ เขต

จากการที่สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ลงพื้นที่จริงในการสำรวจข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาและเชื่อมโยงให้เกิดหน่วยงานในโครงสร้างหลักของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และเป็นเจ้าภาพในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาทั่วประเทศ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งระบบด้วยความเสมอภาค มีรูปแบบกระบวนการพัฒนา

ที่หลากหลายสามารถเชื่อมโยงการพัฒนาการศึกษาจนทำให้เกิดผลดีต่อระบบการศึกษา จึงแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อติดตามการดำเนินงานตามภารกิจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตั้งใหม่ทั้ง ๒๐ เขต ในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และความสำเร็จของสถานศึกษาในสังกัด ภายใต้เงื่อนไขที่เป็นข้อจำกัด ในด้านการบริหารจัดการกลุ่มงาน ๑๐ กลุ่มงาน ความพร้อมในการดำเนินงาน ๕ ด้าน (๑) สภาพการบริหารจัดการ (๒) กระบวนการดำเนินการ (๓) ผลการดำเนินการบริหารจัดการ (๔) ปัญหาและอุปสรรค และ (๕) แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลการบริหารจัดการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๔ ด้าน คือ ด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคลและด้านบริหารทั่วไป เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ภายใต้การประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป โดยขอเสนอตัวอย่างผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่จำนวน ๕ เขต ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

จากการลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน พบว่า สำนักงานมีปัจจัยจำกัดบางประการที่ส่งกระทบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านอาคารสำนักงานเขตพื้นที่ สำหรับข้อมูลผลการดำเนินการบริหารจัดการจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่บนพื้นที่นวัตกรรมทางการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอนขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ใน ๒ ประเด็น คือ Bottom - Up Solution และ Sandbox สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีรูปแบบการทำงานตามนโยบาย “องค์กรทันสมัย คุณภาพก้าวไกล ฉับไวบริการ” บนพื้นฐานผลของงาน คือ ถูกต้อง และถูกใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้บริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ตอบสนองผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย บนพื้นฐานพหุวัฒนธรรมของชนเผ่า มีกระบวนการประสานงานด้านวิชาการโดยสหวิทยาเขต มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนพี่ดูแลโรงเรียนน้อง มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวิชาการมีคณะกรรมการนิเทศด้านวิชาการในระดับโรงเรียน และสหวิทยาเขต รวมถึงการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ในวิชาเอกของตนเองมีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

จากการลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท มีปัจจัยจำกัดบางประการที่ส่งกระทบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านครุภัณฑ์ และปัจจัยด้านอาคารสำนักงานเขตพื้นที่ สำหรับข้อมูลผลการดำเนินการบริหารจัดการจากข้อมูล

เชิงประจักษ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาทใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วม มอบหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่ม รวมถึงใช้ เครือข่ายความร่วมมือและคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) ในการบริหารจัดการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการ ด้านงานวิชาการ บุคลากรมีความรู้ความสามารถมีทักษะการทำงานตรงตามกรอบการทำงานของกลุ่มงานเป็นอย่างดี ทำให้สามารถขับเคลื่อนงานของกลุ่มเป็นไปอย่างความเรียบร้อย การขับเคลื่อนภารกิจงานเป็นไปตามแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขต ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาชาติ มีการพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนพัฒนาการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ระบบการบริหารและการจัดการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาวิจัย และพัฒนาให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐาน สำนักงานเขตสามารถส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้นวัตกรรมทางการศึกษา ในกระบวนการเรียนการสอนให้ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง สามารถปรับปรุงงาน ด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

จากการลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี พบว่า สำนักงานมีปัจจัยจำกัดบางประการที่ส่งกระทบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านอาคารสำนักงานเขตพื้นที่สำหรับข้อมูลผลการดำเนินการบริหารจัดการจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สำนักงานเขตมีรูปแบบการบริหาร และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ เช่น การบริหารแบบบนลงล่าง (Top to Down) และรับฟังจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) มีนวัตกรรม MORAL MODEL สอดคล้องกับจุดเน้นและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรีใช้นวัตกรรม MORAL MODEL เป็นตัวขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่ให้ทุกโรงเรียนมีแผนปฏิบัติการโดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหารและครูมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

จากการลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ที่มีปัจจัยจำกัดบางประการที่ส่งกระทบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านครุภัณฑ์ และปัจจัยด้านอาคารสำนักงานเขตพื้นที่ สำหรับข้อมูลผลการดำเนินการบริหารจัดการจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหารมีนวัตกรรมในการบริหารจัดการเขตพื้นที่

การศึกษาด้วย MDH Model มีกองทุนช่วยเหลือนักเรียนประสบภัย โดยระดมจากผู้บริหารและผู้มีจิตศรัทธา สำนักงานเขตพัฒนาความเข้มแข็งของเครือข่ายทางวิชาการ พัฒนาและจัดระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ และผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม มีความเป็นปัจจุบัน ประยุกต์ใช้โปรแกรม C - Talk เพื่อใช้ในการบริหารจัดการบุคลากรในสำนักงานเขต รายงานข้อมูล ผลแบบ Real Time มีผลการติดตาม ด้านมาตรฐานเขตฯอยู่ในระดับดีมาก ผล ITA อยู่ในระดับ A

๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

จากการลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่ที่มีปัจจัยจำกัดบางประการที่ส่งกระทบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านครุภัณฑ์ และปัจจัยด้านอาคารสำนักงานเขตพื้นที่ สำหรับข้อมูลผลการดำเนินการบริหารจัดการจากข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลาได้พัฒนาระบบกลุ่มงาน ในแต่ละกลุ่มงานสามารถบริหารจัดการได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมยกระดับทักษะความสามารถด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนารูปแบบการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พัฒนาทักษะความรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะวิชาการ ทักษะวิชาชีพ และ ทักษะชีวิต รวมถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning จัดทำโครงการ “ส่งเสริมความเข้มแข็งการบริหารจัดการโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรูปแบบการบริหารแบบ “PRO - CEODEL” สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) จัดประกวดผลงาน Good Practice ของสถานศึกษา

ในขณะเดียวกันการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่จัดตั้งขึ้นในระยะแรก จำนวน ๔๒ เขต มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา ภายใต้การประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารจัดการของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยขอเสนอตัวอย่างผลการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๕ เขต มีผลการปฏิบัติที่ดีเป็นที่ประจักษ์ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการสถานศึกษาในสังกัดให้ได้มาตรฐานระดับสากลสู่คุณภาพที่ยั่งยืน” ส่งผลให้มีผลการติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ประจำปีงบประมาณงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับคุณภาพ “ดีเยี่ยม” และยังมีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล

และด้านการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคต (๑๐ + ๒) เพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) ผ่านการขับเคลื่อนการสร้างหรือพัฒนาวิชาเพิ่มเติมการออกแบบกิจกรรมฐานสรรถนะและนวัตกรรมการสอนกลุ่มโรงเรียนในพื้นที่ EEC และกิจกรรม Show & Share Metaverse ปัจจุบันมีโรงเรียนในโครงการ ในจังหวัดชลบุรีและระยอง จำนวนทั้งสิ้น ๕๑ โรงเรียน (ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง, รายงานผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด ดำเนินการผลงานที่เป็นเลิศ คือ “เสริมพลังอำนาจวิชาการเชิงพื้นที่โดยเครือข่ายสหวิทยาเขต” เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยใช้เครือข่ายสหวิทยาเขต และเพื่อส่งเสริมการพัฒนารูปแบบ/การสร้างนวัตกรรมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหวิทยาเขตขับเคลื่อนเรื่องระบบการนิเทศภายในโดยใช้กระบวนการ PLC ดังนี้

ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสามารถนโยบายนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งมีการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานด้านนโยบายและแผนเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษา (ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด)

๓. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

มีการบริหารจัดการแบบอิงมาตรฐาน (SPDCA) สู่ความเป็นเลิศ ภายใต้วิสัยทัศน์ “มัธยมศึกษา โชว์ช้อกลาง สร้างคนดี มีปัญญา จิตอาสา พัฒนาสังคม”

ภาพที่ ๙ การบริหารจัดการแบบอิงมาตรฐาน (SPDCA) สู่ความเป็นเลิศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

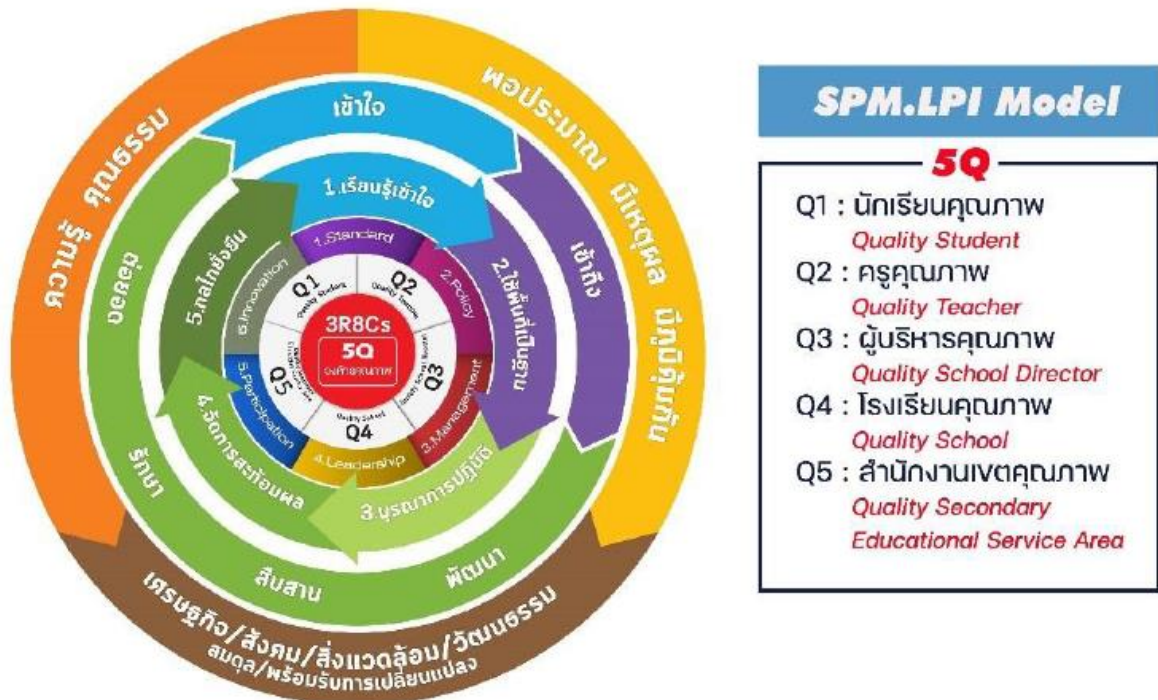

จากการดำเนินงานตามรูปแบบดังกล่าว ส่งผลให้มีผลการติดตาม ประเมินผล การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ระดับคุณภาพ “ดีเยี่ยม” (ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ)

๔. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ภายใต้วิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จึงเกิดรูปแบบการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา SPM.LPI Model ดังนี้

ภาพที่ ๑๐ SPM.LPI Model สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน

ส่งผลให้มีแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๕ จุดเน้น ดังนี้

- จุดเน้นที่ ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จะส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแล เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา มีความปลอดภัย สร้างโอกาสให้เท่าเทียมกัน มีคุณภาพเท่ากัน และบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ
- จุดเน้นที่ ๒ การบริหารจัดการสถานศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนโครงการในพระราชดำริ และโรงเรียนโครงการอื่น ๆ
- จุดเน้นที่ ๓ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้โรงเรียนเป็นบ้านหลังที่ ๒ ของเด็ก เปลี่ยนครูให้เป็นพ่อแม่ ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับชีวิตความเป็นอยู่ ได้รับการจัดการเรียนรู้ และทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ ทักษะวิชาการ

- จุดเน้นที่ ๔ การดูแลครูและบุคลากรให้มีความสุข โดยการจัดสรรอัตรา เกลี่ยอัตรากำลัง และบรรจุ แต่งตั้ง ให้เป็นธรรม เหมาะสม รวดเร็ว มีการเลื่อนวิทยฐานะ ประเมินครูตามสภาพจริง ลดการใช้เอกสารของครู และความก้าวหน้า มั่นคง ของพนักงานราชการครูอัตราจ้าง ครูบรรจุใหม่ รวมถึงสวัสดิการและหนี้สินครู

- จุดเน้นที่ ๕ การแสวงหาการมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนเป็นของทุกคนทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน ชุมชนผู้ปกครอง และศิษย์เก่า (ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน)

๕. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล

มีการกำหนดจุดเน้นการพัฒนาการศึกษา ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา ในรูปแบบโมเดล ๖ วาระการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

ภาพที่ ๑๑ โมเดล ๖ วาระ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สงขลา สตูล

วาระที่ ๑ โรงเรียนสวย

- มีสภาพแวดล้อมร่มรื่น สะอาด สวยงาม
- ปลอดภัยและมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้

วาระที่ ๒ การบริหารจัดการมีคุณภาพ

- การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา
- การป้องกันและแก้ปัญหาการทุจริต
- การประชาสัมพันธ์
- การประกันคุณภาพภายใน
- การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการ
- การบริหารจัดการสารสนเทศ

- การมีส่วนร่วมของชุมชน
 - ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - การประพฤติตาม วินัย คุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณวิชาชีพครู
 - การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ
 - ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
 - ความก้าวหน้าในวิชาชีพ
- วาระที่ ๓ ครูมืออาชีพ
- ค่าคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติพื้นฐาน (O-NET) สูงขึ้น ร้อยละ ๓
 - ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และภาษาที่สาม
 - ความสามารถด้านดนตรี กีฬา ศิลปะ
 - ก้าวทันโลกดิจิทัลและมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
 - มีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตร
 - นวัตกรรม
- วาระที่ ๔ นักเรียนเก่ง
- คุณลักษณะตามหลักสูตรและคุณธรรมอัตลักษณ์ ของแต่ละโรงเรียน
- วาระที่ ๕ นักเรียนดี
- การส่งเสริมสุขภาพ
 - การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและอยู่ร่วมกัน อย่างมีความสุข
- วาระที่ ๖ นักเรียนมีความสุข

ส่งผลให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรม บริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สู่มาตรฐานระดับสากลในสังคมพหุวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีค่านิยมองค์กร (Core Values) คือ ถือประโยชน์ของนักเรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ (Students and Schools Come First : SSCF) (ที่มา : รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล)

จากการที่ลงพื้นที่ติดตามของคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งใหม่แต่ละแห่งมีปัจจัยจำกัดเกี่ยวกับบริหารจัดการบางประการ ในระยะแรกเริ่ม ทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด เช่น กิจกรรมหรือการอบรมเพื่อพัฒนาครูผู้สอนที่จะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้เพื่อจัดการเรียนรู้ ให้แก่นักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่

ยังไม่ได้เป็นหน่วยเบิกหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ต้องขอรับการสนับสนุนวัสดุ ครุภัณฑ์ รวมทั้งบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่จากโรงเรียนในสังกัด เนื่องจากยังไม่ได้รับการจัดสรรกรอบ อัตรากำลังเป็นต้น

สำหรับการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเดิม ๔๒ เขต นั้น พบว่า ภายใต้การประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสามารถ ดูแล ช่วยเหลือ และบูรณาการการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนกับโรงเรียนในสังกัด จากรูปแบบที่โดดเด่น มีความหลากหลาย ตามบริบทของพื้นที่

ดังนั้น เพื่อให้ไขว่ไขว่กลาง ซึ่งหมายถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีความพร้อมและความเข้มแข็งสำหรับบูรณาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาผ่านการ บริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ที่มีคุณภาพต้องมีหน่วยงาน ส่วนกลางที่เข้าใจเจตนารมณ์และบริบทของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นส่วนสำคัญในการ ขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมาย คือ สำนักบริหารการมัธยมศึกษา

๓.๒ สภาพปัญหาปัจจุบัน

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า มีปริมาณนักเรียนเป็นจำนวนมาก จำเป็นต้องได้รับการกำกับดูแลอย่างเหมาะสมให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับประเภทและวัยที่รัฐพึงจะได้ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สภาพปัจจุบันของการจัดโครงสร้างการบริหารงานการมัธยมศึกษาในสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ยังขาดความคล่องตัวในการเชื่อมโยงการประสาน ส่งเสริมและสนับสนุน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด (สมป.จังหวัด) สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด และโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒,๓๖๐ แห่ง ส่งผลให้การบริหารจัดการ เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพที่ส่งผลต่อผู้เรียน อย่างแท้จริง และยังพบข้อจำกัดในการดำเนินงานหรือการบริหารงานของหน่วยงาน เนื่องมาจาก โครงสร้างส่วนราชการเดิมไม่เหมาะสม ดังนี้

ตารางที่ ๒ ข้อจำกัดด้านอำนาจหน้าที่เมื่อจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
(เป็นการภายใน)

ประเด็นของอำนาจหน้าที่	ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม
<p>๑. ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการพัฒนาประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อยกระดับคุณภาพผลการศึกษาและส่งเสริมความเป็นเลิศเฉพาะทางของผู้เรียนผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งด้านวิชาสามัญและสุนทรียศาสตร์ รวมทั้งกำกับดูแลสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและความสามารถให้มีมาตรฐานการศึกษาได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ</p>	<p>๑. การจัดตั้งสำนักงานที่กำหนดให้เป็นหน่วยงานภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์กรขนาดเล็ก ขาดความเป็นเอกภาพด้านการบริหารจัดการและ ไม่สอดคล้องกับภารกิจของการส่งเสริมประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาทั้งระบบ ซึ่งมีสถานศึกษาที่ต้องดูแล ให้การส่งเสริม สนับสนุน รวมถึงการแก้ปัญหา มีจำนวนมากถึง ๒,๓๖๐ โรงเรียน</p> <p>๒. การส่งเสริมประสิทธิภาพความเป็นเลิศเฉพาะทางของผู้เรียนมีข้อจำกัด เนื่องจากการปฏิบัติภารกิจตามอำนาจหน้าที่ มีทั้งข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากรและอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพทั้งด้านวิชาสามัญและสุนทรียศาสตร์</p> <p>๓. การสนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มด้อยโอกาสและความสามารถพิเศษมีข้อจำกัด เนื่องจาก สพฐ. กำหนดกรอบอัตรากำลังของบุคลากรไม่เพียงพอ จึงไม่สามารถดำเนินการขับเคลื่อนให้บรรลุตามภารกิจนี้ได้</p>	<p>๑. ควรจัดตั้งเป็นหน่วยงานตามกฎหมายในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งฯ</p> <p>๒. การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีวัตถุประสงค์ให้จัดแบ่งหน่วยงาน การจัดการบริหารงานการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาให้แยกออกจากกัน เป็นหน่วยงานที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ คุณภาพมากขึ้นและเป็นการแก้ไขปัญหาทุกด้านให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีขีดความสามารถในการรองรับภารกิจของการพัฒนาประสิทธิภาพการมัธยมศึกษา</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่	ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม
<p>๒. วิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติเพื่อพิจารณาเสนอแผนพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและวิเคราะห์งบประมาณ วิเคราะห์งบประมาณ สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสัดส่วนที่เหมาะสมกับการศึกษาระดับอื่น เพื่อประสานงานและบริหารงบประมาณจัดสรรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ในโครงสร้างสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนกลางมีกลุ่มงานและบุคลากรที่ยังไม่สอดคล้องกับบทบาท อำนาจหน้าที่ และยังไม่ครอบคลุมภาระงานทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด (สมป.จังหวัด) สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้จังหวัด และโรงเรียนมัธยมศึกษา และไม่มีผู้ประสานงานและบริหารงบประมาณร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>เห็นควรปรับปรุงโครงสร้างของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนกลาง ให้เทียบเท่าสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็น สำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ให้มีอำนาจหน้าที่และบทบาท ในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการการพัฒนา และยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่	ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม
<p>๓. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย</p>	<p>ตามบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มอบสำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติกร และศูนย์บริหารงานการพัฒนาศักยภาพบุคคลเพื่อความเป็นเลิศ ดำเนินการในภาพรวม รวมทั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่ได้รับการกำหนดกรอบอัตรากำลัง ตำแหน่งเฉพาะ เพื่อให้การปฏิบัติงาน อาทิ เรื่องการร้องเรียน เป็นต้น</p>	<p>ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) สามารถส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา เช่น การสรรหา บรรจุ แต่งตั้ง ครูให้ตรงวิชาเอก ครูที่มีศักยภาพสำหรับห้องเรียนพิเศษ หรือการจัดการเรียนรู้หุปัญญา รวมทั้งผู้บริหารการศึกษาและสถานศึกษาที่มีคุณวุฒิที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับ เป็นต้น</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่	ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม
<p>๔. ประสานงานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ</p>	<p>การประสานงานความร่วมมือ และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการศึกษา และการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สู่วิทยาลัยโดยตรง มีความไม่คล่องตัวและมีข้อจำกัดเนื่องจากมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต ซึ่งไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด</p>	<p>เห็นควรปรับปรุงโครงสร้างของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ในส่วนกลาง ให้มีอำนาจหน้าที่และมอบหมายเทียบเท่าสำนักในโครงสร้างภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามบริบทของแต่ละพื้นที่</p>

ประเด็นของอำนาจหน้าที่	ประเด็นข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่	ประเด็นที่ควรแก้ไขเพื่อความเหมาะสม
๕. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายหรือร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น	การมีสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนกลาง ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เป็นการภายใน) นั้น มีข้อจำกัดในด้านอำนาจหน้าที่ที่ส่งผลต่อการร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น	เห็นควรจัดตั้งหน่วยงานที่มีฐานะเป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อดูแลการบริหารจัดการตามภารกิจ ให้เกิดความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานอื่นได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจของสำนักบริหารการมัธยมศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อจำกัดที่เกิดขึ้นและประเด็นที่ควรแก้ไขในการจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (เป็นการภายใน) จะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. โครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (World - Class Standard School)

เป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการพัฒนายกระดับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าสากล มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีศักยภาพและความสามารถทัดเทียมกับผู้เรียนนานาชาติ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ขับเคลื่อนโครงการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีวัตถุประสงค์และการดำเนินการสำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกตามแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในศตวรรษที่ ๒๑ ๒) จัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยใช้การจัดการเรียนการสอนรายวิชา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS) ๓) บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามแนวทางเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission Quality Award : OBECQA) ซึ่งได้รับความร่วมมือในการพัฒนาจากสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ โดยมีโรงเรียนเป้าหมาย ๕๐๐ โรงเรียน เป็นกลุ่มบุกเบิก และในปัจจุบัน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีโรงเรียนในโครงการทั้งสิ้น จำนวน ๑,๖๓๖ โรงเรียน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

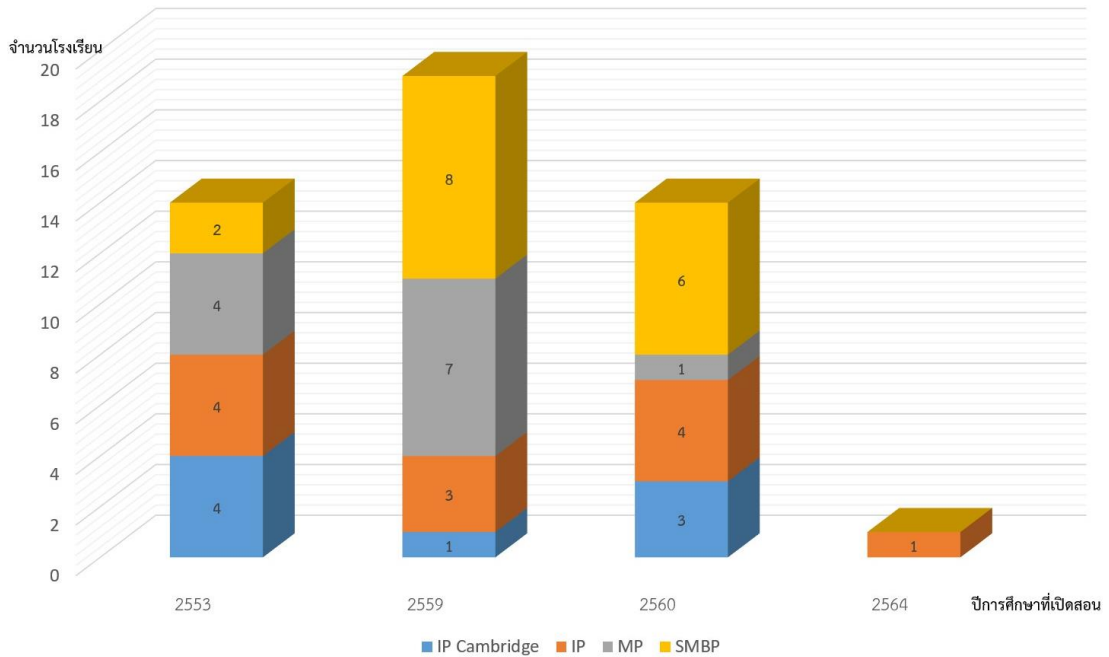
ตารางที่ ๓ ข้อมูลมาตรฐานการปฏิบัติงาน สรุปข้อมูลโรงเรียนมาตรฐานสากลแยกตามสังกัด

ที่	Cluster	จำนวนโรงเรียน มาตรฐานสากล	รางวัลคุณภาพแห่ง สพฐ.		ยังไม่เข้ารับ การประเมิน
			จำนวนโรงเรียน OBECQA	จำนวน โรงเรียน ScQA	
๑	สำนักงานเขตพื้นที่ ประถมศึกษา	๒๕๒	๖๘	๑๔๔	๔๐
๒	สำนักงานเขตพื้นที่ มัธยมศึกษา	๑,๓๘๐	๔๖๒	๕๓๓	๓๘๓
๓	สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ	๑	๐	๑	๓
รวม		๑,๖๓๖	๕๓๐	๖๗๘	๖๒๘

๒. โครงการพัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภูมิภาค (Education Hub)

ได้เริ่มดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเป็นช่วงที่ประเทศไทยกำลังจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการได้เตรียมการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม และรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเตรียมคนให้มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษาที่ใช้ในประชาคมอาเซียน โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้ ๑) เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานนานาชาติ ๒) เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก รวมทั้งการรองรับนักเรียนต่างชาติ โดยมีโรงเรียนต้นแบบจำนวน ๑๔ โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีชาวต่างชาติเข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทย และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตชายแดนไทยติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน สามารถพัฒนาห้องเรียนพิเศษในโครงการให้มีมาตรฐานในระดับนานาชาติ ทั้งในด้านบริหารจัดการ หลักสูตร การเรียนการสอนและกิจกรรมทักษะชีวิตตามคุณลักษณะพลเมืองในศตวรรษที่ ๒๑ ภายใต้การขับเคลื่อนของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาโครงการ พร้อมทั้งเพิ่มจำนวนโรงเรียนในโครงการอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยได้คัดเลือกโรงเรียนที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เขตนิคมอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม เขตพัฒนาการท่องเที่ยว รวมทั้งโรงเรียนที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมโครงการฯ ปัจจุบันมีโรงเรียนในโครงการครอบคลุมทุกภูมิภาค รวมจำนวนทั้งสิ้น ๔๘ โรงเรียน รายละเอียดดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๑๒ จำนวนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ Education Hub

ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบห้องเรียนพิเศษ ออกเป็น ๓ โปรแกรม

๑. โปรแกรมนานาชาติ (International Program) แบ่งเป็น ๒ หลักสูตร คือ หลักสูตร Cambridge (IP Cambridge) และ หลักสูตรสถานศึกษาบูรณาการร่วมกับหลักสูตรต่างประเทศ (IP)

๒. โปรแกรมพหุภาษา (Multilingual Program: MP) ใช้หลักสูตรสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ เน้นความเข้มข้นด้านภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างน้อยอีก ๒ ภาษา เรื่องอาเซียนศึกษา และเทคโนโลยี

๓. โปรแกรมวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ สองภาษา (Science - Mathematics Bilingual Program : SMBP) ใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ เสริมความเข้มแข็งด้านวิชาการ ด้านอาเซียนศึกษาและเทคโนโลยี จัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ

ทั้งนี้ การจัดรูปแบบห้องเรียนพิเศษทั้ง ๓ โปรแกรม ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้ใช้ความพยายามในการส่งเสริมสนับสนุน และผลักดันอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่มีข้อจำกัดในการบริหารจัดการในส่วนกลาง

๓. การบริหารจัดการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษา จังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบหมายภารกิจให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษา ตอนปลาย ดูแลคุณภาพการบริหารจัดการมัธยมศึกษา เพื่อรองรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งตอนเริ่มต้นยังมีเพียง ๔๒ เขต ไม่ครอบคลุมทุกจังหวัด สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้กำหนดรูปแบบเป็นการบริหารจัดการเพื่อประสาน เชื่อมโยงภารกิจจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ไปยังเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การจัดการมัธยมศึกษา จังหวัด ๗๘ เครือข่าย และจัดตั้งศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่มสาระ ของจังหวัด สหวิทยาเขต รวมทั้งศูนย์พัฒนาวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนา และยกระดับคุณภาพการศึกษาทางด้านวิชาการ เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการสนับสนุน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในจังหวัด โดยดำเนินการ จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษา จังหวัด ตามแนวทางการจัดโครงสร้าง การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพในระดับเขตพื้นที่การศึกษา การมีเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพ การมัธยมศึกษาทุกจังหวัด ถือเป็นพลังแห่งความร่วมมือของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน ๒,๓๖๐ โรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการมัธยมศึกษาให้เป็นไปในทิศทางและนโยบายของชาติ รวมทั้งทุกจังหวัดยังเป็นศูนย์กลางในการตั้งรับและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นภายใน โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ

๔. โครงการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในเขตพัฒนา

พิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา สมรรถนะครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้สามารถยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ด้วยการปรับ การเรียนการสอนให้ทันสมัยก่อให้เกิดนวัตกรรมการศึกษา และเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะสอดคล้องกับอุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคตและความต้องการแรงงานของเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้ง เพื่อให้สถานศึกษามีความพร้อมในการบริหารจัดการศึกษารองรับ เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์ สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” โดยดำเนินการ โครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) เข้าร่วมโครงการในรุ่นที่ ๑ เป็นโรงเรียนต้นแบบ จำนวน ๔๗ โรงเรียน และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ขยายผลจนครบทุกโรงเรียนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๘๐ โรงเรียน รายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔ ข้อมูลโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา
ในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)

ปีงบประมาณ พ.ศ.	องค์ความรู้และ หลักสูตรการ พัฒนา	จำนวนผู้เข้ารับ การพัฒนา	หมายเหตุ
๒๕๖๒	๓ ด้าน	ครู ๑,๖๕๐ คน	ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการประกอบอาชีพ ๑๐ อุตสาหกรรม
๒๕๖๓	๓ ด้าน	ครู ๒๓๑ คน	ภาษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการประกอบอาชีพ ๑๐ อุตสาหกรรม
๒๕๖๔	๔ หลักสูตร	ครู ๑๘๐ คน	ยานยนต์และขนส่งสมัยใหม่ อาหาร และอาหารเพื่ออนาคต อุตสาหกรรม การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และ หลักสูตรเคมีชีวภาพ เรื่อง “จากทรัพยากรชีวภาพสู่การวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์”
๒๕๖๕	๑ หลักสูตร	ครู ๑๖๐ คน	ยานยนต์ขนส่งแบบ Last Mile Delivery
๒๕๖๖	๑ หลักสูตร	- ครู ๑๗๘ คน - นักเรียน ๑๔๒ คน	- การแพทย์และสุขภาพ - Youth Camp หลักสูตรอุตสาหกรรม การแพทย์และสุขภาพ

โครงการนี้ตอบโจทย์การพัฒนานักเรียนตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ
ซึ่งได้รับความสนใจและผลตอบรับที่ดี เนื่องจากได้ดำเนินโครงการอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

๕. การจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
ได้กำหนดแผนงานสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสและทางเลือกสำหรับ “การศึกษา
เพื่อการมีงานทำ” โดยเริ่มต้นจัดทำแนวทางการขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย ๔.๐
เพื่อการมีงานทำในศตวรรษที่ ๒๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นำไปขับเคลื่อนและให้โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศ ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ
อย่างเป็นรูปธรรม ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และตามความต้องการของผู้เรียนในลักษณะ
ของการจัดการศึกษา ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) รูปแบบสมรรถนะอาชีพระยะสั้น จัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ลักษณะอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น แล้วเลือกเรียนหน่วยงานสมรรถนะอาชีพระยะสั้นที่ตนเองสนใจ เพื่อนำไปสู่การค้นพบความถนัดของตนเอง ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในการเรียนต่อในระดับสูงขึ้น ลักษณะการจัดวิชาอาชีพจะกำหนดรายวิชาตามสาขาวิชาชีพ ๕ ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม ศิลปกรรม และคหกรรม

๒) รูปแบบทวิศึกษา เป็นการศึกษาร่วมหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนสายสามัญควบคู่กับสายอาชีพ เพื่อให้นักเรียนมีทักษะและความถนัดในประเภทและสาขาอาชีพ ได้แก่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม การโรงแรมและการท่องเที่ยว ศิลปกรรม ประมง และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เมื่อสำเร็จการศึกษา ๓ ปี ผู้เรียนจะได้รับ ๒ วุฒิการศึกษา คือวุฒิประกาศนียบัตรมัธยมศึกษาตอนปลาย และวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเริ่มเปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๕๘

๓) รูปแบบเตรียมความถนัดเฉพาะทางกลุ่มสาขาวิชาชีพอุดมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนในรายวิชาพื้นฐานความถนัดได้ตามเกณฑ์ของระดับความรู้ของกลุ่มสาขาความถนัดในวิชาชีพในการเรียนต่อระดับอุดมศึกษา ลักษณะการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจะจัดแผนการเรียนและรายวิชาเพื่อรองรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากลุ่มความถนัดของสาขาวิชา

๔) รูปแบบการเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจพอเพียง เป็นการนำเอาทักษะความรู้และคุณลักษณะจากการเรียนรู้ ๓ รูปแบบ มาใช้พัฒนาการเป็นผู้ประกอบการและทำธุรกิจมาประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้จริง

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มอบโครงการนี้ให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นเจ้าภาพหลัก โดยร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้กับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

๖. การจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครบทุกจังหวัด สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามลำดับ ดังนี้

- เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงกำหนด เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อบริหาร และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๔๒ เขต

- เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพิ่มเติม จำนวน ๒๐ เขต รวมเป็น ๖๒ เขต

อย่างไรก็ตามจากความพยายามกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเป็น ๗๘ เขต จากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร ตามเหตุผลประกอบแนบท้ายพบว่า ทุกจังหวัดสมควรได้ประกาศจัดตั้งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยเร่งด่วนเพื่อแก้ไขปัญหาการศึกษาของชาติ และเพื่อรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมัธยมศึกษาสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ตามที่มีการกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพิ่มเติม จำนวน ๒๐ เขต รวมเป็น ๖๒ เขต ถ้ามีสำนักบริหารการมัธยมศึกษาเป็นเจ้าภาพหลักจะสามารถดูแลการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครบทั้ง ๗๘ จังหวัด เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถดูแลโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างทั่วถึง

๗. การดำเนินงานเกี่ยวกับการขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ พร้อมทั้งการรับเสด็จฯ (รูปแบบพิธีการ) และการเข้าเฝ้าฯ ในวโรกาสต่าง ๆ ซึ่งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้จัดทำเอกสารแนวปฏิบัติการขอพระราชทานกราบบังคมทูลเชิญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ การรับเสด็จฯ และการเข้าเฝ้าฯ ในวโรกาสต่าง ๆ เพื่อการกราบบังคมทูลเชิญเสด็จฯ การรับเสด็จฯ การเข้าเฝ้าฯ ในวโรกาสและพระราชพิธีต่าง ๆ ตลอดจนการประสานงานของโรงเรียน และหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างถูกต้อง ชัดเจน สมพระเกียรติ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่การศึกษาไทยโดยดำเนินการตามภารกิจดังกล่าว จำนวน ๑๒ ครั้ง/ปี และแนวทางดังกล่าวถือเป็นต้นแบบสำหรับการดำเนินการเกี่ยวกับการขอพระราชทานฯ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั่วประเทศ

๘. งานอื่น ๆ ที่มีนักเรียนและครูระดับมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มเป้าหมาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมอบหมายให้สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายดำเนินการโดยตรง ซึ่งมีปริมาณงานจำนวนมากและต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานที่ต้องส่งเสริม สนับสนุนและแก้ไขปัญหาให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งกิจกรรมจากหน่วยงานภายนอก สถาบันการศึกษา มูลนิธิ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย พยายามผลักดันงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการดำเนินโครงการที่ขับเคลื่อนถึงแม้มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่สะท้อนผลการพัฒนาคุณภาพตามเป้าหมายโครงการได้เป็นอย่างดีก็ตาม แต่การดำเนินโครงการทั้งหมดยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านคุณภาพและการแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเป็นหน่วยงานภายใน ขนาดเล็ก มีจำนวนบุคลากรจำกัดถูกกลบตบทางด้านบริหารงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อจำกัดด้านงบประมาณมีจำนวนงบประมาณลดลงในขณะที่มีปริมาณงานเพิ่มขึ้น ดังตารางสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ ๕ งบประมาณในการบริหารจัดการของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
ระหว่างปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

ปีงบประมาณ พ.ศ.	งบประมาณที่ได้รับ	จำนวน สพม. ที่ดูแล
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๐๘,๒๓๘,๐๐๐ บาท	๔๒ สพม.
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๖๓,๙๑๑,๐๐๐ บาท	๔๒ สพม.
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓	๖๗,๒๙๔,๔๐๐ บาท	๔๒ สพม.
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๓,๐๗๖,๙๐๐ บาท	๖๒ สพม.
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕	๒๖,๓๕๘,๑๐๐ บาท	๖๒ สพม.
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๒๓,๔๔๙,๕๐๐ บาท	๖๒ สพม.

ดังนั้น ในการสร้างคุณภาพและยกระดับมาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จึงส่งผลให้ไม่สามารถยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นตามเจตนารมณ์และปรัชญาของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ เมื่อพิจารณาถึงการจัดกลุ่มภารกิจและการจัดโครงสร้างองค์กรแล้ว จะเห็นได้ถึง ความไม่สอดคล้องเชื่อมโยงหลายประการ ประกอบกับยังพบปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนี้

๑) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีค่าเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ลดลง สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่าเฉลี่ยของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ลดลง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ ๓ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปีการศึกษา	จำนวน ผู้เข้าสอบ	กลุ่มสาระ			
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาอังกฤษ
พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๗๖,๓๕๘	๕๗.๐๔	๒๘.๐๘	๓๐.๕๕	๓๓.๘๙
พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๗๖,๒๔๓	๕๗.๒๓	๒๘.๐๔	๓๑.๓๑	๓๖.๖๘
พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๖๙,๖๓๒	๕๔.๘๘	๒๖.๕๓	๓๒.๗๓	๓๒.๖๔

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ปีการศึกษา	จำนวนผู้เข้าสอบ	กลุ่มสาระ				
		ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	สังคมศึกษา	ภาษาอังกฤษ
พ.ศ. ๒๕๖๒	๒๗๖,๓๕๘	๔๒.๔๗	๒๔.๘๗	๒๙.๐๕	๓๕.๘๐	๒๘.๑๒
พ.ศ. ๒๕๖๓	๒๗๕,๑๒๙	๔๔.๗๑	๒๕.๕๙	๓๒.๕๘	๓๕.๙๕	๒๘.๖๗
พ.ศ. ๒๕๖๔	๘๐,๗๖๘	๔๘.๕๑	๒๒.๖๑	๒๙.๕๐	๓๗.๘๖	๒๖.๕๙

๒) สถิติการจบการศึกษา พบว่า ยังมีนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ที่ยังจบการศึกษาไม่พร้อมรุ่น ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๗ สถิติการจบการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ - ๒๕๖๔

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่จบ	จบการศึกษาร้อยละ	จำนวนนักเรียนที่ไม่จบ
๒๕๖๒	๓๙๒,๓๓๐	๓๕๕,๑๓๑	๙๐.๕๑	๒๐,๐๙๐
๒๕๖๓	๓๘๓,๖๖๕	๓๓๗,๙๙๓	๘๘.๐๙	๑๐,๔๓๙
๒๕๖๔	๓๙๒,๘๘๔	๓๔๕,๔๘๒	๘๗.๙๓	๗,๙๘๒
๒๕๖๕	๕๔๑,๖๗๕	๕๒๗,๙๔๐	๙๗.๕๖	๑๓,๗๓๕

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนที่จบพร้อมรุ่น	จบการศึกษาร้อยละ	จำนวนนักเรียนที่ไม่จบพร้อมรุ่น
๒๕๖๒	๒๙๒,๗๑๐	๒๗๓,๗๓๒	๙๓.๕๐	๔,๑๖๕
๒๕๖๓	๓๐๔,๕๒๓	๒๗๓,๑๐๔	๘๙.๖๘	๓,๙๑๐
๒๕๖๔	๓๑๒,๐๘๑	๒๘๓,๓๑๙	๙๐.๗๘	๒,๕๕๖
๒๕๖๕	๓๒๔,๔๗๔	๓๑๙,๙๐๐	๙๘.๕๙	๔,๕๗๔

นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ซึ่งพบว่าผู้เรียนมีความเสี่ยงหลุดจากระบบโรงเรียนด้วยสาเหตุ คือ การมาเรียนบ้างไม่มาเรียนบ้าง ร้อยละ ๘๕.๔ ลาออก ร้อยละ ๗.๔๐ ติดต่อกันไม่ได้ ร้อยละ ๗.๒๐ ทั้งนี้ ยังมีนักเรียนอีกมากถึง ร้อยละ ๕๑ ที่ได้รับการติดตามแล้ว แต่ยังไม่กลับมาเรียนตามปกติ สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องราวที่น่าค้นหาและติดตามค้นหาคำตอบเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเป็นอย่างยิ่ง (ที่มา : กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.))

รวมทั้งความแตกแยกที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมเด็กไทย ที่ขาดความตระหนักถึงหน้าที่พลเมืองที่ดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทำให้เกิดปัญหาในการ ขาดจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ (a sense of history) การขาดความเข้าใจที่ถูกต้องในบทบาท ของประวัติศาสตร์ และความสามารถแยกแยะข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือได้ และครูส่วนใหญ่ จะใช้วิธีสอนแบบบรรยายอย่างเดียว ไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อ ทำให้ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญ ของการเรียนรู้และเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองจึงจำเป็นต้องมีหน่วยงาน ที่รับผิดชอบเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาบ่มเพาะให้นักเรียนภาคภูมิใจในความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รักความเป็นไทย โดยบูรณาการประวัติศาสตร์กับหน้าที่พลเมือง ศิลธรรม เพื่อให้เกิด เป็นจริยธรรมของผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

สำหรับปัญหาการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปัจจุบันต้องรับผิดชอบและดูแลการจัดการศึกษาในภาพรวมทุกระดับ ทำให้เกิดความไม่ทั่วถึงส่งผลให้ คุณภาพของผู้เรียนตกต่ำ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษา ที่เป็นจุดเชื่อมสำคัญที่ผู้เรียนจะไปสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือมุ่งสู่สายอาชีพ ดังนั้น จึงต้องจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษาขึ้น เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพหลักในการส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษามัธยมศึกษา ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น รวมทั้ง เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตด้านคุณภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งไม่ใช่วิธีดำเนินการแบบปกติ และเป็นภาพรวมดังเช่นปัจจุบัน เนื่องจากเป็นปัญหาที่สะสมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานจึงต้องมีสำนัก บริหารการมัศึกษามีหน้าที่หลักในการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นกลไกที่สำคัญและจำเป็นต่อการขับเคลื่อนภารกิจด้านการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของผู้เรียนให้ตรงตามเจตนารมณ์และเป้าหมายของการจัด การศึกษาระดับมัธยมศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก เหมาะสมกับการพัฒนาการ จัดกระบวนการเรียนรู้ที่แตกต่างและธรรมชาติของการจัดการเรียนการสอนตามช่วงอายุของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถเป็นรากฐาน ของการพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสู่การแข่งขันกับนานาชาติอารยะประเทศ ได้อย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ ยังเป็นหน่วยที่ประสาน ส่งเสริม การทำงานร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือที่จะวิเคราะห์ภารกิจเชิงคุณภาพ ที่เจาะประเด็นเฉพาะกลุ่มเป้าหมายช่วงวัยมัธยมศึกษาที่มีจุดศูนย์กลางที่ชัดเจนต่อการเชื่อมโยง องค์ความรู้และกลไกของระบบสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพ ต่าง ๆ รวมทั้งเชื่อมโยงการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษาเอกชนหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบจัดการศึกษาเช่นเดียวกันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ประสาน การดำเนินงานกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้เชื่อมโยงสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาให้เกิดความทั่วถึงและเพิ่มโอกาสในสถานศึกษาในทุกเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

จึงควรมีการทบทวนการจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงานโดยจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เป็นสำนักโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกำหนดภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติราชการ การบริหารและการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของงาน และมีบทบาทหน้าที่หลักในการประสานเชื่อมโยงภารกิจไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ สามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาเพื่อเตรียมกำลังคนของประเทศให้มีศักยภาพที่เหมาะสมกับการพัฒนาสู่ระดับอุดมศึกษาหรือพัฒนาสู่ทักษะวิชาชีพชั้นสูงได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน อีกทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาถือเป็นหน่วยงานในการประสานและเชื่อมโยงกลไกการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้สามารถบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายและเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น

ปัจจัยสำคัญที่เป็นประโยชน์และสะท้อนผลโดยตรงให้เห็นแนวโน้มของเด็กมัธยมศึกษาไทยในอนาคตก็คือ การเพิ่มจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษา เห็นได้จากข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๘ อัตราการเรียนต่อระดับมัธยมศึกษา/เทียบเท่า และระดับอุดมศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

ผู้จบการศึกษา	ปีการศึกษา	
	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	๓๘๘,๓๕๘	๔๗๑,๙๓๙
ระดับ ปวช.	๑๘๙,๒๒๐	๒๓๕,๖๕๖
ระดับอุดมศึกษา	๓๐๔,๒๙๙	๓๒๘,๔๗๗

บทที่ ๔

สรุปผลการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะ

๔.๑ สรุปผลการพิจารณา

จากการวิเคราะห์ข้อจำกัด สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น และประเด็นที่ควรแก้ไขในการจัดตั้งสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (เป็นการภายใน) จะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายได้พยายามดำเนินการขับเคลื่อนและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินโครงการตามนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแต่การดำเนินโครงการยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย คือ สำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนและนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นหน่วยงานในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นสำนักบริหารการมัธยมศึกษา ซึ่งจะเกิดประโยชน์โดยตรงต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

๑. การจัดการมัธยมศึกษาเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
๒. มีฐานะเป็นหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ คุณภาพมากขึ้นและเป็นการแก้ไขปัญหาทุกด้านให้หมดสิ้นไป
๓. มีหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และบทบาท ในการกำหนดภารกิจด้านการวางแผน การจัดสรรงบประมาณ และทรัพยากร เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในระดับภูมิภาคหรือพื้นที่ ให้สามารถบริหารจัดการการพัฒนาและยกระดับคุณภาพด้านมัธยมศึกษาได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม
๔. มีหน่วยงานที่มีภารกิจโดยตรงในการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาให้ครอบคลุมทุกจังหวัด (จัดตั้งเพิ่มเติมให้ครบ ๗๘ เขต) เพื่อเป็นหน่วยงานที่กำกับ ดูแล และสนับสนุนการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามบริบทของแต่ละพื้นที่
๕. เป็นหน่วยงานที่มีความเป็นเอกภาพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว และสอดคล้องกับภารกิจของการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบเชิงนโยบายต่อการพัฒนาประเทศจากผลการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓ ด้านการศึกษา โดย จิระพันธ์ กัลลประวิทย์ ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาทางสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา

การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศค.) พบว่า โครงสร้างประชากรเด็กและประชากรวัยเรียนของไทย มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากสตรีมีการศึกษาสูงขึ้น แต่งงานช้าลง ส่งผลต่ออัตราการเจริญพันธุ์ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๓ จากประชากรวัยเรียน (๐-๒๑ ปี) ร้อยละ ๖๒.๓ เหลือร้อยละ ๒๐ ในปี พ.ศ. ๒๕๘๓

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีนักเรียนในระบบการศึกษาจำนวน ๑๓.๘ ล้านคน โดยเป็นนักเรียนประถมศึกษาซึ่งเป็นเด็กกลุ่มใหญ่ที่สุด ๕.๙ ล้านคน ลดลงเหลือ ๕.๑ ล้านคนในปี ๒๕๕๒ และคาดว่าจะเหลือ ๔ ล้านคนในปี ๒๕๗๓ และเหลือ ๓.๔ ล้านคนในปี ๒๕๘๓ เช่นเดียวกัน เด็กวัยเรียนกลุ่มอื่น ๆ ก็มีสัดส่วนลดลงด้วย

ผลการประมาณการจำนวนนักเรียนตามระดับการศึกษาปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๘๓

ข้อสมมติฐาน

- ประชากรก่อนระดับประถมศึกษาเรียนต่อ ร้อยละ ๑๐๐ ในปี ๒๕๕๙
- ประชากรระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ ๑ (อายุ ๖ ปี) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเรียนต่อ ร้อยละ ๑๐๐ ในปี ๒๕๕๕
- ประชากรระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเรียนต่อ ร้อยละ ๑๐๐ ในปี ๒๕๕๙ และสัดส่วนอาชีพต่อสามัญเท่ากับ ๖๐:๔๐ ในปี ๒๕๖๑ และคงที่ถึงปี ๒๕๘๓
- อัตราการเลื่อนขึ้นระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเหมือนปี ๒๕๕๓/๒๕๕๔ ส่วนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวช.) ใช้ผลคาดประมาณของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- ประชากรระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ (๑๘ ปี) เรียนต่อร้อยละ ๑๐๐ ในปี ๒๕๗๐ และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตามแนวโน้มในอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๒ - ๔

พบว่า ในปี ๒๕๕๕ จำนวนนักเรียนรวมทุกชั้น (๓ - ๒๑ ปี) มี ๑๘.๒ ล้านคน และคาดว่าจะลดลงเหลือ ๑๔.๒ ล้านคน ในปี ๒๕๘๓

ภาพที่ ๑๓ ประมาณการจำนวนนักเรียนตามระดับการศึกษาปี ๒๕๕๕ และ ๒๕๘๓

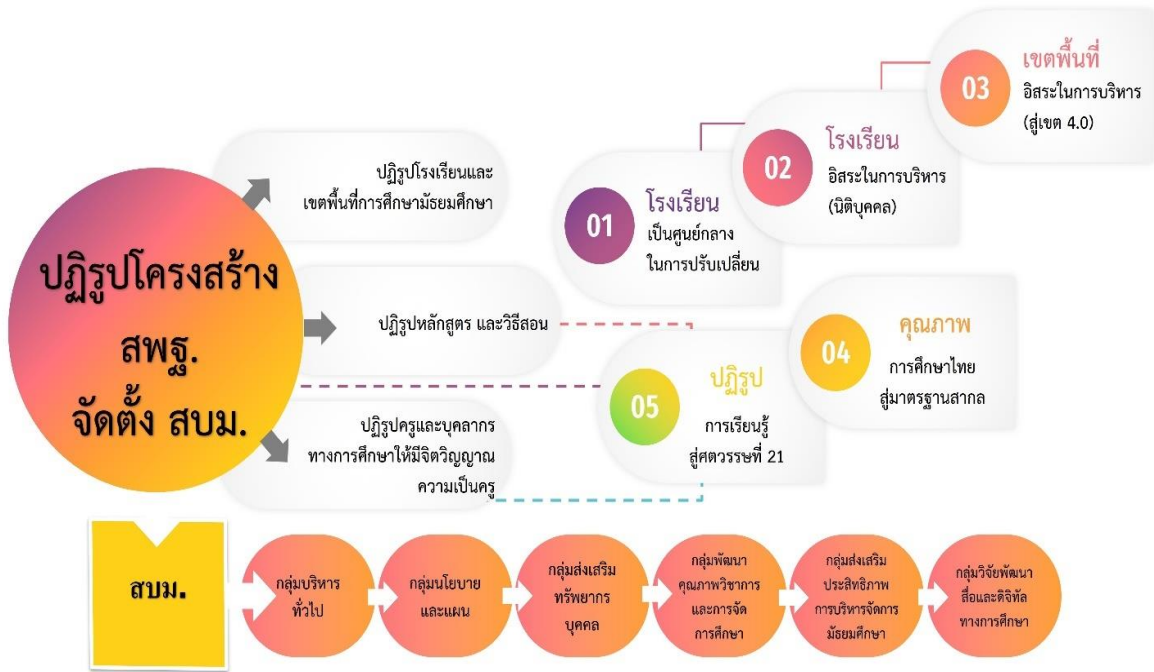
โดยเปรียบเทียบจากปี ๒๕๕๕ กับปี ๒๕๘๓ ระดับก่อนประถมศึกษาที่มีจำนวนลดลง จาก ๑.๙ ล้านคนเหลือ ๑.๕ ล้านคน แม้ว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น ๒.๒ ล้านคนในปี ๒๕๖๐ ระดับ ประถมศึกษาลดลงจาก ๔.๙ ล้านคนเหลือ ๓.๒ ล้านคน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นลดลงจาก ๒.๕ ล้าน คนเหลือ ๑.๖ ล้านคน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายลดลงจาก ๒.๑ ล้านคนเหลือ ๑.๕ ล้านคน

สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแบ่งเป็นสายสามัญ ๑.๓ ล้านคนในปี ๒๕๕๕ แต่ลดลงเหลือ ๐.๖ ล้านคนในปี ๒๕๘๓ และสายอาชีวศึกษา ๐.๗ ล้านคนในปี ๒๕๕๕ เพิ่มขึ้น เป็น ๑.๒ ล้านคนในปี ๒๕๖๕ แต่ลดลงเหลือ ๐.๙ ล้านคนในปี ๒๕๘๓

๔.๒ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อน การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตามที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้าง กระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวง ศึกษาธิการให้มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบันเพื่อขับเคลื่อนการจัดการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตและการแข่งขันทางการศึกษากับนานาชาติประเทศ รวมทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาที่มี คุณภาพยิ่งขึ้นในทั้ง ๔ ด้านประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหารงานวิชาการ ๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ๓) ด้านการบริหารงานบุคคล และ ๔) ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจ การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะทำงานได้มีข้อเสนอ เชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ โดยเสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง การบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

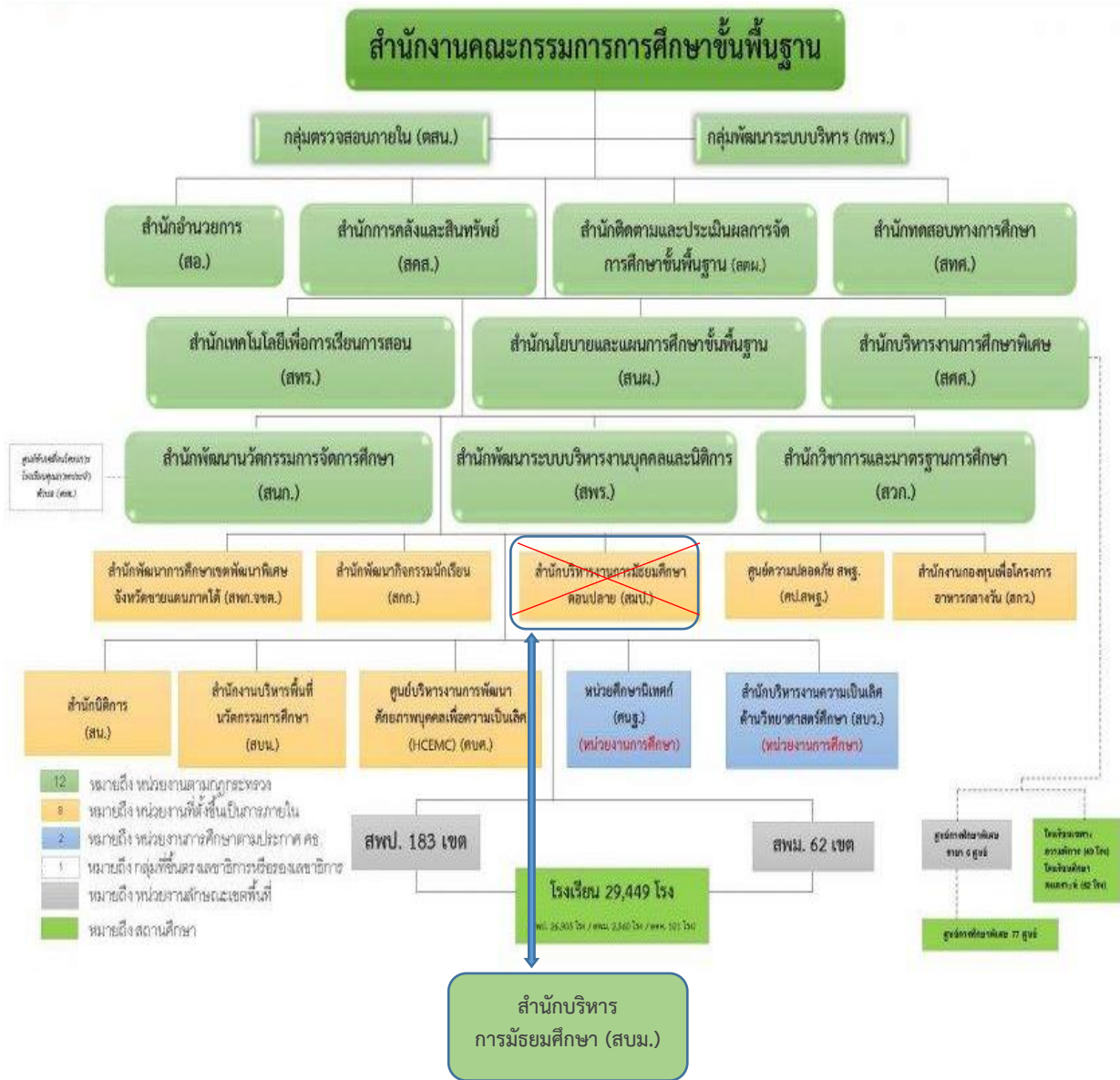
ภาพที่ ๑๔ กรอบแนวคิดการปฏิรูปโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เพื่อยกระดับคุณภาพการมัธยมศึกษา สู่คุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑

๔.๒.๑ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เพิ่มหน่วยงาน

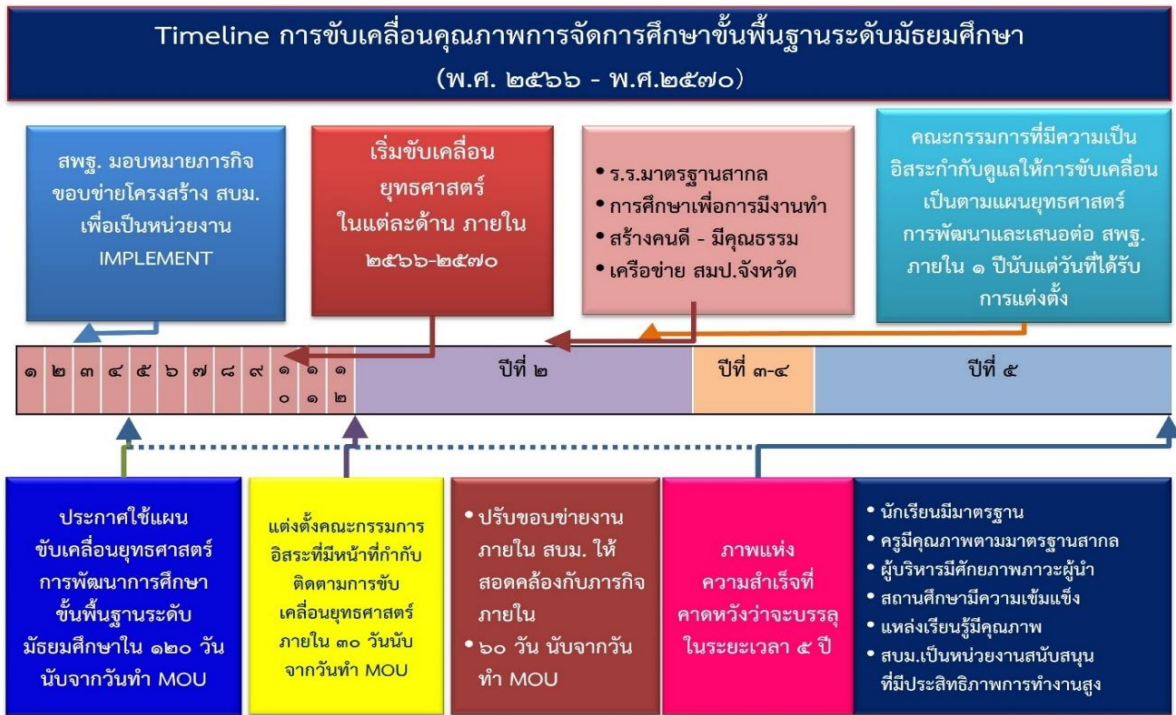
ในการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงานจึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ โดยเสนอให้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการบูรณาการรวมสำนักในโครงสร้างซึ่งมีภารกิจหน้าที่ใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน แต่ยังคงมีภารกิจครอบคลุมในสำนักที่ควรรวมเข้าด้วยกัน จากนั้น ให้มีการปรับปรุงหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นการภายใน ได้แก่ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (สบม.) เป็นหน่วยงานในโครงสร้าง โดยให้มีชื่อใหม่ว่า “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา” (สบม.) เพื่อเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิธีการดังกล่าวมานี้เป็นการปรับปรุงหน่วยงานที่ไม่เป็นการเพิ่มหน่วยงานในส่วนราชการ

ภาพที่ ๑๕ การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่เพิ่มหน่วยงาน

๔.๒.๒ เร่งรัดดำเนินการยกระดับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายให้เป็นสำนักภายในโครงสร้างโดยเร่งด่วน เพื่อการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดย สำนักงานที่ถูกกำหนดขึ้นใหม่ มีขั้นตอนการทำงาน ดังนี้

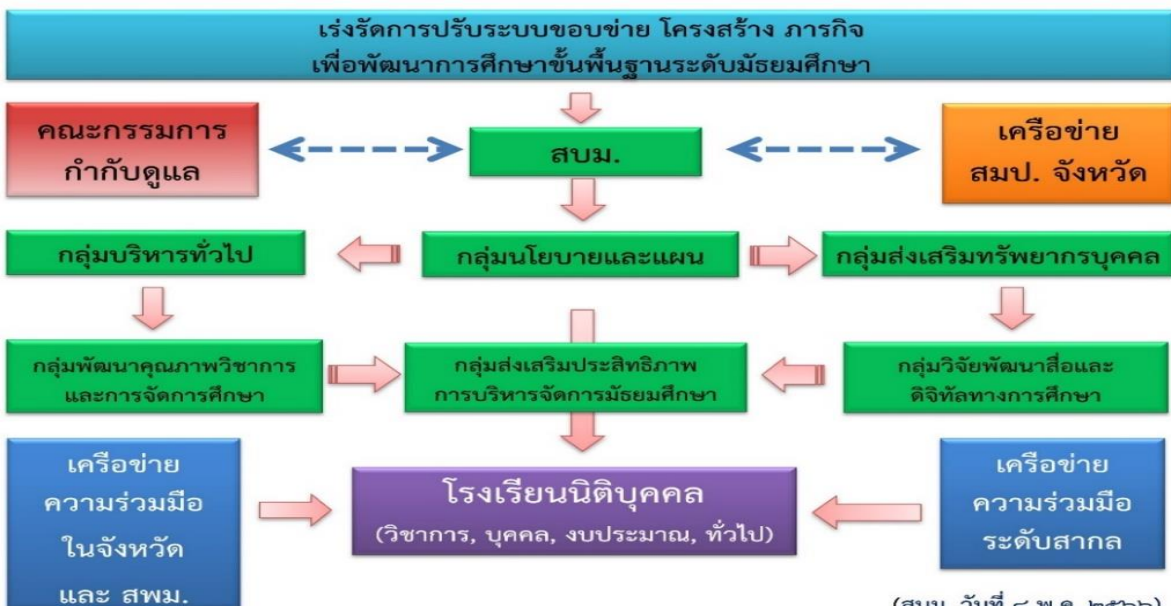
ภาพที่ ๑๖ Timeline การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

(สบม. สพฐ. วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

๔.๒.๓ เร่งรัดการพิจารณาขอข่าย โครงสร้าง ภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่านหรือรอการดำเนินการตามขั้นตอน ควรมีการปรับระบบบริหารจัดการภายในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย รองรับภารกิจใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น ตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ ๑๗ เร่งรัดการปรับระบบขอข่าย โครงสร้าง ภารกิจ เพื่อพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา

(สบม. วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

๔.๒.๔ เร่งรัดการพิจารณาปรับปรุงระบบบริหารจัดการภายใน สำนักบริหารงาน การมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการ จัดวางระบบสำนักงาน กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งระบบตลอดแนวจากส่วนกลาง ส่วนสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่วนของสถานศึกษาและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตามที่กำหนดในภารกิจ ในช่วงเปลี่ยนผ่าน ตามแผนผัง ดังนี้

ภาพที่ ๑๘ ทิศทางการมัธยมศึกษาหลังขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนา

(สบน. วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

๔.๒.๕ คุณภาพที่เกิดจากการตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

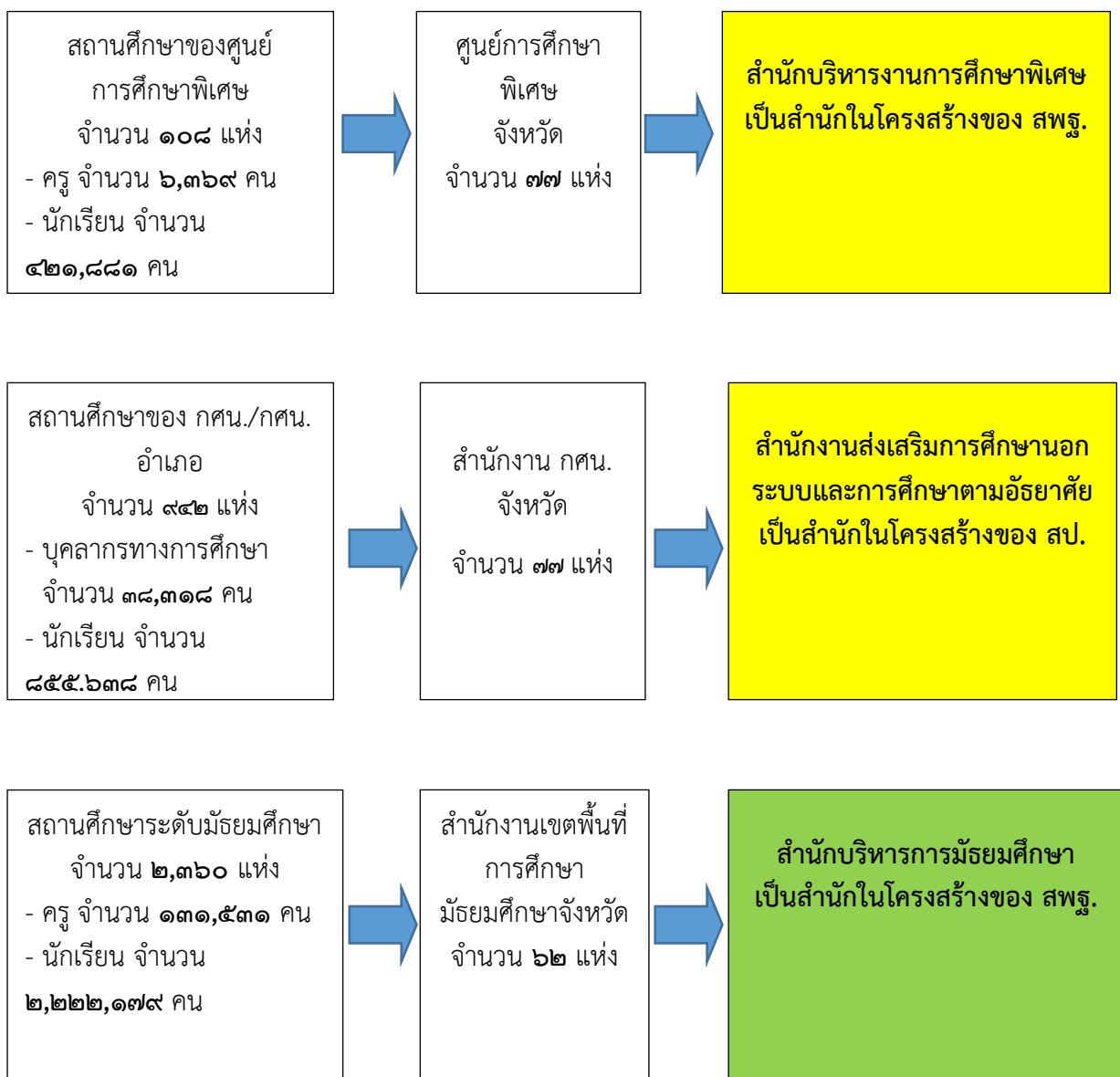
ภาพที่ ๑๙ สำนักบริหารการมัธยมศึกษาเชื่อมโยงจากส่วนกลาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

(ที่มา : การวิเคราะห์ โดย ดร.กอบกิจ ส่งศิริ ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
 คุณหญิงกัลยา โสภณพานิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๔)

๕.๒.๖ หน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ เปรียบเทียบ ซึ่งจะเห็นได้ว่า สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) เป็นสำนักตามโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) เป็นหน่วยงานตามโครงสร้างของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ที่รับผิดชอบโรงเรียน บุคลากร และนักเรียน ซึ่งเปรียบเทียบแล้วมีจำนวนน้อยกว่าที่สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลายรับผิดชอบ ซึ่งยังเป็นเพียงสำนักภายในไม่มีอำนาจโดยตรงในการบริหารจัดการได้ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้ การพัฒนามัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งโรงเรียนขยายโอกาสที่จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นการแก้ปัญหาให้เกิดความเป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายการส่งเสริม สนับสนุน การกำกับติดตาม ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน โดยให้เพิ่ม “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา” (สบม.) ให้เป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบการจัดการมัธยมศึกษาโดยตรง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ ๒๐ การเปรียบเทียบความรับผิดชอบของหน่วยงานในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔.๒.๘ สถานศึกษาเข้มแข็ง การมีสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) เป็นสำนักในโครงสร้างของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมกำหนดขอบข่าย โครงสร้างภารกิจที่ชัดเจนมาจนถึงการวิเคราะห์มาตรฐานมัธยมศึกษา ๒๕๕๒ ทำให้ภารกิจสถานศึกษาชัดเจน สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาตามช่วงวัย เป็นไปตามที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีแนวโน้มในศักยภาพที่สูงขึ้น ตามแผนภาพดังนี้

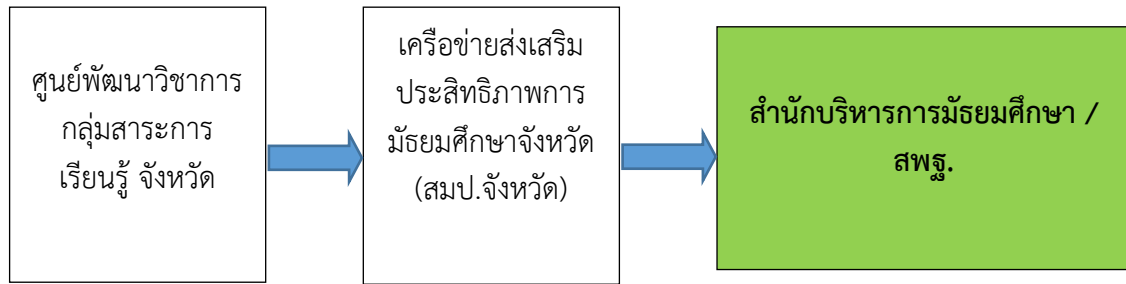
ภาพที่ ๒๒ การมัธยมศึกษาไทยในช่วงเปลี่ยนผ่าน

(สบม. วันที่ ๘ พ.ค. ๒๕๖๖)

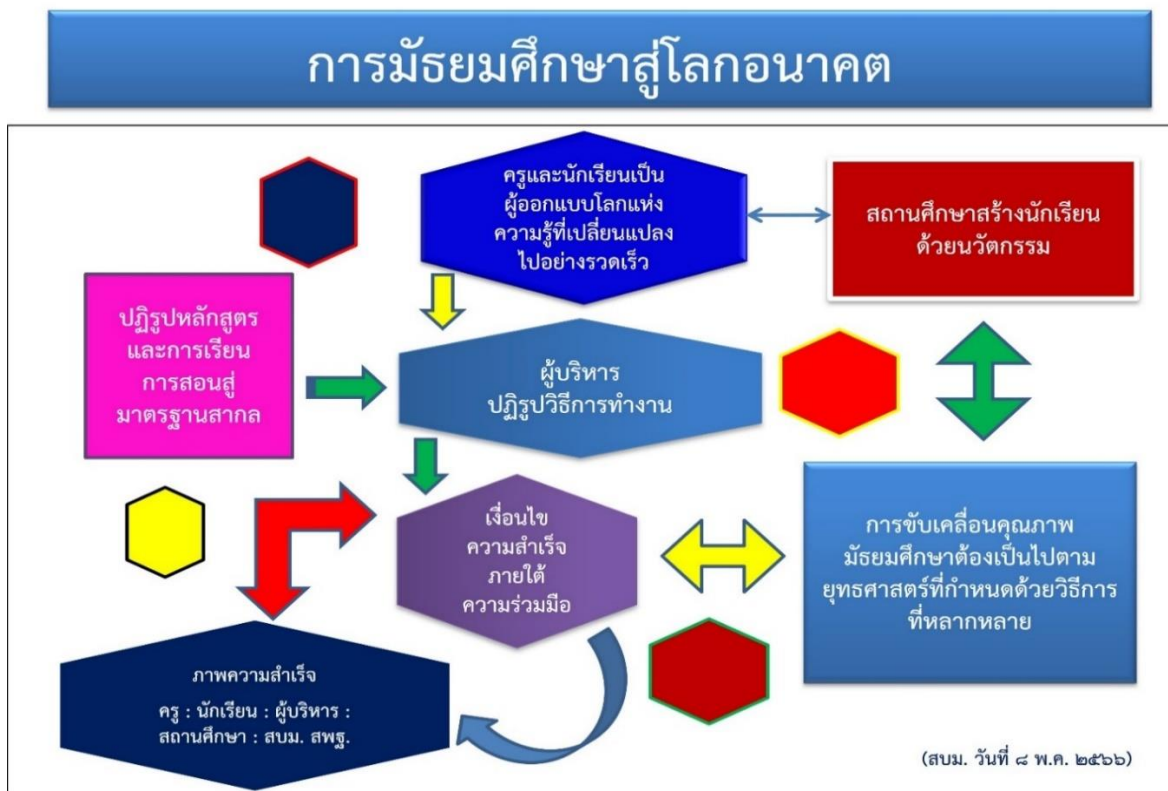
๔.๒.๙ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ เข้มแข็ง จากการศึกษาที่มีประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และคณะกรรมการศูนย์พัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้ ๑๒ ศูนย์/สพ.จังหวัด โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนาให้มีความชัดเจน มีการกำกับติดตามจากส่วนกลาง พร้อมสนับสนุนด้านงบประมาณ จะทำให้มีหน่วยงานที่พัฒนาศักยภาพครูใกล้บ้าน สร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ ดังนี้

ภาพที่ ๒๓ เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพ

๔.๒.๑๐ หลักสูตรและเครือข่ายการนิเทศเข้มแข็ง จากการออกแบบจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สพม.) ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการนิเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไปพร้อมกัน และมีการออกแบบให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ หรือเครือข่ายการนิเทศกลุ่มจังหวัดไว้เพื่อสร้างความเข้มแข็งจากส่วนกลาง จนถึงสถานศึกษา ให้สามารถยกระดับคุณภาพนักเรียนได้

ภาพที่ ๒๔ การมัธยมศึกษาสู่โลกอนาคต

๔.๒.๑๑ มาตรฐานและการประกันคุณภาพตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ จากการออกแบบจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สพม.) ให้เป็นสำนักในโครงสร้าง จะมีเจ้าภาพในการจัดทำมาตรฐานมัศึกษามีการกำกับติดตาม ประเมินให้สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ดำเนินการตามขั้นตอนของการประกันคุณภาพ มีการกำหนดค่าเป้าหมายโดยสถานศึกษา เป็นการส่งเสริมศักยภาพของสถานศึกษา ให้มีมาตรฐานสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ปกครองและชุมชน

๔.๒.๑๒ คุณภาพผู้เรียน เป็นไปตามมาตรฐาน และอัจฉริยภาพ เมื่อมีการจัดตั้งหน่วยงานหลักเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สมรรถนะหลัก สมรรถนะรอง หากมีปัญหาหรือประเด็นข้อค้นพบที่ควรเร่งรัดพัฒนา หรือแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน ยกตัวอย่าง เช่น การแก้ไขปัญหาการออกกลางคันยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ความจำเป็นในการเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียนภาวะ Learning Loss : ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙ ที่ต้องมีเจ้าภาพหลักในการวางแผนดำเนินการอย่างเร่งด่วน เป็นต้น

๔.๓ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสำนักบริหารการมัธยมศึกษา

๔.๓.๑ วัตถุประสงค์

๑) เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมและจัดทำข้อมูลสารสนเทศในทุกด้านของโรงเรียนมัธยมศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา รวมทั้งหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อการวางแผนด้านบุคลากร งบประมาณ วิชาการ และประสานงานกับสำนักต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ รวมทั้งยกระดับสู่มาตรฐานสากล “บนพื้นฐานความเป็นไทยและก้าวไกลสู่สากล”

๓) สร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๔) ประสานเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

๔.๓.๒ หน้าที่และความรับผิดชอบ สำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) ส่งเสริม สนับสนุนงานนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการจัดการมัธยมศึกษา ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

๓) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนความร่วมมือ ในการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากลหรือเทียบเคียงกับประเทศอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับ

๔) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยี รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม ให้เกิดประสิทธิภาพ และยกระดับคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น

๕) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการจำเป็น

๖) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครูและนักเรียน ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ ๒๑

๗) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๔.๓.๓ การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักบริหารการมัธยมศึกษา แบ่งเป็น ๖ กลุ่มดังนี้

(๑) กลุ่มบริหารทั่วไป

(๒) กลุ่มนโยบายและแผน

(๓) กลุ่มส่งเสริมทรัพยากรบุคคล

(๔) กลุ่มพัฒนาคุณภาพวิชาการและการจัดการศึกษา

(๕) กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการมัธยมศึกษา

(๖) กลุ่มวิจัยพัฒนาสื่อและดิจิทัลทางการศึกษา

๔.๓.๔ บทบาทภาระหน้าที่ของสำนักบริหารการมัธยมศึกษา ๖ กลุ่ม ดังนี้

(๑) กลุ่มบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) งานธุรการและงานสารบรรณในสำนัก

(ข) งานบริหารทั่วไปและงานเลขานุการสำนักงาน

(ค) งานบริหารความเสี่ยง การจัดทำมาตรฐานความโปร่งใสและการควบคุม

ภายใน

(ง) งานประชาสัมพันธ์ เผยแพร่กิจกรรมและผลงานของสำนัก รวมทั้ง

ให้บริการข้อมูลข่าวสาร

(จ) งานบริหารบุคคลและการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรของสำนัก เพื่อให้

เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและการเลื่อนระดับที่สูงขึ้น

(ฉ) งานการเงิน งานพัสดุ ครุภัณฑ์ งานอาคารสถานที่และงานสวัสดิการ

(ช) ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก

(ซ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๒) กลุ่มนโยบายและแผน มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) จัดทำข้อเสนอแนะ และนโยบายทางด้านการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วางแผนการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักให้สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

(ค) จัดทำเอกสารคำขอตั้งงบประมาณของสำนัก งานโครงการ/กิจกรรมเพื่อบูรณาการแผนงานด้านการจัดการศึกษา รวมทั้งบริหารงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย

(ง) ศึกษา วิเคราะห์ และรายงานผลการดำเนินงานตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี ด้านการมัธยมศึกษาที่เกี่ยวข้อง

(จ) จัดทำและปรับปรุงมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษาให้สอดคล้องตามนโยบายและสภาพการณ์

(ฉ) จัดทำและปรับปรุงระบบบริหารสารสนเทศของเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อวางแผน ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษามัธยมศึกษา

(ช) การวางแผนในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาและโรงเรียน โดยใช้เทคนิค School Mapping

(ซ) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปี

(ฅ) สนับสนุนและบูรณาการการศึกษา วิเคราะห์ และปรับปรุงแผนพัฒนาและกรอบนโยบายด้านการจัดการศึกษามัธยมศึกษา ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(ญ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๓) กลุ่มส่งเสริมทรัพยากรบุคคล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดทำและพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ สำหรับสนับสนุนการวางแผนการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งเสนอแนะการจัดสรรอัตรากำลังของเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากร ในการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้น

(ง) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา อย่างเป็นระบบด้วยวิธีที่หลากหลายและสนองความต้องการที่แตกต่างรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

(จ) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อยกระดับการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่สากล

(ฉ) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานตำแหน่ง สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณ รวมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติ

(ช) ประสาน ส่งเสริมการสร้างวินัย การประสานงานข้อร้องเรียนและประสาน การแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา

(ซ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

(๔) กลุ่มพัฒนาคุณภาพวิชาการและการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการบริหารหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาระบบ กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา

(ง) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ประสาน และสนับสนุนการพัฒนาระบบการเรียนรู้ แบบบูรณาการ ตลอดทั้งเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้สำหรับครูเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียน มัธยมศึกษา

(จ) ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพนักเรียนสู่เวทีการแข่งขัน

(ฉ) ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับหน่วยงาน ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการจัดการศึกษาสู่ระดับนานาชาติ และมาตรฐานสากล

(ช) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๕) กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการมัธยมศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผน ส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับ คุณภาพการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และตามบริบทของพื้นที่

(ข) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย วางแผนการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ให้สามารถรองรับการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(ค) ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษามัธยมศึกษาจังหวัด (สมป. จังหวัด) สหวิทยาเขต ศูนย์พัฒนาวิชาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษามัธยมศึกษา เพื่อเชื่อมโยงนโยบายจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา รวมทั้งหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

(ง) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะในการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีลักษณะพิเศษต่าง ๆ อาทิ โรงเรียนพระราชดำริ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ โรงเรียนวัดสุประสงค์พิเศษ และโรงเรียนโครงการพิเศษต่าง ๆ

(จ) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

(๖) กลุ่มวิจัยพัฒนาสื่อและดิจิทัลทางการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา สื่อดิจิทัล และนวัตกรรมทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/สนับสนุนการศึกษาเพื่อวิจัยและพัฒนา รวมทั้งเผยแพร่ หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน

(ข) ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการสื่อดิจิทัลทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(ค) ศึกษา วิเคราะห์ และประสานงานการกำหนดมาตรฐานสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อให้การใช้สื่อมีคุณภาพเหมาะสมต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษา

(ง) ส่งเสริมการวิจัยพัฒนาการใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(จ) ส่งเสริมสนับสนุนการผลิต การพัฒนา และการใช้สื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

(ช) ปฏิบัติงานหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๔.๔ การทบทวนภารกิจและโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ภารกิจ/สำนัก : สำนักบริหารการมัธยมศึกษา (สบม.) ปรับใหม่

ตารางที่ ๙ การทบทวนภารกิจและโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
<p>สำนักบริหาร การมัธยมศึกษา</p> <p>๑. ส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายการพัฒนา ประสิทธิภาพการ มัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัด เพื่อยกระดับ คุณภาพผลการศึกษา และส่งเสริมความเป็น เลิศเฉพาะทางของ ผู้เรียน ผู้มี ความสามารถพิเศษ ทั้งด้านวิชาสามัญและ สุนทรียศาสตร์ รวมทั้ง กำกับดูแลสนับสนุน ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่ม ด้อยโอกาสและ ความสามารถให้มี มาตรฐานการศึกษา ได้ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ</p>	<p>เหตุผล</p> <p>๑. เพื่อให้เป็นไปตาม กฎหมายบัญญัติ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ มาตรา ๒๓ กำหนดให้ “การจัดการ ศึกษา ทั้งการศึกษา ในระบบ การศึกษา นอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย ต้องเน้น ความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของ แต่ละระดับการศึกษา...” <u>ซึ่งเป็นความต้องการให้มี</u> <u>การจัดการศึกษาที่</u> <u>เหมาะสมกับประเภท</u> <u>และระดับของการจัด</u> <u>การศึกษา</u></p>	<p>๑. จัดระบบการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนา โรงเรียนมัธยมศึกษา ทั่วประเทศให้ดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามบริบท ของตนเองได้อย่าง เหมาะสม ให้สอดคล้อง กับนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>๒. ประสาน การนำ ข้อมูล สารสนเทศกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ เชื่อมโยงและนำมาเป็น ฐานในการจัดระบบ บริหารงานรูปแบบใหม่ ที่มีประสิทธิภาพสูง ให้สอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา ความต้องการจำเป็น ตามบริบทของโรงเรียน</p>	<p>๑. สถานศึกษามี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เฉลี่ยของนักเรียน ใน ๕ กลุ่มสาระ การเรียนรู้หลัก ไม่น้อย กว่าร้อยละ ๕๐ ตามค่าเป้าหมาย ที่สถานศึกษากำหนด ภายใน ปี ๒๕๗๐</p> <p>๒. ร้อยละนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีผลการประเมิน คุณภาพการศึกษา ที่สูงขึ้น และมีเส้นทาง การศึกษาต่อสู่การ ประกอบอาชีพ</p> <p>๓. สัดส่วนนักเรียน สายสามัญต่อ สายอาชีวศึกษาเป็น ๔๐ : ๖๐ ภายในปี ๒๕๗๐</p>

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
<p>๒. วิเคราะห์นโยบายสู่การปฏิบัติ เพื่อพิจารณาเสนอแผนพัฒนาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและวิเคราะห์งบประมาณ สนับสนุนส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับศึกษามัธยมศึกษา ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับการศึกษาในระดับอื่น เพื่อประสานงานและบริหารงบประมาณ จัดสรรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา</p> <p>๔. งานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ</p>	<p>๒. เพื่อแก้ไขสภาพวิกฤตด้านผลสัมฤทธิ์การเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างถูกทางและเหมาะสม โดยต้องยึดหลักปรัชญาการศึกษา หลักจิตวิทยาให้สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนและสังคมประเทศชาติ</p> <p>๓. เพื่อให้สอดคล้องเป็นไปตามหลักปรัชญาการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยมีหน่วยงานเฉพาะในการกำหนดหน้าที่การยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษา ซึ่งการแก้ปัญหาการมัธยมศึกษาอย่างเป็นระบบและเป็นองค์รวมจะส่งผลต่อคุณภาพการมัธยมศึกษา สร้างอัจฉริยภาพให้แก่ นักเรียน เพื่อส่งต่อการวางเส้นทางศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ</p>	<p>มัธยมศึกษา เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการที่สะท้อนต่อต้นทุนการผลิตที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน</p> <p>๓. ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปสู่การปฏิบัติ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาชีพระยะสั้น ทวิศึกษา การเตรียมพื้นฐานความถนัดทางสาขาวิชาในการเรียนต่ออุดมศึกษา รวมทั้งเพื่อส่งต่อการวางเส้นทางศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ</p> <p>๔. ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการมัธยมศึกษาจังหวัด (สมป. จังหวัด ๗๘ แห่ง) ศูนย์พัฒนากลุ่มการเรียนรู้ รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการจัดการศึกษาทุกสังกัด สถานประกอบการ</p>	<p>๔. ร้อยละของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ได้ศึกษาต่อ มีทักษะและสมรรถนะทางวิชาชีพเข้าสู่การประกอบวิชาชีพอิสระ เพื่อส่งต่อการวางเส้นทางศึกษาต่อสู่การประกอบอาชีพ แก้ไขปัญหาการออกกลางคัน และเร่งฟื้นฟูการเรียนรู้ของนักเรียน ภาวะ Learning Loss : ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโควิด - ๑๙</p> <p>๕. สถานศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ตามมาตรฐานค่าเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนดภายในปี ๒๕๗๐</p> <p>๖. ร้อยละสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ มีแผนการเรียนรองรับ</p>

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
<p>๕. ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายหรือร่วมปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่น</p> <p>* จากการกำหนดหน้าที่การยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษา ไว้ในสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ก็ไม่สามารถประสาน ส่งเสริม สนับสนุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>เนื่องมาจากประเด็นข้อจำกัด และภารกิจในปัจจุบัน ถ้ามีการปรับปรุงให้สำนักงานบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นสำนักในโครงสร้าง สพฐ. เรียกว่า สำนักบริหารการมัธยมศึกษา จะเกิดผลดีต่อการยกระดับคุณภาพมัธยมศึกษาไทย</p>	<p>๔. เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๙ กระทรวงศึกษาธิการ สั่งการให้ สพฐ. ยกระดับสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เข้มแข็งกว่าปัจจุบัน และ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในขณะนั้น ได้เตรียมการยกระดับสมป. ขึ้นเป็นสำนักในโครงสร้างของ สพฐ. มาแล้ว แต่ต้องระงับไปก่อนชั่วคราว</p> <p>ความสำคัญการจัดตั้งสำนักบริหารการมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์ ดังนี้</p> <p>๑. เพื่อให้มีหน่วยงานเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ</p>	<p>เครือข่ายกลุ่มอาชีพอิสระและเครือข่ายธุรกิจ SMEs ให้เชื่อมโยงกับ สพฐ. /กศจ./สพม. เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและด้านอาชีพที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา ชุมชนสู่กระบวนการเรียนรู้ตามกระบวนการ STEM Education หรือ Five Steps for Learning รวมทั้งเป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบทวิภาคี ให้ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน</p> <p>๕. ศึกษา วิเคราะห์ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาครู ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาการ สื่อเทคโนโลยี รองรับการจัดการเรียน</p>	<p>ประเภทวิชาชีพและกลุ่มทางความถนัดทางสาขาวิชาและอาชีพที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก หรืออาชีพที่เหมาะสมต่อสถานการณ์ปัจจุบัน</p> <p>๗. ร้อยละของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนาให้ เป็นกำลังคนสำคัญด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาประเทศ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐</p> <p>๑. ได้หน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลักในการรับผิดชอบการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ชื่อว่า “สำนักบริหารการมัธยมศึกษา” (สบม.) เป็นสำนักในโครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ</p>

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
	<p>กำหนด</p> <p>๒. เพื่อแก้ปัญหาการจัด โครงสร้างส่วนราชการ ที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญา หลักการ และพัฒนาการ ของการจัดการศึกษา แต่ละระดับ และแก้ไข ปัญหาการบริหารจัดการ มัธยมศึกษาที่มีลักษณะ การบริหารจัดการ และ ความเชี่ยวชาญเฉพาะ ในการจัดการศึกษาที่มี ความแตกต่างจากการจัด การศึกษาในระดับ ปฐมวัย ประถมศึกษา</p> <p>๓. เพื่อให้มีระบบการ บริหารจัดการที่คล่องตัว ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ของโลก เหมาะสมกับ การพัฒนาการจัด กระบวนการเรียนรู้ ที่ต่างกักัน และ ธรรมชาติของการจัด การเรียนการสอนตาม ช่วงอายุของนักเรียน</p> <p>๔. เพื่อให้เป็นกลไก ในการขับเคลื่อน เครือข่ายการพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน การจัดการมัธยมศึกษา</p>	<p>การสอนแต่ละระดับ รวมทั้งการดำเนินการ วิจัยและพัฒนา ช่วยเหลือพาทำ และ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา เครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพ การมัธยมศึกษา ฯลฯ เพื่อนำมาวางแผน ปรับปรุง พัฒนา</p> <p>๑. ระยะแรกช่วงการ เปลี่ยนผ่าน การประกาศ ให้เป็นสำนักในโครงสร้าง สพฐ.</p> <p>๑.๑ เมื่อ ครม. มีมติ เห็นควรให้ปรับปรุง โครงสร้าง สพฐ. โดย ยกระดับสำนัก บริหารงานการมัธยมศึกษา ตอนปลาย และส่งเรื่อง ไปยังผู้บริหาร</p> <p>๑.๒ ผู้บริหารมอบนโยบาย และแนวทางในการทบทวน ภารกิจและโครงสร้างของ ส่วนราชการ</p>	<p>๒. ได้หน่วยงานที่ สามารถรองรับขอบข่าย โครงสร้าง ของการ บริหารสำนักงาน</p> <p>๓. ได้หน่วยงานที่ สามารถกำหนดกรอบ อัตรากำลังในการ พัฒนาการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพ</p> <p>๓. ได้หน่วยงาน ในโครงสร้างสำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีศักยภาพเพียงพอต่อ การปฏิบัติหน้าที่ ยกระดับคุณภาพ การศึกษาในระดับ มัธยมศึกษา เทียบเคียง มาตรฐานสากล</p> <p>๔. มีหน่วยงานที่เป็น เจ้าภาพหลักและ บุคลากรสำคัญในการ ที่จะส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน กำกับ ดูแล สถานศึกษา วัตถุประสงค์พิเศษ ให้สามารถดำเนินการ บรรลุเป้าประสงค์ ที่กำหนด</p>

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
	<p>ประสานการดำเนินงาน กับองค์กร หน่วยงาน ภาครัฐและเอกชน ทั้งใน และต่างประเทศ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาระดับ มัธยมศึกษา รวมทั้ง การพัฒนาองค์ความรู้ เชื่อมโยงสู่สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจังหวัด (สพม.) เครือข่ายส่งเสริม ประสิทธิภาพการจัดการ มัธยมศึกษาจังหวัด (สมป.จังหวัด) คณะกรรมการ กศจ. คณะกรรมการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และ สถานศึกษา ๕. เพื่อให้เกิดความทั่วถึง และเพิ่มโอกาสใน สถานศึกษาทุกแห่ง ในทุกเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาทุกจังหวัด อย่างเท่าเทียมกัน ทั้งยัง เป็นหน่วยงานกลั่นกรอง ข้อมูลเพื่อประมวลผล</p>	<p>๑.๓ จัดทำคำชี้แจง ประกอบการขอจัดตั้ง ส่วนราชการ ๑.๔ เสนอข้อคิดเห็น ต่อผู้บริหารเพื่อพิจารณา ๑.๕ ประชุมคณะทำงาน พัฒนาระบบบริหาร จัดการสำนักบริหาร การมัธยมศึกษา (ศบม.) ๑.๖ ส่งคำขอจัดตั้งไป สำนักงาน กพร. และ กฤษฎีกา ๑.๗ แจงยืนยันร่าง กฎกระทรวง ๑.๘ เสนอรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ลงนามในกฎกระทรวง ส่ง สลค. เพื่อประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ๑.๙ จัดทำโครงสร้าง ภายใน และอัตรากำลัง ของหน่วยงานในสังกัด ๑.๑๐ กำหนดเลขหนังสือ ออกและระบบสารบรรณ ๑.๑๑ จัดทำคำสั่งมอบ อำนาจ ๑.๑๒ สรุปผลการ ดำเนินงาน</p>	<p>๕. มีหน่วยงานที่จะ วิเคราะห์วิจัยและ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบแนะแนว ระบบ สร้างความปลอดภัย การจัดการเรียนรวม ในสถานศึกษา การพัฒนาทักษะ การสอนของครู ที่สามารถประสานกับ กลุ่มภายในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาและ สถานศึกษาได้อย่างทัน ต่อสถานการณ์</p>

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
	<p>และดำเนินการ ในเรื่องการ บริหาร วิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป ของ ส่วนราชการในสำนักงาน คณะกรรมการการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างเชื่อมโยงกัน</p>	<p>๒. ระยะที่ ๒ เมื่อได้รับ การยกระดับเป็นสำนัก ในโครงสร้าง เรียบร้อย แล้ว จัดระบบบริหาร จัดการให้สามารถ ดำเนินการตามขอบข่าย โครงสร้าง และภารกิจที่ กำหนดในโครงสร้าง พร้อมทั้งร่วมมือกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความร่วมมือภาคี เครือข่ายทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพ การจัดการมัธยมศึกษา สู่มาตรฐานสากล</p> <p>๓. ระยะที่ ๓</p> <p>๓.๑ เร่งรัดส่งเสริมและ พัฒนาโรงเรียนที่มี วัตถุประสงค์พิเศษและ ลักษณะพิเศษ</p> <p>๓.๒ ส่งเสริม พัฒนาการ จัดการศึกษาเพื่อ เสริมสร้างอัจฉริยภาพ และพัฒนาความเป็นเลิศ ในการเตรียมกำลังคน พื้นฐานวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีในการพัฒนา ประเทศ</p>	

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
		<p>๓.๓ ส่งเสริมการนำระบบการแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ รวมทั้งเครื่องมือ วัตถุประสงค์ภาพและความถนัดของนักเรียน รายบุคคล ให้ครูแนะแนว และครูประจำชั้นนำไป ปรับทัศนคตินักเรียนและผู้ปกครองในการวางเส้นทางการศึกษาต่อ ส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ตรงความต้องการรองรับการพัฒนากลุ่มจังหวัด และสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชนและประชาชน</p> <p>๓.๔ มีการส่งเสริมสนับสนุน เด็กเรียนรวม ปกติ ด้อยโอกาส และมีความจำเป็นพิเศษ รวมทั้งการส่งเสริมการศึกษาทุกรูปแบบ</p> <p>๓.๕ ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการพัฒนาผู้บริหาร ครู นักเรียน ระดับมัธยมศึกษา เพื่อจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ และการจัดการศึกษาที่สอดคล้อง Model Thailand 4.0</p>	

(๑) ภารกิจในปัจจุบัน	(๒) เหตุผล/ความสำคัญ	(๓) วิธีการทำงานที่นำสู่ การปฏิบัติ	(๔) ผลลัพธ์ที่เกิด/KPI
		<p>๔. ระยะที่ ๔ การทำวิจัย เพื่อทราบความก้าวหน้า และผลการพัฒนาของ หน่วยงานที่เป็นกลไก ขับเคลื่อนการยกระดับ คุณภาพการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา เสนอต่อส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๕. ระยะที่ ๕ จัดทำสรุป รายงานและวางแผน พัฒนาการศึกษา อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ พร้อมปรับปรุงให้เป็น ส่วนงานที่ทันสมัย แก่ไข วิกฤติชาติ ได้อย่าง เหมาะสม</p>	

คำอธิบาย

- (๑) ภารกิจในปัจจุบัน หมายถึง ภารกิจหรือวัตถุประสงค์เดิมในการตั้งเป็นสำนัก โดยให้อธิบายความเป็นมา และลักษณะเฉพาะของภารกิจงาน
- (๒) เหตุผล/ความสำคัญ หมายถึง เหตุผล/ความสำคัญที่เน้นเฉพาะ (Focus) ภารกิจดังกล่าว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ควรคงภารกิจไว้และให้มีสำนักในการรองรับภารกิจ เช่น กฎหมายกำหนดให้มีหน่วยงาน นโยบายที่สำคัญ ของผู้บริหาร
- (๓) วิธีการทำงานที่นำสู่การปฏิบัติ หมายถึง การนำภารกิจเชื่อมโยงสู่การปฏิบัติ (Implement) ที่เป็นรูปธรรม
- (๔) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น/KPI หมายถึง กำหนดเป็นตัวชี้วัดที่เป็นการอธิบายผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอันจะนำไปสู่เป้าหมาย คือ คุณภาพของตัวเด็กนักเรียน คุณภาพการศึกษา โอกาสทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ฯลฯ

บรรณานุกรม

หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

- กอบกิจ ส่งศิริ. วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากระบบ กระบวนการ โครงสร้างการปฏิรูปการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างปี ๒๕๔๖ - ๒๕๕๓ และช่วงปี ๒๕๕๓ - ๒๕๖๖. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๔.
- พระศรีญาณวงศ์ ปณิตเสวี และคณะ. จิตวิทยาการศึกษา Educational Psychology. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๔
- ศุภวิชช์ กิจสนาโยธิน. พัฒนาการและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างและกลไกการจัดการขั้นพื้นฐาน ในกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. รายงานสรุปผลการดำเนินการตามแผน การปฏิรูปประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕, ๒๕๖๕.
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. รายงานผลโครงการวิจัย เรื่อง แนวทาง การพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๐.
- สมชาย รัตนทองคำ. พัฒนาการของผู้เรียนและจิตวิทยาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๐.
- สุนิสา วงศ์อารีย์. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (Psychology for Teachers), คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี, ๒๕๖๐.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมและกำหนดรูปแบบ การบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา, ๒๕๕๙.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานผล การติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต, ๒๕๖๖.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด, ๒๕๖๕.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ, ๒๕๖๕.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน, ๒๕๖๕.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. การนำเสนอกลยุทธ์ทางเลือกการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่ออาชีพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้, วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุฎิปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๖
นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) ประเด็น (๑๒)
การพัฒนาการเรียนรู้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสาม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙

แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ : ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

บทวิเคราะห์ อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์
และด้านการศึกษา ประจำปี ๒๕๖๒ จากรายงาน IMD World Competitiveness Yearbook
๒๐๑๙ โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
(สอวช.) ค้นวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จาก <https://stiic.sti.or.th/wp-content/uploads/๒๐๑๙/๐๗/%E๐%B๘%๙A%E๐%B๘% ๙๗%E๐%B๘%A๗%E๐%B๘%B๔%E๐%B๙% ๘๐%E๐%B๘%๘๔%E๐%B๘%A๓%E๐%B๘%B๒%E๐%B๘%B๐%E๐%B๘%AB%E๐%B ๙%๘C-IMD-๒๐๑๙>

ผลการประเมิน PISA ๒๐๑๘ ของไทย ค้นวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จาก <https://pisathailand.ipst.ac.th/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้าง
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำสั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ ๑๒ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ
เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้วยคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาขอเสนอหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึง ความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณา ศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และ อำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นความสำคัญของการพัฒนาและยกระดับการจัดการศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาที่ต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และการแข่งขันทางการศึกษา กับนานาประเทศ รวมทั้งการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้นในทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านการบริหาร งานวิชาการ ๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณ ๓) ด้านการบริหารงานบุคคล และ ๔) ด้านการบริหารงานทั่วไป จึงเห็นสมควรให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการปรับปรุง โครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการให้มีความเหมาะสมกับบริบทการดำเนินงานในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำ ข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการ จึงเห็นสมควรตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขับเคลื่อนภารกิจการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้มียกประกอบ ดังต่อไปนี้

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๑. นายสันติ รุ่งสมัย

๒. นายสายัณห์ รุ่งป่าสัก

๓. นายพร รุ่งนเวช

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๔. นายหงษ์ศักดิ์...

๔. นายหงษ์ดี ศรีเสน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๕. นางวินัส ธรรมสาโรรัชต์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๖. นางนวลจันทร์ ลักขิตานนท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๗. นายศุภกฤต ดิษฐสุวรรณ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๘. นายสมเกียรติ ผ่องจิต	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๙. นายทรงสิทธิ์ ศิลปอารากุล	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๐. นายสุรินทร์ ลำลี	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๑. นายกรวิทย์ เลิศศิริโชติ	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๒. นายธีร์ ภาวังคนันท์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๓. นายวิทยา บริบูรณ์ทรัพย์	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๔. นายนิยม ไผ่โสภา	ที่ปรึกษาคณะทำงาน
๑๕. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ที่ปรึกษาคณะทำงาน

คณะทำงาน

๑. นายเฉลา พวงมาลัย	ประธานคณะทำงาน
๒. นายไพฑูรย์ จารุสาร	รองประธานคณะทำงาน คนที่หนึ่ง
๓. นายวิสิทธิ์ ใจเถิง	รองประธานคณะทำงาน คนที่สอง
๔. นางสาวขวัญชิวา วรรณพินทุ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สาม
๕. นายกฤษฎา คำอาจ	รองประธานคณะทำงาน คนที่สี่
๖. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	คณะทำงาน
๗. นายประกอบ จิรานุกุลสวัสดิ์	คณะทำงาน
๘. นายนิวัตร วงศ์วิสัย	คณะทำงาน
๙. นายบรรลือชัย ผิวสานต์	คณะทำงาน
๑๐. นางอุดมลักษณ์ ศิริกุลเลิศรัฐ	คณะทำงาน
๑๑. นายวีระ มุขพันธ์	คณะทำงาน
๑๒. นายสมพงษ์ เตชรัตน์วรกุล	คณะทำงาน
๑๓. นายคม พิริยวุฒิกจรุดม	คณะทำงาน
๑๔. นางสาวสุภาพร เทพสวัสดิ์	คณะทำงาน
๑๕. นายณรินทร์ ชำนาญดู	คณะทำงาน
๑๖. นายประวัติ สุทธิประภา	คณะทำงาน

๑๗. นายสมพร สัจวาระ	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวปัญจมาภรณ์ พุทธพรพิสุทธิ์	คณะทำงาน
๑๙. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	คณะทำงาน
๒๐. นางสาวนวลแข บุนนาค	คณะทำงาน
๒๑. นางสาวอังคณา จบศรี	คณะทำงาน
๒๒. นายชฎณ กั้นชัย	คณะทำงาน
๒๓. นางชนิสรา ดวงบุผา	คณะทำงาน
๒๔. นางปราณี รัตนธรรม	คณะทำงาน
๒๕. นายธิตวิวัฒน์ พิไลวงศ์	คณะทำงาน
๒๖. นายกิตติกุล แก้วกาหลง	คณะทำงาน
๒๗. นายรังสิมันต์ ยาละ	คณะทำงาน
๒๘. นายณพงศ์ เลื่อมใส	คณะทำงาน
๒๙. นายนนทวัต คำประดิษฐ์	คณะทำงาน
๓๐. นายเอกลักษณ์ ทิมทอง	คณะทำงานและเลขานุการ
๓๑. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๒. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๓. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๓๔. นางสาวปริยานุช วัจนะคุปต์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะทำงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษาข้อมูล อำนาจ หน้าที่ และสภาพปัจจุบันปัญหาของการจัดโครงสร้างการบริหารงาน การมัธยมศึกษา ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อขับเคลื่อนภารกิจจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ของประเทศในปัจจุบัน

๒. พิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินงานยกระดับการส่งเสริมการเรียนรู้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้ออกทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันและอนาคต

๓. สรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้า เพื่อจัดเตรียมทำข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๖

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต)

คำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่ ๑๔๗ /๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต)

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๔ และกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน ๖๒ เขต (กำหนดเขตเพิ่มขึ้นใหม่ ๒๐ เขต) เพื่อบริหารและจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดของทางราชการ นั้น

เพื่อติดตามความก้าวหน้า และปัญหาอุปสรรคต่างๆในการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาใหม่ จำนวน ๒๐ เขต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) ดังนี้

ที่ปรึกษา

๑. นายอัมพร พินะสา	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางเกศทิพย์ ศุภวานิช	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นายพัฒนะ พัฒน์ทวีดล	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. นายธีร์ ภาวังคนันท์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๕. นายอนันต์ พันนึก	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการอำนวยการ

๑. นายไพฑูรย์ จารุสาร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒. นางสาวรัตติมา พานิชอนุรักษ์	ที่ปรึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางสาวกาญจนาภรณ์ मुखดารา	ที่ปรึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๔. นายนิพนธ์ ก้องเวหา	ข้าราชการบำนาญ
๕. นางปราณี รัตนธรรม	ข้าราชการบำนาญ
๖. นายสมศักดิ์ ทองเนียม	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ชลบุรี ระยอง
๗. นายอนันต์ศักดิ์ ภูพลผัน	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
กรุงเทพมหานคร ๒
๘. นายศราวุธ คำแก้ว	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย
๙. นายอดิพงษ์ สุขนาค	ผู้อำนวยการโรงเรียนแสนสุข
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง

/๑๐. นางสาววิญญา...

- ๒ -

๑๐. นางสาวขวัญชวี วรณพินทุ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๑. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๒. นางสาวนวลแข บุนนาค	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๓. นางสาวสุดาภรณ์ สืบสุติน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำพูน ลำปาง
๑๔. นางสาวอังคณา จบศรี	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๕. นางสาวจุฬาลักษณ์ ทรัพย์สุทธิ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๖. นางสาววรรณสุภา เฉลิมชีพ	นักวิชาการศึกษานำนาฏการพิเศษ สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๑๗. นางสาวจิระวดี สิ้นทร	นักวิชาการศึกษานำนาฏการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๑๘. นางสาวพิมพ์นารา จงไพศาลสกุล	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๑๙. นางสาวสุวิมล อิ่มศรี	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๒๐. นางสาวพิชามณูญ์ โรจนกุลสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
๒๑. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๒. นางสาวเกศรินทร์ ยืนวงศ์	นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๓. นายฉฤณ กันชัย	ครู คศ. ๑ โรงเรียนนาตุนประชาสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ช่วยราชการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๔. นางจตุพร เรียงความ	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒๕. นายวชิรวิทย์ อัยเอี่ยม	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๖. นายพลวิชญ์ สัตยากุล	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๒๗. นางสาวพรรณมก ทิพย์วรการ	เจ้าหน้าที่ธุรการ สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

มีหน้าที่ วางแผน จัดทำเครื่องมือการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) วิเคราะห์ สังเคราะห์ กลั่นกรอง การสรุปข้อมูล เพื่อให้ผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

/คณะกรรมการติดตาม...

คณะกรรมการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ดั่งใหม่ ๒๐ เขต)

คณะที่ ๑ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

๑. นายไพฑูรย์ จารุสาร	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
ที่ปรีक्षाพิเศษ
๒. นางสาวกาญจนารณ์ มุขตารา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
นักวิชาการศึกษานำาณการพิเศษ
๓. นางสาวอังคณา จบศรี	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
๔. นางสาวพัชรียา สืบพงศ์เอื้อ	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
๕. นางจตุพร เรียงความ	

คณะที่ ๒ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

๑. นายมนต์ชัย ปาณรูป	ข้าราชการบำานาญ
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
๒. นายณภัทร ศรีละมัย	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ
นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
๓. นางสาวสุภาภรณ์ บริคุต	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๔. นางสาวสิริพัคตร์ พรหมเวศ	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๓ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานครปฐม
และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

๑. นายคำาหริ จิมสันเทียะ	ข้าราชการบำานาญ
ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่ภูวิทยาคม
๒. นางสาวลาวัลย์ เกติมา	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก
นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
๓. นางสาวเกศรีชนี ยืนวงศ์	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๔. นางสาววิศรา วีวรรณตระกูล	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๔ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปัตตานี

๑. นายสุนาจ แก้วสุข	ข้าราชการบำานาญ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
๒. นางหทัยา เข้มเพชร	นักวิชาการศึกษานำาณการ
๓. นางสาวจิระวดี สิ้นทร	สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

/คณะที่ ๕ ...

คณะที่ ๕ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภูเก็ต และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปักษ์ใต้

๑. นางสาวรัตติมา พานิชอนุรักษ์	ที่ปรึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางสาวณัฐริกา ลิมเฉลิม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต ๑
๓. นายวิษณุฉัตร ทองแก่น	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
๔. นายชฤตม์ กันชัย	ครู คศ.1 โรงเรียนนาถุนประชาสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
ช่วยราชการสำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๖ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอำนาจ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพะเยา

๑. นายสุชาติ กลัดสุข	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางสาวพิชญา คำปิ่น	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำพูน ลำปาง
๓. นางนวลจันทร์ ปกป้อง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาวมิ่งขวัญ เทียมพัฒน์	นักจัดการงานทั่วไปชำนาญการ
สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

คณะที่ ๗ คณะกรรมการติดตามฯ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

๑. นายสุทธิเดช พุทธิรักษ์	ข้าราชการบำนาญ
๒. นางสาวธัญรัตน์ พากเพียร	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากำแพงเพชร
๓. นางสาวนวลแข บุญนาค	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ
สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย
๔. นางสาววรัญญา ภัทรวโรดม	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ติดตาม รายงานผล และสรุปผลการติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตั้งใหม่ ๒๐ เขต) พื้นที่ที่ได้รับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางเกตทิพย์ ศักวานิช)

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพประกอบ

การลงพื้นที่ติดตามการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตั้งใหม่ ๒๐ เขต)

ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแม่ฮ่องสอน

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระบุรี

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี

❖ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษายะลา

ภาพประกอบ

การประชุมระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
ร่วมกับผู้แทนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั่วประเทศ
เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๔๐๖ - ๔๐๗ อาคารรัฐสภา

ออกแบบและพิมพ์ที่ สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๑๕, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๖๖,
๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๒, ๐ ๒๘๓๑ ๙๔๗๖